

Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Wicko
na lata 2014 – 2017
z perspektywą na lata 2018 - 2021

Zamawiający:

Gmina Wicko
Urząd Gminy Wicko
Wicko 60
84 – 352 Wicko

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wicko na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Kierownik projektu:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska
mgr Andrzej Karkowski
mgr inż. Sylwia Turowska
mgr Joanna Walkowiak

Maj, 2014 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	7
1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA	7
1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU	8
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
2.1. DANE ADMINISTRACYJNE	9
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	11
2.3. SPOŁECZEŃSTWO	11
2.3.1. Liczba ludności i jej rozmieszczenie	11
2.3.2. Przyrost naturalny	13
2.3.3. Struktura ekonomiczna	14
2.4. UŻYTKOWANIE TERENU	14
2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	14
2.6. ROLNICTWO	15
2.7. TURYSTYKA I REKREACJA	16
III. INFRASTRUKTURA GMINY	16
3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	17
3.1.1. Zaopatrzenie w wodę	17
3.1.2. Gospodarka ściekowa	18
3.1.2.1. Sieć kanalizacyjna i odprowadzanie ścieków	18
3.1.2.2. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	19
3.1.2.3. Komunalne oczyszczalnie ścieków	19
3.1.2.4. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej	20
3.1.2.4.1. Zbiorniki bezodpływowe	20
3.1.2.4.2. Przydomowe oczyszczalnie ścieków	21
3.2. ELEKTROENERGETYKA	21
3.2.1. Źródła energii odnawialnej	22
3.3. INSTALACJE EMITUJĄCE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	24
3.4. GAZOWNICTWO	25
3.5. CIEPŁOWNICTWO	25
3.6. KOMUNIKACJA	26
3.6.1. Drogi	26
3.6.1.1. Drogi wojewódzkie	26
3.6.1.2. Drogi powiatowe	26
3.6.1.3. Drogi gminne	27
3.6.2. Pozostałe powiązania komunikacyjne	27
3.7. GOSPODARKA ODPADAMI W GMINIE	27
3.7.1. Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów	28
IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	29
4.1. RZEŻBA TERENU	29
4.1.1. Zagrożenia powierzchni ziemi	29
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	30
4.2.1. Surowce mineralne	30
4.3. GLEBY	33
4.3.1. Typy gleb	33
4.3.2. Fizyczna i chemiczna degradacja gleb	33
4.4. WODY PODZIEMNE	34
4.4.1. Jakość wód podziemnych	37
4.4.1.1. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych	38
4.4.2. Źródła przeobrażeń wód podziemnych	39
4.4.2.1. Miejsca poboru wód podziemnych jako źródła przeobrażeń	39

4.5.	WODY POWIERZCHNIOWE	40
4.5.1.	Cieki i zbiorniki wodne	40
4.5.2.	Systemy melioracyjne i urządzenia wodne	42
4.5.3.	Zagrożenie powodzią	43
4.5.4.	Monitoring wód powierzchniowych i zagrożenia wód	44
4.6.	KLIMAT	45
4.6.1.	Zagrożenia klimatu	46
4.6.2.	Powietrze atmosferyczne	47
4.6.2.1.	Stan czystości powietrza atmosferycznego	47
4.6.2.2.	Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego	48
4.6.3.	Klimat akustyczny	49
4.6.4.	Promieniowanie elektromagnetyczne	51
4.6.5.	Poważne awarie przemysłowe (oraz zagrożenia inne)	52
4.7.	FAUNA I FLORA	53
4.7.1.	Zieleń urządzona	53
4.7.2.	Fauna	53
4.7.3.	Przyroda chroniona i jej zasoby	54
4.7.3.1.	Słowiński Park Narodowy	54
4.7.3.2.	Natura 2000	55
4.7.3.3.	Rezerваты przyrody	58
4.7.3.4.	Pomniki przyrody	59
4.7.3.5.	Użytki ekologiczne	61
4.7.4.	Zagrożenia zasobów przyrodniczych	61
V.	ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE	63
5.1.	WPROWADZENIE	63
5.2.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WICKO	70
VI.	HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	73
VII.	KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	77
7.1.	ZAŁOŻENIA OGÓLNE	77
7.2.	POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	77
7.3.	DZIAŁANIA W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ NA TERENIE GMINY WICKO	78
VIII.	SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI	79
IX.	STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	85
9.1.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	85
9.1.1.	Instrumenty prawne	86
9.1.2.	Instrumenty finansowe	87
9.1.3.	Instrumenty społeczne	87
9.1.4.	Instrumenty strukturalne	89
9.2.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	89
9.2.1.	Zasady monitoringu	89
9.2.2.	Monitorowanie założonych efektów ekologicznych	91
	WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA	94
	SPIS TABEL	96
	SPIS RYCIN	96
	SPIS WYKRESÓW	97

Oznaczenia skrótów

GPZ – Główny Punkt Zasilania
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JCWPd – Jednolita Część Wód
Podziemnych
KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania
Ścieków Komunalnych
KPPSP – Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
PIG – Państwowy Instytut Geologiczny
POŚ – Program Ochrony Środowiska
PPIS – Państwowy Powiatowy Inspektor
Sanitarny

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-
Epidemiologiczna
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony
Środowiska
RLM – równoważna liczba mieszkańców
RPO – Regionalny Program Operacyjny
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzka Inspekcja Ochrony
Środowiska
ZDP – Zarząd Dróg Powiatowych
ZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń
Wodnych

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wicko. Dotychczas obowiązującym dokumentem był Program Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Wicko na lata 2004 - 2007 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2008 – 2011, przyjęty przez Radę Gminy Wicko w dniu 21.09.2004 r. uchwałą nr XXII/77/2004.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013, poz. 1232 ze zm.), Gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządzają gminne programy ochrony środowiska (zwane dalej POŚ lub Programem) uwzględniając wymagania polityki ekologicznej państwa, określając cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe. Program pozwala na przeanalizowanie zmian, jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Gminy.

Niniejsze opracowanie prezentuje szeroko rozumianą problematykę ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego Gminy Wicko (gmina wiejska), położonej w powiecie lęborskim, województwie pomorskim.

Obejmuje ono zagadnienia związane z:

- charakterystyką obszaru Gminy,
- analizą sytuacji demograficznej i gospodarczej,
- analizą obecnego stanu środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem realizacji POŚ dotychczas obowiązującego,
- prognozowaniem zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym analizowanego obszaru,
- wytyczeniem celów w zakresie ochrony środowiska,
- określeniem działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego Gminy,
- wytyczeniem konkretnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska i poprawą jego stanu, a także określeniem harmonogramu ich realizacji,
- określeniem możliwych sposobów finansowania, założonych celów i zadań,
- określeniem sposobów monitoringu pozwalającego na ocenę realizacji założonego Programu Ochrony Środowiska.

1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych celów, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych

pozwała określić obszary, które faktycznie się rozwijają, oczywiście w kierunku ekologicznego rozwoju, a nad którymi trzeba nadal pracować. Służą temu raporty z realizacji programów ochrony środowiska, które należy sporządzać co dwa lata i przedstawiać je Radzie Gminy.

Na stan środowiska przyrodniczego mają nie tylko wpływ zakłady przemysłowe, czy rozwój komunikacji i urbanizacji. Wpływ na ten także dynamiczny i wrażliwy system ma każda działalność i aktywność człowieka, dlatego ważne jest, aby przeanalizować funkcjonowanie człowieka w środowisku na różnych płaszczyznach. Program ochrony środowiska jest właśnie takim dokumentem, który analizując stan aktualny środowiska życia człowieka, proponuje w konsekwencji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, wskazuje kierunki i hierarchię działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie Gminy.

Celem Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Wicko. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Niniejsza dokument jest wypełnieniem obowiązku Gminy w zakresie opracowania strategicznych dokumentów gminnych, co pozwala władzom Gminy na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Najpilniejszymi do rozwiązania kwestiami w zakresie racjonalnego gospodarowania w środowisku przyrodniczym są problemy gospodarki wodno - ściekowej, stanu czystości wód powierzchniowych, ochrony powietrza w tym wykorzystania źródeł energii odnawialnej oraz rekultywacji powierzchni ziemi ze względu na funkcjonowanie składowiska odpadów. Ponadto na skutek rozwoju Gminy, w zakresie urbanizacji, komunikacji, gospodarki, pojawiają się lub raczej intensyfikują problemy, które dotychczas nie oddziaływały w sposób znaczący na środowisko i mieszkańców. Takimi problemami są np. zanieczyszczenie hałasem lub uszczuplanie terenów otwartych kosztem powstawania nowych terenów mieszkaniowych.

Powyższe przesłanki, dają podstawę do zdefiniowania ekologicznych celów strategicznych Gminy Wicko. Natomiast realizacja poszczególnych celów strategicznych w powiązaniu z aktywnie wdrażanym programem edukacji ekologicznej społeczeństwa powinna zapewnić tej jednostce zrównoważony rozwój.

Przyjęcie Programu Ochrony Środowiska jest formą podejmowania strategicznej decyzji umożliwiającej realizację kierunków rozwoju tego zakresu działalności w określonej perspektywie czasowej. Wynikiem procesu planowania jest dokument zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości. Właściwy system zarządzania ochroną środowiska musi opierać się na strategicznych wnioskach, które w tym przypadku są przedstawione w postaci dokumentów programowych.

1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego, ma na celu identyfikację problemów, które dotyczą Gminy Wicko i określenia jaka jest presja człowieka na to

środowisko w aspekcie wykorzystywania zasobów przyrodniczych lub rozwijania działalności, która oddziałuje na środowisko.

Niniejszy Program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego określając szanse i zagrożenia, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu, ustala harmonogram ich realizacji oraz przedstawia prognozę dalszych zmian w środowisku przyrodniczym Gminy Wicko w odniesieniu do regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano także z zapisów zawartych w niżej wymienionych dokumentach:

- Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020,
- Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019,
- Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wicko dotąd obowiązującym.

Niniejszy Program opiera się na dostępnej bazie danych GUS, WIOŚ w Gdańsku, Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku, Starostwa Powiatowego w Lęborku, Urzędu Gminy Wicko. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa pomorskiego (zarządców dróg, eksploatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

Dokumentami nadrzędnymi wobec Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wicko powinny być zaktualizowane dokumenty wyższego szczebla tj. Polityka Ekologiczna Państwa, Wojewódzki Program Ochrony Środowiska, a także Powiatowy Program Ochrony Środowiska. W chwili opracowywania niniejszego dokumentu trwają prace nad przygotowaniem projektu aktualizacji ostatniego z wymienionych programów.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. DANE ADMINISTRACYJNE

Gmina Wicko położona jest w północnej części województwa pomorskiego, w powiecie lęborskim. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 21 529 ha, granicząc:

- na zachodzie i północnym - zachodzie – z Gminami Smołdzino i Główczyce,
- na północy – z Miastem Łeba,
- na wschodzie – z Gminą Choczewo,
- na południu - z Gminą Nowa Wieś Lęborska.

Sieć osadniczą Gminy tworzy 13 sołectw.

Ryc. 1. Położenie Gminy Wicko na tle kraju
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

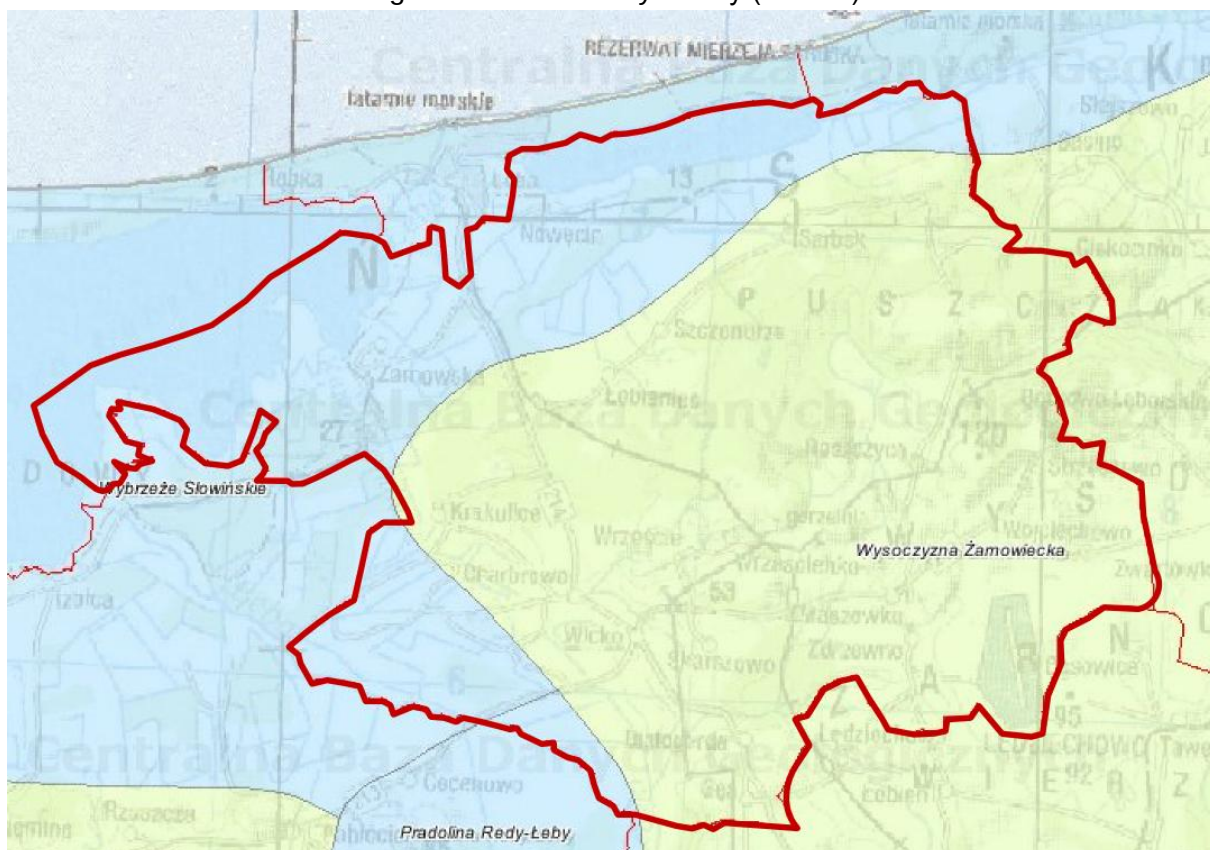

**Ryc. 2. Położenie Gminy Wicko
na tle gmin powiatu lęborskiego**
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.smorp.pl/imap

2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Zgodnie z fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski, według J. Kondrackiego, w ogólnym podziale, obszar Gminy Wicko jest położony w obrębie Pobrzeży Południowobałtyckich. Wśród jednostek niższego rzędu należy wymienić:

- makroregion Pobrzeże Koszalińskie (313.4);
  - mezo-region Wysoczyzna Żarnowiecka (313.45).
- makroregion Pobrzeże Koszalińskie (313.4);
  - mezo-region Wybrzeże Słowińskie (313.41).
- makroregion Pobrzeże Koszalińskie (313.4);
  - mezo-region Pradolina Redy - Łeby (313.46).

Ryc. 3. Położenie Gminy Wicko na tle na tle podziału fizyczno - geograficznego Polski
Źródło: opracowanie własne na podstawie podziału Kondrackiego oraz www.kzgw.gov.pl

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

2.3.1. Liczba ludności i jej rozmieszczenie

Liczba ludności zamieszkująca Gminę wynosiła na koniec roku 2013, 5 922 osoby (dane Urzędu Gminy).

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Wicko

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1	Bargędzino	103
2	Białogarda	227
3	Cegielnia Charbrowska	7
4	Charbrowo	733
5	Charbrowski Bór	35
6	Dychlino	18
7	Dymnica	23
8	Gąska	18
9	Gęś	142
10	Górka	113
11	Komaszewo	76
12	Kopaniewo	99
13	Krakulice	240
14	Łebieniec	305
15	Maszewko	78
16	Nieznachowo	16
17	Nowęcin	592
18	Podroże	23
19	Poraj	80
20	Roszczyce	225
21	Sarbsk	210
22	Skarszewo	103
23	Steknica	79
24	Strzeszewo	229
25	Szczenurze	317
26	Ulinia	38
27	Wicko	652
28	Wojciechowo	118
29	Wrzeście	285
30	Wrześcienko	153
31	Zdrzewno	202
32	Żarnowska	372
Razem		5 922

Źródło: Urząd Gminy Wicko

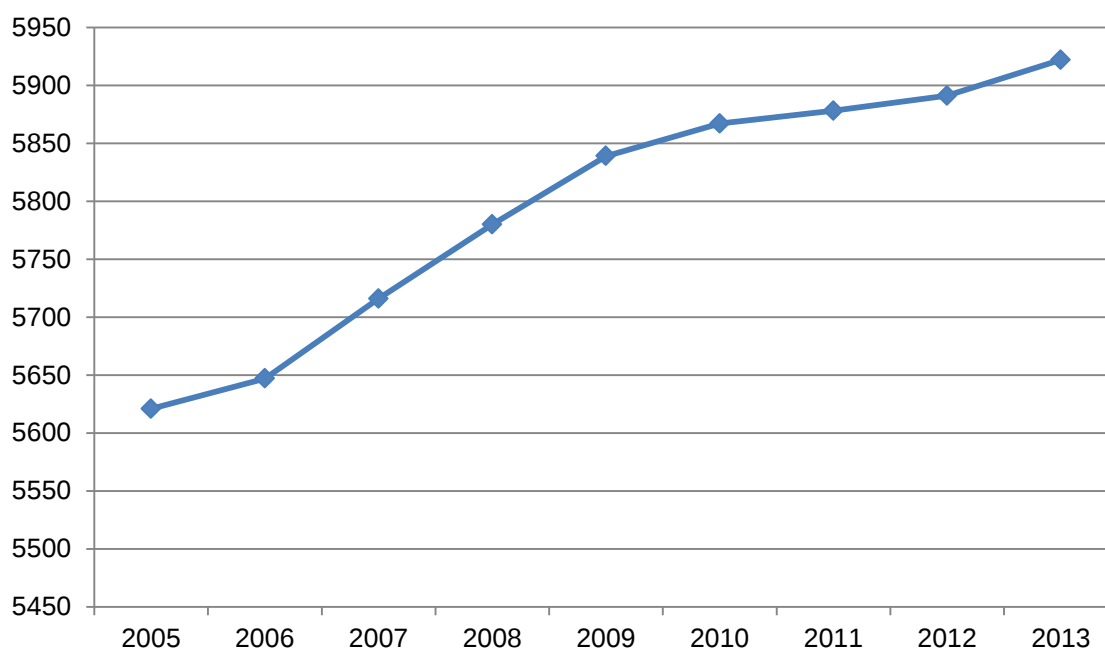
Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się widoczną, malejącą tendencję w zmianach liczby ludności Gminy Wicko, co obrazuje tabela oraz wykres. Wskaźnik zaludnienia

w granicach administracyjnych analizowanej jednostki wynosi 28 osób/km² i jest znacznie niższy niż średnia dla powiatu lęborskiego wynosząca 94 osób/km².

Tabela 2. Analiza wieloletnia liczby ludności Gminy Wicko

Rok	Liczba ludności
2005	5 621
2006	5 647
2007	5 716
2008	5 780
2009	5 839
2010	5 867
2011	5 878
2012	5 891
2013	5 922

Źródło: Urząd Gminy Wicko

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Wicko na przestrzeni lat 2005 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Wicko

2.3.2. Przyrost naturalny

Analizując przyrost naturalny Gminy Wicko, w roku 2012 jego wartość była dodatnia. Liczba osób zwiększyła się o 5,5 osoby na każde 1 000 osób.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności w Gminie Wicko

Wskaźnik	Ogółem Gmina
Urodzenia żywe na 1 000 ludności	14,0
Zgony na 1 000 ludności	8,3
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	5,5

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2012)

2.3.3. Struktura ekonomiczna

Struktura ekonomiczna ludności, według danych z 2012 roku pochodzących z GUS-u (przy ogólnej liczbie mieszkańców Gminy 6 013 GUS, 2012 r.), przedstawia się następująco:

- grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) liczy 1 393 osób, co stanowi 23,2 % ogólnej liczby mieszkańców,
- ludność w wieku produkcyjnym liczy 3 864 osób, co stanowi 64,3 % liczby mieszkańców Gminy,
- ludność w wieku poprodukcyjnym liczy 756 osób, co stanowi 12,5 % ogólnej liczby ludności.

Stopa bezrobocia na terenie powiatu lęborskiego jest znacznie wyższa niż średnia dla województwa pomorskiego oraz kraju, tj. 13,4 % i wynosi około 21,1 %.

2.4. UŻYTKOWANIE TERENU

Podstawową formą użytkowania terenu Gminy Wicko jest użytkowanie rolnicze. Użytki rolne zajmują około połowy ogólnej powierzchni Gminy Wicko. Są to przede wszystkim tereny użytkowane jako łąki i pastwiska.

Duży jest również udział lasów i gruntów leśnych, których udział wynosi w przybliżeniu 30 % obszaru Gminy.

Pozostałe grunty, tj. wody powierzchniowe, tereny zabudowane oraz inne grunty, zajmują około 20 % powierzchni Gminy Wicko.

2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na rok 2013), na terenie Gminy Wicko działa 678 podmiotów gospodarczych.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD (2012)

Sekcja	Ogółem Gmina
Ogółem	678
W sekcji A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	43
W sekcji B -	1

Sekcja	Ogółem Gmina
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	65
W sekcji D -	3
W sekcji E -	5
W sekcji F - budownictwo	112
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	146
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	37
W sekcji I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	122
W sekcji J – informacja i komunikacja	3
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	23
W sekcji O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10
W sekcji P – edukacja	11
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19
W sekcji S – pozostała działalność usługowa W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	37

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Na terenie Gminy Wicko najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Istotne znaczenie mają również takie działalności jak działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz budownictwo.

2.6. ROLNICTWO

Podstawową formą użytkowania terenu Gminy Wicko jest użytkowanie rolnicze, gdyż użytki rolne zajmują około połowy powierzchni analizowanej jednostki. Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych to przede wszystkim zboża.

Tabela 5. Produkcja rolnicza na terenie Gminy Wicko

Rodzaj upraw	Powierzchnia upraw (ha)
zboża razem	2 427,09
ziemniaki	114,94
kukurydza na ziarno	16,50

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010),
GUS – Bank Danych Lokalnych

Wśród pogłowia dużych zwierząt gospodarskich podkreślić należy dominację bydła.

Tabela 6. Hodowla zwierząt na terenie Gminy Wicko

Rodzaj hodowli	Ilość gospodarstw [szt.]	Obsada gospodarstw [szt.]
bydło razem	53	1 175
bydło krowy	49	513
trzoda chlewna razem	23	607
konie	25	186
drób ogółem razem	53	5 069
drób ogółem drób kurzy	47	2 168

Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010), GUS – Bank Danych Lokalnych

Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego (GUS, 2010) na terenie Gminy istnieje 366 gospodarstw rolnych. Gospodarstwa bardzo małe, do 1 ha (włącznie) gruntów, stanowią 21,3 % ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa większe, o powierzchni 1 - 10 ha stanowią około 50,5 % wszystkich gospodarstw. Natomiast gospodarstwa od 10 do 15 ha i duże o powierzchni 15 ha i więcej to około 28,2 % wszystkich gospodarstw rolnych na terenie Gminy.

Tabela 7. Zestawienie ilości gospodarstw rolnych

Grupa obszarowa gospodarstw	Liczba gospodarstw [szt.]
do 1 ha włącznie	78
od 1 do 5 ha	143
od 5 do 10 ha	42
od 10 do 15 ha	31
15 ha i więcej	72
OGÓŁEM	366

Źródło: Źródło: Powszechny Spis Rolny (2010 r.),
GUS – Bank Danych Lokalnych

2.7. TURYSTYKA I REKREACJA

Potencjał Gminy Wicko opiera się uzupełniających się wzajemnie walorach środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Tereny te są podstawą rozwoju turystyki krajoznawczej, rekreacyjnej i wypoczynkowej. Z przyrodniczego punktu widzenia najistotniejsze znaczenie ma nadmorskie położenie oraz występowanie form ochrony przyrody, takich jak obszar Natura 2000 czy rezerwat przyrody.

Tereny te posiadają także wysokie walory turystyczne także ze względu na liczne zachowane do dzisiaj zabytki, np. pałac w Charbrowie czy wiatrak w Zdrzewnie, a także kościół w Roszczycach.

III. INFRASTRUKTURA GMINY

W niniejszym rozdziale zostaną omówione zagadnienia dotyczące sieci infrastrukturalnych na terenie Gminy Wicko, a mianowicie, sieć wodociągowa –

kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, system komunikacyjny i telekomunikacyjny, źródła zaopatrzenia w ciepło oraz gospodarowanie odpadami.

3.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

3.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie Gminy Wicko działa dwóch operatorów sieci wodociągowej, świadczących usługi w zakresie dostarczania wody do spożycia przez ludzi. Są to Gminne Usługi Komunalne w Wicku i Przedsiębiorstwo Wodociągowe Łeba – Wicko Sp. z o.o.

Pod względem zwodociągowania Gminy, jednostka objęta jest systemem wodociagowym w 99,8 % (www.infoeko.pomorskie.pl, 2012). Dane na temat sieci wodociągowej na terenie Gminy Wicko przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Dane dotyczące wodociągów na terenie Gminy Wicko

Informacje	Wartość
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	204,2
zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	34,4
długość czynnej sieci rozdzielczej	70,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2012

Na terenie analizowanej jednostki pozwolenia wodnoprawne na pobór wód podziemnych do celów komunalnych posiadają podmioty wykazane w formie tabelarycznej.

Tabela 9. Aktualnie obowiązujące pozwolenia wodnoprawne na pobór wód na terenie Gminy Wicko

Nr decyzji	Okres obowiązywania pozwolenia	Nazwa ujęcia, lokalizacja	Właściciel / użytkownik
310/08 z 05.08.2008 r.	31.08.2018 r.	Struga Charbrowska	osoba prywatna
414/11 z 24.06.2011 r.	10 lat od momentu wejście w życie zapisów pozwolenia	Charbrowski Bór, działka ewidencyjna nr 120/12	Nadleśnictwo Lębork
442/12 z 25.02.2012 r.	20 lat od momentu wejście w życie zapisów pozwolenia	Studnia S-1 i S-2 Łebieniec	Przedsiębiorstwo Wodociągowe Łeba - Wicko Sp. z o.o. z siedzibą w Nowęcinie
453/12 z 22.10.2012 r.	10 lat od momentu wejście w życie zapisów pozwolenia	Dychlino, działka ewidencyjna nr 107/3	osoba prywatna
491/13 z 26.04.2013 r.	10 lat od momentu wejście w życie zapisów pozwolenia	Łebieniec, działka ewidencyjna nr 160/2 i 172	Cartlander Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku

Na obszarze Gminy Wicko nie ma dużych zakładów przemysłowych i produkcyjnych pobierających wodę na cele technologiczne.

3.1.2. Gospodarka ściekowa

3.1.2.1. Sieć kanalizacyjna i odprowadzanie ścieków

Na terenie Gminy Wicko funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji. Stopień skanalizowania nie jest wysoki i kształtuje się na poziomie ok. 42,6 % (GUS, 2012).

Sieć kanalizacyjną eksploatują Gminne Usługi Komunalne w Wicku.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 26,0 km, a połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania jest 458. W roku 2012 z terenu analizowanej jednostki odprowadzono 145 dam³ ścieków, a z sieci kanalizacyjnej korzystało 2 560 osób.

Na pozostałym obszarze, z uwagi na fakt rozproszonej zabudowy mieszkaniowej, która powoduje nadmierne koszty budowy sieci kanalizacyjnej, zgodnie z art. 42 ust. 4 Prawa wodnego gospodarka ściekowa oparta jest o gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków omówionych w dalszych rozdziałach.

Wykaz podmiotów, które posiadają pozwolenie wodnoprawne na zrzut oczyszczonych ścieków do odbiornika na terenie Gminy Wicko przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 10. Wykaz podmiotów, które posiadają pozwolenie wodnoprawne na zrzut oczyszczonych ścieków do odbiornika na terenie Gminy Wicko

Nr decyzji	Data obowiązywania	Podmiot któremu udzielono pozwolenia	Odbiornik wód oczyszczonych
267/07 z 29.02.2007 r.	do 15.03.2017 r.	Pracownia Inżynierii Ochrony Środowiska z siedzibą w Krakulicach / Bydgoszczy	Struga Charbrowska
423/11 z 17.11.2011 r.	10 lat od momentu wejścia w życie zapisów pozwolenia	Gmina Wicko	Szczenurze, rów melioracyjny
443/12 z 23.09.2012 r.	10 lat od momentu wejścia w życie zapisów pozwolenia	Przedsiębiorstwo Wodociągowe Łeba - Wicko Sp. z o.o. z siedzibą w Nowęcinie	Łebieniec, rów melioracyjny
456/12 z 15.11.2012 r.	10 lat od momentu wejścia w życie zapisów pozwolenia	Gmina Wicko	odprowadzanie z oczyszczalni w Charbrowie, działka nr 58, do rowu melioracyjnego
435/12 z 15.11.2012 r.	10 lat od momentu wejścia w życie zapisów pozwolenia	Gmina Wicko	odprowadzanie z oczyszczalni w Sarbsku, działka nr 98/5, do rowu melioracyjnego
529/13 z 13.12.2013 r.	10 lat od momentu wejścia w życie zapisów pozwolenia	Zakład Produkcyjny Łebieniec siedzibą w Łebieńcu	Łebieniec, rów melioracyjny

Źródło: Starostwo Powiatowe w Łęborku

Aglomeracja kanalizacyjna

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2012 poz. 145) przez aglomerację rozumie się teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Aglomeracje wyznacza sejmik województwa w drodze uchwały po uzgodnieniu z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej i właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz po zasięgnięciu opinii zainteresowanych gmin.

Tworzenie aglomeracji pomaga spełnić zadania związane z uporządkowaniem gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych wynikających z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Na podstawie powyższych zapisów Gmina Wicko znajduje się w zasięgu trzech aglomeracji kanalizacyjnych:

- Wicko – na podstawie rozporządzenia Wojewody Pomorskiego nr 31/07 z dnia 17.12.2007 r.,
- Łebień – na podstawie rozporządzenia Wojewody Pomorskiego nr 2/07 z dnia 15.02.2007 r.,
- Łeba – na podstawie rozporządzenia Wojewody Pomorskiego nr 36/06 z dnia 20.02.2006 r.

3.1.2.2. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Kanalizacja deszczowa nie występuje na terenie Gminy. W przypadku dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych wody odprowadzane są do rowów przydrożnych.

Na terenie Gminy mogą występować odrębne systemy kanalizacji deszczowej, powstające na terenach zakładów, w trakcie modernizacji dróg itd. Systemy takie nie są zewidencjonowane co uniemożliwia ich dokładne zestawienie.

3.1.2.3. Komunalne oczyszczalnie ścieków

Wykaz oczyszczalni ścieków obsługujących teren Gminy Wicko przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

Tabela 11. Wykaz oczyszczalni ścieków obsługujących mieszkańców Gminy Wicko

Nazwa oczyszczalni / lokalizacja	Nazwa zarządzającego obiektem	Ilość odbieranych ścieków (m ³ /d)	Przepustowość projektowa (m ³ /d)	Obciążenie (RLM)
Łeba, ul. Wspólna 1	Spółka Wodna Łeba	498,0	8 600	b.d.
ZGK Wicko 43a Ośrodek zdrowia	Gminne Usługi Komunalne Wicko	8,2	9	90
ZGK Wicko 22 - 25 „BIOCLERE”	Gminne Usługi Komunalne Wicko	35,0	34	580
Charbrowo	Gminne Usługi Komunalne Wicko	15,0	15	200
Sarbsk	Gminne Usługi	32,0	34	210

Nazwa oczyszczalni / lokalizacja	Nazwa zarządzającego obiektem	Ilość odbieranych ścieków (m ³ /d)	Przepustowość projektowa (m ³ /d)	Obciążenie (RLM)
	Komunalne Wicko			
GUK Wicko	Gminne Usługi Komunalne Wicko	12,3	15	300

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.infoeko.pomorskie.pl

3.1.2.4. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej

Zgodnie z ustawą z dn. 18.07.2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2012, poz. 145 ze zm.) w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska. Do rozwiązań takich zalicza się:

- zbiorniki bezodpływowe (szamba) - indywidualne gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach na nieczystości ciekłe i okresowym ich wypróżnianiu poprzez pojazdy asenizacyjne,
- przydomowe oczyszczalnie ścieków – niewielkich przepustowości oczyszczalnie lokalne na potrzeby jednego lub kilku gospodarstw, oparte o różne dopuszczalne prawem technologie.

Na podstawie ustawy z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2013, poz. 1399 ze zm.) przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Ustawa nakłada na gminy obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej.

3.1.2.4.1. Zbiorniki bezodpływowe

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach określa, że zbiornik bezodpływowy to instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania.

Nie zostały określone prawnie wymagania dotyczące jakości prowadzonej ewidencji zbiorników bezodpływowych. Wskazane byłoby jednak zewidencjonowanie zbiorników bezodpływowych w stopniu szczegółowości określającym: pojemność, ilość osób korzystających ze zbiornika, stan techniczny (materiał wykonania, szczelność, rok budowy), zawarta umowa na opróżnianie zbiornika.

Według danych GUS za rok 2012, na terenie Gminy były 504 zbiorniki bezodpływowe.

Działalnością w zakresie odbioru od mieszkańców nieczystości płynnych (ścieków komunalnych gromadzonych w szambach) zajmują się następujące podmioty:

1. Spółka Wodna Łeba z siedzibą przy ul. Wspólnej 1, 84-360 Łeba,
2. Gospodarstwo Ekologiczne Poraj Marcin Pęski, z siedzibą w m. Poraj 5, 84-352 Wicko,
3. Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe Eugeniusz Tandek, z siedzibą w m. Garczegorze 56/1, 84-351 Nowa Wieś Lęborska.

3.1.2.4.2. Przydomowe oczyszczalnie ścieków

Przydomowe oczyszczalnie ścieków o przepustowości zazwyczaj do 5 m³ na dobę, wykorzystywane na potrzeby gospodarstw domowych lub rolnych w ramach zwykłego korzystania z wód, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska. W myśl przepisów ustawy Prawo budowlane oczyszczalnia podlega zgłoszeniu do Starostwa Powiatowego – zgłoszenie budowy (budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków o wydajności do 7,5 m³ na dobę nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę, ale wymaga zgłoszenia właściwemu organowi).

W oparciu o Prawo ochrony środowiska (art. 152, ust. 1) konieczne jest również zgłoszenie eksploatacji do Urzędu Gminy (zgłoszenie planowanej eksploatacji oczyszczalni ścieków należy przedłożyć Wójtowi, w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami).

Ilość tego rodzaju obiektów jest szacowana na podstawie zgłoszeń zamiaru wykonania przydomowych oczyszczalni ścieków, natomiast nie ma możliwości wskazania dokładnej ilości istniejących przydomowych oczyszczalni, ponieważ inwestorzy często nie zgłaszają zakończenia budowy przydomowej oczyszczalni i nie zwracają się do Wójta o pozwolenia na eksploatację oczyszczalni.

Obecnie trwają prace zmierzające do ustalenia faktycznej ilości przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie analizowanej jednostki.

Użytkownik przydomowej oczyszczalni ścieków powinien również wiedzieć, że przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków. Jest to element istotny zarówno dla użytkownika, jak i Gminy. Użytkownik planując budowę przydomowej oczyszczalni ścieków powinien zasięgnąć informacji dotyczących planów skanalizowania jego działki, ponieważ może spotkać się z odmową możliwości eksploatacji przydomowej oczyszczalni. Gmina natomiast powinna znać dokładnie plany skanalizowania poszczególnych miejscowości i podłączenia działek, aby przy zgłoszeniu eksploatacji móc wydać sprzeciw dla inwestycji, dla której planuje się skanalizowanie. Wybudowanie oczyszczalni przydomowej i brak odmowy eksploatacji, a w następstwie odmowa podłączenia działki do kanalizacji mogłaby, bowiem wpływać na ekonomiczność inwestycji skanalizowania terenu.

3.2. ELEKTROENERGETYKA

Dostawą energii elektrycznej na terenie Gminy Wicko zajmuje się Energa Operator.

Według informacji przekazanej przez Operatora, przez jednostkę przebiegają dwie sieci przesyłowe 110 kV Lębork Nowy Świat – Wicko i Wojciechowo – Wicko. Ich łączna długość na terenie Gminy wynosi 23 km.

Z rozdzielni 15 kV zlokalizowanej na terenie GPZ Wicko wyprowadzana jest sieć rozdzielcza średniego napięcia 15 KV o łącznej długości 26,5 km linii kablowej oraz 124,5 km linii napowietrznej.

Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców zasilanych na niskim napięciu odbywa się ze stacji transformatorowych 15 / 0,4 kV poprzez sieć niskiego napięcia złożonej z linii napowietrznych o długości 86 km i kablowych o długości 48,2 km.

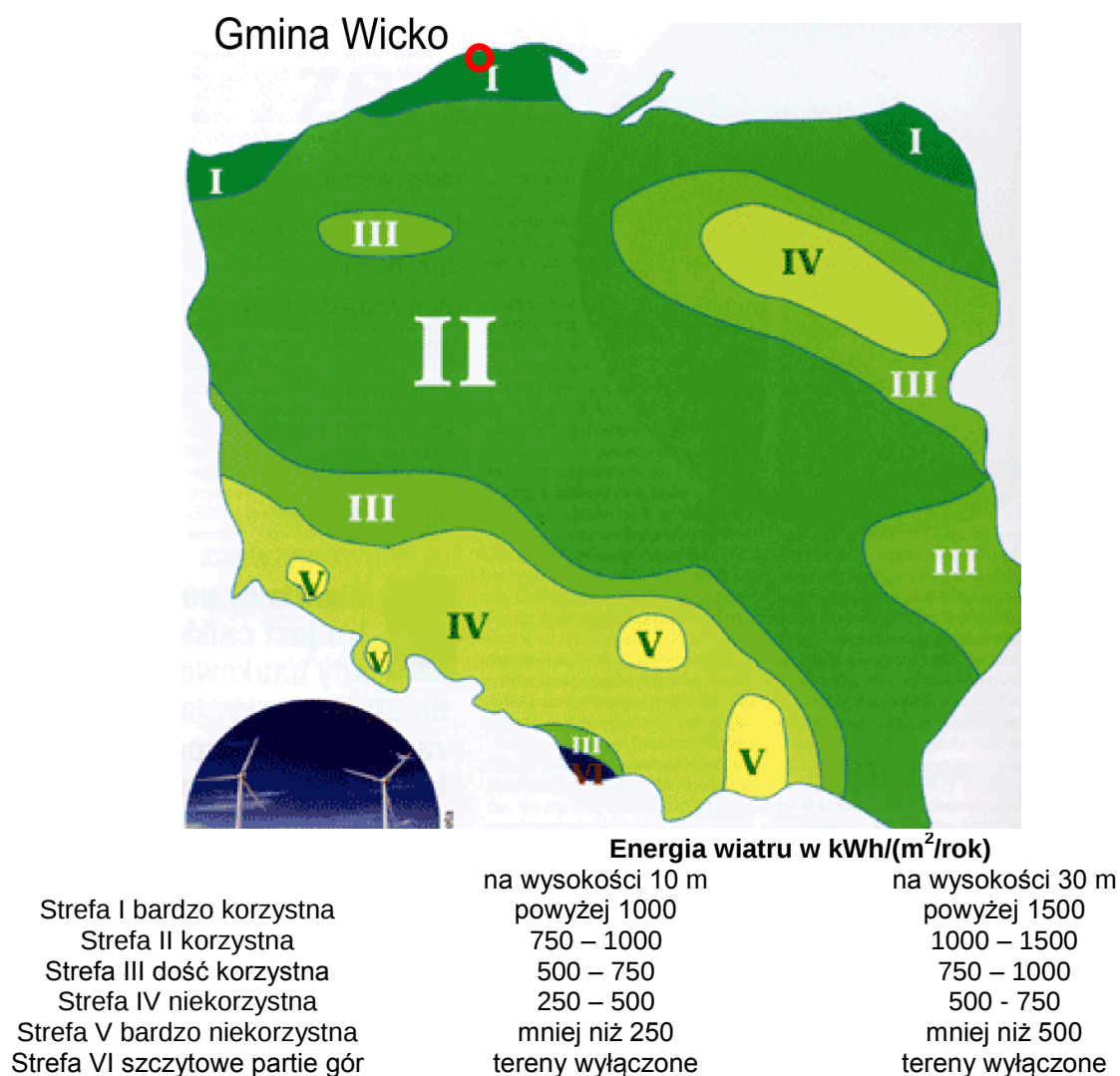
Na terenie Gminy Wicko funkcjonują 93 stacje transformatorowe 15 / 0,4 kV typu: wieżowe, słupowe, kontenerowe zasilane z sieci średniego napięcia.

Gmina Wicko zasilana jest z jednego Głównego Punktu Zasilania (GPZ) zlokalizowanego na terenie wsi Wicko. Stacja jest wyposażona w dwa transformatory 110 / 15 kV o mocy 16 MVA każdy oraz dwusekcyjną rozdzielnię wewnętrzną 15 kV. W ciągu roku obciążenie każdego z transformatorów waha się średnio w granicach 9 MVA. W normalnym układzie pracy sieci transformatory zainstalowane w GPZ Wicko, pracują niezależnie tzn. każdy z nich zasila swoją sekcję 15 kV. W przypadku awaryjnej pracy sieci istnieje możliwość wzajemnego rezerwowania się transformatorów.

3.2.1. Źródła energii odnawialnej

Polska jako członek UE zobowiązana jest do realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla niej m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku (zamiast 20 % jak średnio w UE). Spowodowane jest to faktem występowania mniejszych zasobów i efektywności odnawialnych źródeł energii.

Na terenie Gminy Wicko istnieją sprzyjające warunki do rozwoju instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, w tym przede wszystkim pracujących w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając z siły wiatru. Gmina znajduje się w I strefie – bardzo korzystnej pod względem energii wiatru. Na wysokości 10 m energia wiatru wynosi powyżej 1 000 kWh, natomiast na wysokości 30 m powyżej 1 500 kWh.

Ryc. 4. Strefy możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych

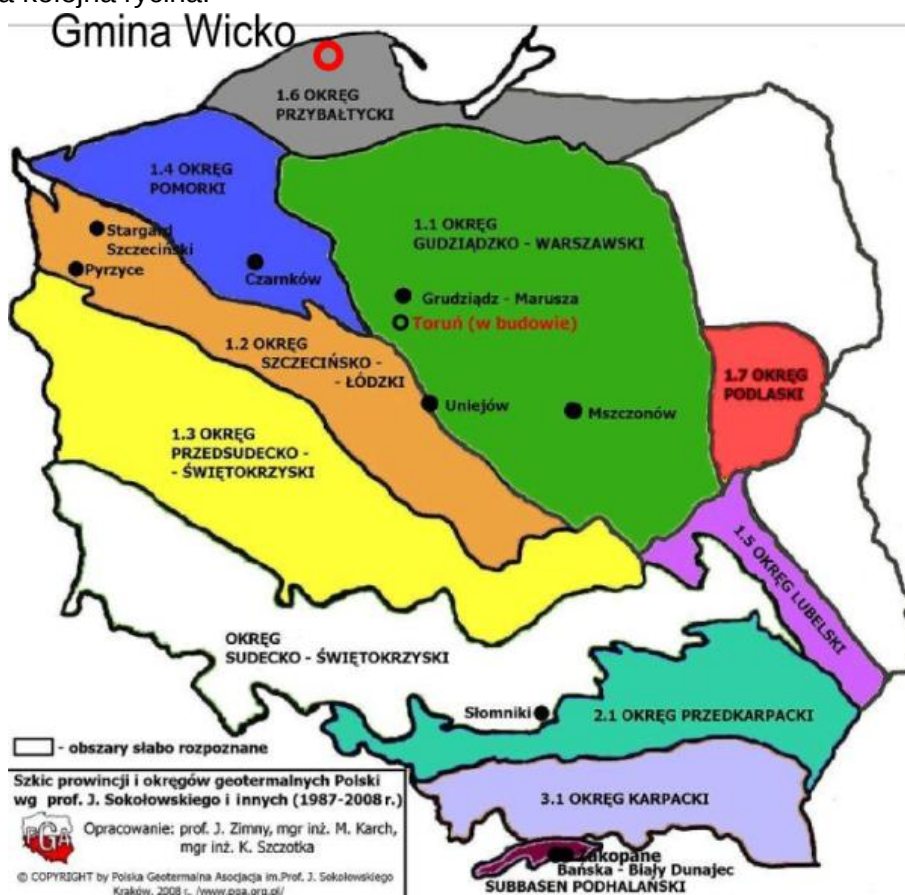
Źródło: www.zielona-energia.cire.pl

Na terenie analizowanej jednostki funkcjonuje 39 turbin wiatrowych, a kolejne 30 jest w fazie budowy. W związku z korzystnymi warunkami naturalnymi należy brać pod uwagę możliwość powstania w przyszłości kolejnych farm wiatrowych na terenie Gminy.

Warto także rozważyć możliwość wykorzystania jako alternatywnych źródeł energii: biomasę czy energię słoneczną, np. poprzez zastosowanie kolektorów słonecznych do podgrzewania wody lub energii elektrycznej w fotoogniwach, która kumulowana w nich, może mieć zastosowanie do podgrzewania wody na potrzeby gospodarstw domowych. Należy również zwrócić uwagę na coraz częściej stosowane pompy ciepła, wykorzystujące energię cieplną pozyskiwaną z głębi ziemi. Instalacje te, pomimo stosunkowo wysokich kosztów, cieszą się coraz większym zainteresowaniem, szczególnie wśród inwestorów prywatnych – osób fizycznych.

Obszar zawarty pomiędzy miejscowościami Ustka – Słupsk – Łeba jest terenem perspektywnym dla przeprowadzenia prac rozpoznawczych, które mogą umożliwić ewentualne wykorzystanie energii geotermalnej. W wymienionym rejonie wody geotermalne o temperaturze 110 – 130°C występują na głębokości od 3 200 do 3 300 m, a wydajność pojedynczego otworu może osiągać kilkadziesiąt m³/h.

Lokalizację Gminy Wicko względem podziału Polski na okęgi geotermalne przedstawia kolejna rycina.

Ryc. 4. Położenie Gminy Wicko na tle okęgów geotermalnych

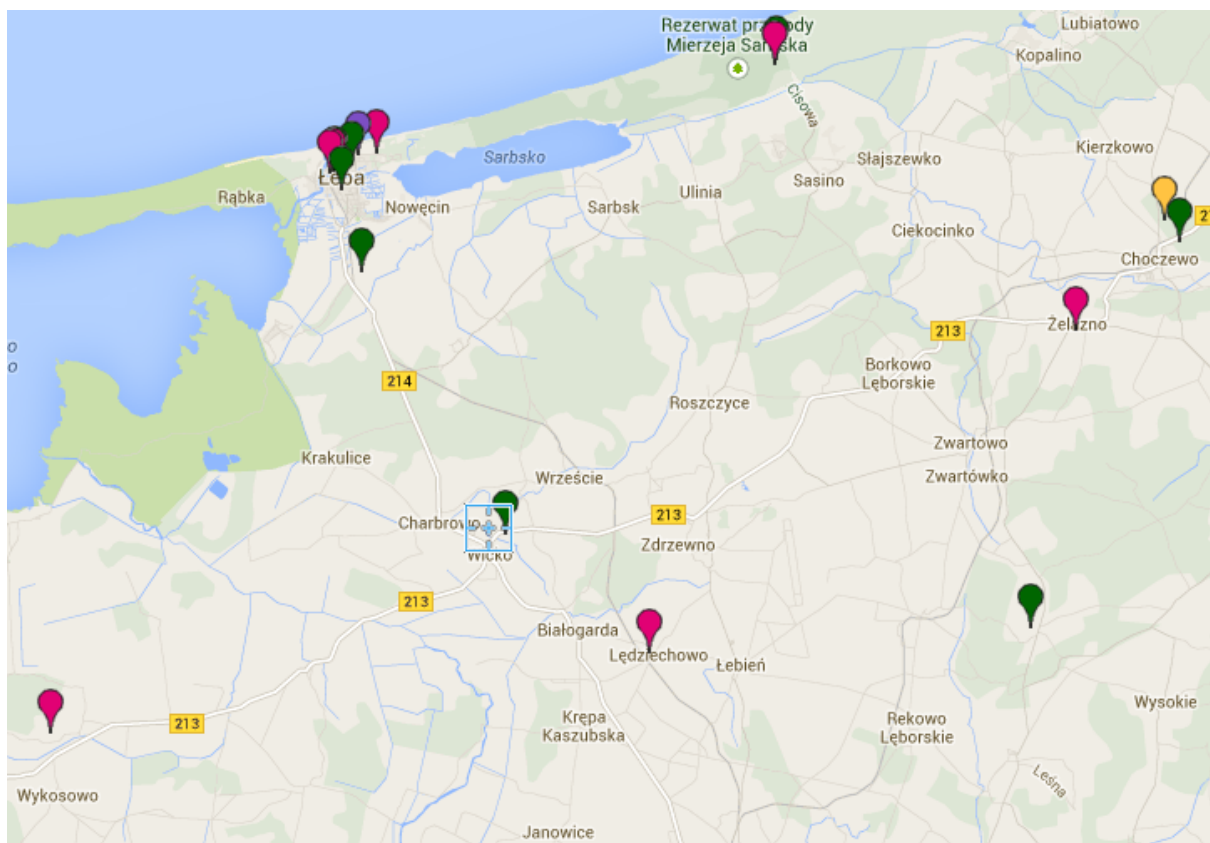
Źródło: www.pga.org.pl

3.3. INSTALACJE EMITUJĄCE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Wśród instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, oprócz transformatorów i linii energetycznych omówionych w rozdziale wcześniejszym, zwraca się uwagę również na funkcjonujące anteny nadawcze telefonii komórkowej.

Na terenie Gminy Wicko funkcjonuje antena nadawcza operatora telefonii komórkowej w Wicku. Należy przy tym dodać, że blisko granic administracyjnych analizowanej jednostki znajduje się wiele kolejnych anten nadawczych operatorów telefonii komórkowej, co ilustruje rycina.

Istniejące obiekty zainstalowane są zazwyczaj na wysokich obiektach, tak aby wypromieniowywać pola elektromagnetyczne na duże wysokości.

Ryc. 5. Lokalizacja anten nadawczych telefonii komórkowej

Źródło: beta.btsearch.pl

3.4. GAZOWNICTWO

Na obszarze Gminy Wiko nie ma rozwiniętej sieci gazowej, a w najbliższych latach nie przewiduje się budowy tego typu infrastruktury na przedmiotowym obszarze. Zaznacza się jednak, że sytuacja ta może ulec zmianie w przypadku pojawienia się strategicznego odbiorcy przy równoczesnym zaistnieniu warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia do sieci gazowej zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z ustawy Prawo energetyczne.

Jedynym obiektem jest instalacja do zgazowania skroplonego gazu ziemnego LNG wraz ze stacją redukcyjną, nawanianą i kotłownią w miejscowości Lucin.

3.5. CIEPŁOWNICTWO

System zbiorowego zaopatrzenia w ciepło na terenie analizowanej jednostki nie istnieje. Na terenie Gminy pracuje kilka lokalnych kotłowni ogrzewających jedynie obiekty, w których są one umiejscowione. Są to głównie obiekty użyteczności publicznej.

Pozostali odbiorcy korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych z reguły materiałami tradycyjnymi – drewno, węgiel, koks i olej opałowy.

3.6. KOMUNIKACJA

3.6.1. Drogi

Sieć drogową na terenie Gminy Wicko tworzą ogólnodostępne drogi publiczne:

- drogi wojewódzkie, zarządca: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku,
- drogi powiatowe, zarządca: Zarząd Dróg Powiatowych w Lęborku,
- drogi gminne, zarządca: Wójt Gminy Wicko.

Sieć dróg na obszarze Gminy zapewnia dobre połączenia między miejscowościami. Większość dróg jest utwardzonych, głównie asfaltem. Gmina posiada dogodne położenie komunikacyjne ze względu na bezpośredni dostęp do dróg wojewódzkich nr 213 oraz nr 214.

Do zarządców dróg należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg.

3.6.1.1. Drogi wojewódzkie

Przez teren Gminy Wicko przebiegają 2 odcinki dróg wojewódzkich:

- droga wojewódzka nr 213 – o przebiegu wschód - zachód;
- droga wojewódzka nr 214 – o przebiegu północ – południe.

Obie drogi krzyżują się w Wicku.

3.6.1.2. Drogi powiatowe

Przez teren Gminy Wicko przebiega 9 odcinków dróg powiatowych:

- 1302G Łeba(ul. Nowecka) – Nowe – Szczecurze (skrzyżowanie dr. pow. 1306G);
- 1303G Żarnowska - dr. woj. nr 214;
- 1304G dr. woj. nr 214 - Charbrowski Bór – Krakulice - Charbrowo (dr. woj. nr 214);
- 1305G Górka - dr. woj. nr 213 (Poraj);
- 1306G dr. nr 214 - Stępnica - Łebieniec- Sarbsk – Ulinia - gr. pow. (Sasino - Choczewo);
- 1307G Skarszewo – Wrzeście – Wrześcienko - stacja kolejowa Wrzeście dr. woj. nr 213;
- 1309G dr. pow. nr 1306G - (Ulinia) Bargędzino – Roszczyce - Maszewko – Zdrzewno - Kopaniewo;
- 1312G Gęś – Łędiechowo - Łebień – Rekowo Lęborskie (skrzyżowanie dr. pow. 1318G),
- 1317G dr. woj. nr 213 – Wojciechowo - gr. pow. (Zwartowo).

Łączna długość dróg powiatowych na terenie analizowanej jednostki wynosi 49,495 km. Drogi powiatowe tworzą zwartą sieć, z centrum komunikacyjnym Gminy w miejscowości Wicko.

3.6.1.3. Drogi gminne

Uzupełnienie sieci dróg wyższego rzędu stanowią drogi gminne o łącznej długości około 35 km. Większość dróg na terenie Gminy stanowią drogi utwardzone.

3.6.2. Pozostałe powiązania komunikacyjne

Przez teren analizowanej jednostki przebiega linia kolejowa nr 229 Pruszcz Gdański – Łeba, na której sezonowo prowadzony jest ruch pasażerski na odcinku Lębork – Łeba, ze stacjami w miejscowościach Steknica i Wrzeście położonymi w Gminie Wicko.

3.7. GOSPODARKA ODPADAMI W GMINIE

Od stycznia 2012 roku zaczęła obowiązywać znowelizowana ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, która to nakłada na Gminy inne, bardziej systemowe i szersze obowiązki w zakresie gospodarki odpadami, a dokumentem strategicznym w tym względzie staje się obecnie Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wicko, który został zaktualizowany zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami.

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Gmina Wicko wdrożyła nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Podjęte zostały również stosowne uchwały w tym zakresie:

- Uchwała Nr XXVII/89/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wicko.
- Uchwała Nr XXXII/72/2013 Rady Gminy Wicko z dnia 14 maja 2013 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXVII/89/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wicko.
- Uchwała Nr XXVII/90/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności.
- Uchwała Nr XXVII/91/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- Uchwała Nr XXXVIII/70/2013 z dnia 28 listopada 2013r., w sprawie zmiany uchwały XXVII/97/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- Uchwała Nr XXVII/92/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.
- Uchwała Nr XXVII/93/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

- Uchwała Nr XXXII/26/2013 z dnia 14 maja 2013r., w sprawie zmiany Uchwały Nr XXVII/93/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012 roku w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- Uchwała Nr XXVII/94/2012 Rady Gminy Wicko z dnia 18 grudnia 2012. r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości.
- Uchwała Nr XXXII/28/2013 Rady Gminy Wicko z dnia 14 maja 2013 roku o zmianie uchwały w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości.
- Uchwała Nr XLIV/50/2014 z dnia 13 maja 2014 roku w sprawie poboru opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w drodze inkaso, wyznaczenia inkasentów, oraz określenie wysokości wynagrodzenia za inkaso.

Zgodnie z nowelizacją ustawy zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Wicko posiadają podmioty wpisane do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Należą do nich:

1. Remondis Sp. z o.o. Oddział w Lęborku, ul. Kossaka 91 - 95, 84-300 Lębork,
2. Elwoz Sp. z o.o. Oddział Sierakowice, ul. Słupska 2, 83-340 Sierakowice,
3. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Agora - 1 Sp. z o.o. ul. Kossaka 81, 84-300 Lębork,
4. Zakład Zagospodarowania Odpadów Czysta Błękitna Kraina Sp. z o.o., Czarnówko 34, 84-351 Nowa Wieś Lęborska,
5. Usługi Sanitarno - Transportowe Sanipol Sp. c. Kazimierz Kokociński & Andrzej Wąsik, ul. Nowecka 31, 84-360 Łeba
6. Lukas Łukasz Gniedziejko, ul. Zwycięstwa 7, 84-300 Lębork.

Odpady komunalne powstające na terenie Gminy Wicko unieszkodliwiane są w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów Czysta Błękitna Kraina w miejscowości Czarnówko, w Gminie Nowa Wieś Lęborska.

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu Gminy Wicko zajmuje się wyłoniony w drodze przetargu ELWOZ Sp. z o.o. Oddział Sierakowice.

Punkt selektywnej zbiórki odpadów dla terenu Gminy Wicko znajduje się w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina”, w miejscowości Czarnówko 34 (Gm. Nowa Wieś Lęborska).

3.7.1. Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Na terenie Gminy znajduje się wyłączone z eksploatacji składowisko odpadów komunalnych w Lucinie o powierzchni 5,26 ha.

Decyzją Starosty Lęborskiego nr OŚ.II.7644/58/07 z dnia 26.03.2007 r. składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Lucin, obręb Żarnowska, zostało zamknięte. W decyzji nr OŚ.II.7644/58/07 z dnia 21.10.2010 r. ustalono warunki rekultywacji z wykorzystaniem odpadów wiertniczych.

IV. OCENA I ANALIZA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. RZEŻBA TERENU¹

W granicach administracyjnych analizowanej jednostki terytorialnej wyróżnia się trzy odrębne typy ukształtowania rzeźby terenu.

Zachodnia i północna część Gminy Wicko położona jest w obrębie Niziny Gardnieńsko – Łebskiej, stanowiącej największą nizinę nadmorską polskiego wybrzeża środkowego. Występuje tu obszar współcześnie aktywnych wydm nadbrzeżnych. Towarzyszą im niecki i rynny deflacyjne, częściowo zatorfione, a także ostańce deflacyjne. Charakterystyczne jest też istnienie płytkich niecek jeziornych, z których do najrozleglejszych zaliczyć należy niecki jezior Łebsko i Sarbsko.

Centralna i południowo – wschodnia część opisywanego obszaru leży na Wysoczyźnie Żarnowieckiej. Ten falisty i pagórkowaty obszar o urozmaiconej rzeźbie i deniwelacjach rzędu 5 – 20 m, położony powyżej 100 m n.p.m. powstał w wyniku chaotycznego osadzania materiału skalnego w czoła lądolodu. Strefa pagórków morenowych na wschód od wsi Roszczyce wznosi się na wysokość około 120 m n.p.m., natomiast zbocza opadające w kierunku pradoliny Łeby pocięte są dolinami rzecznyymi i wąwozami. Występują tu procesy erozyjne i osuwiskowe.

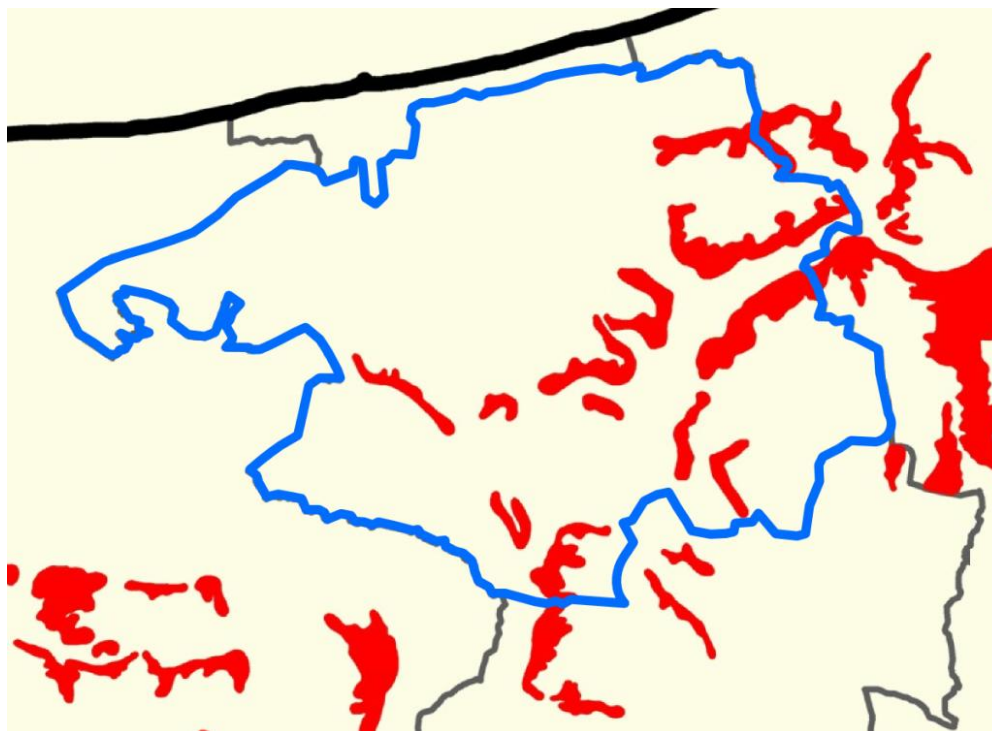
Południowo – zachodnia część Gminy Wicko położona jest w obrębie Pradoliny Redy i Łeby. Jest to istotna forma pradolinna północnego fragmentu Polski, stanowiąca południowy kraniec makroregionu Pobrzeża Koszalińskiego i oddzielająca go od Pojezierza Kaszubskiego.

4.1.1. Zagrożenia powierzchni ziemi

Zagrożeniami dla powierzchni ziemi mogą być procesy geodynamiczne czyli ruchy masowe ziemi, związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takimi jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek. Na terenie Gminy Wicko występują obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Zlokalizowane są one przede wszystkim wzdłuż dolin rzecznych.

---

¹ Na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wicko, 2010

Ryc. 6. Lokalizacja obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych na terenie Gminy Wicko

Źródło: geoportal.pgi.gov.pl

Przekształcenia powierzchni ziemi mają również miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi. Zmiany i przekształcenia nastąpiły także podczas budowy dróg, a także budowy sieci infrastrukturalnych i systemów melioracyjnych, a także innych obiektów, takich jak np. nieczynne składowisko odpadów w Lucinie.

Na terenie Gminy występuje również znaczne zagrożenie degradacji powierzchni ziemi spowodowanej eksploatacją surowców mineralnych

4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA

Analizowany obszar położony jest w obrębie prekambryjskiej Platformy Wschodnioeuropejskiej, w ramach której wyróżnione zostało Wyniesienie Łeby.

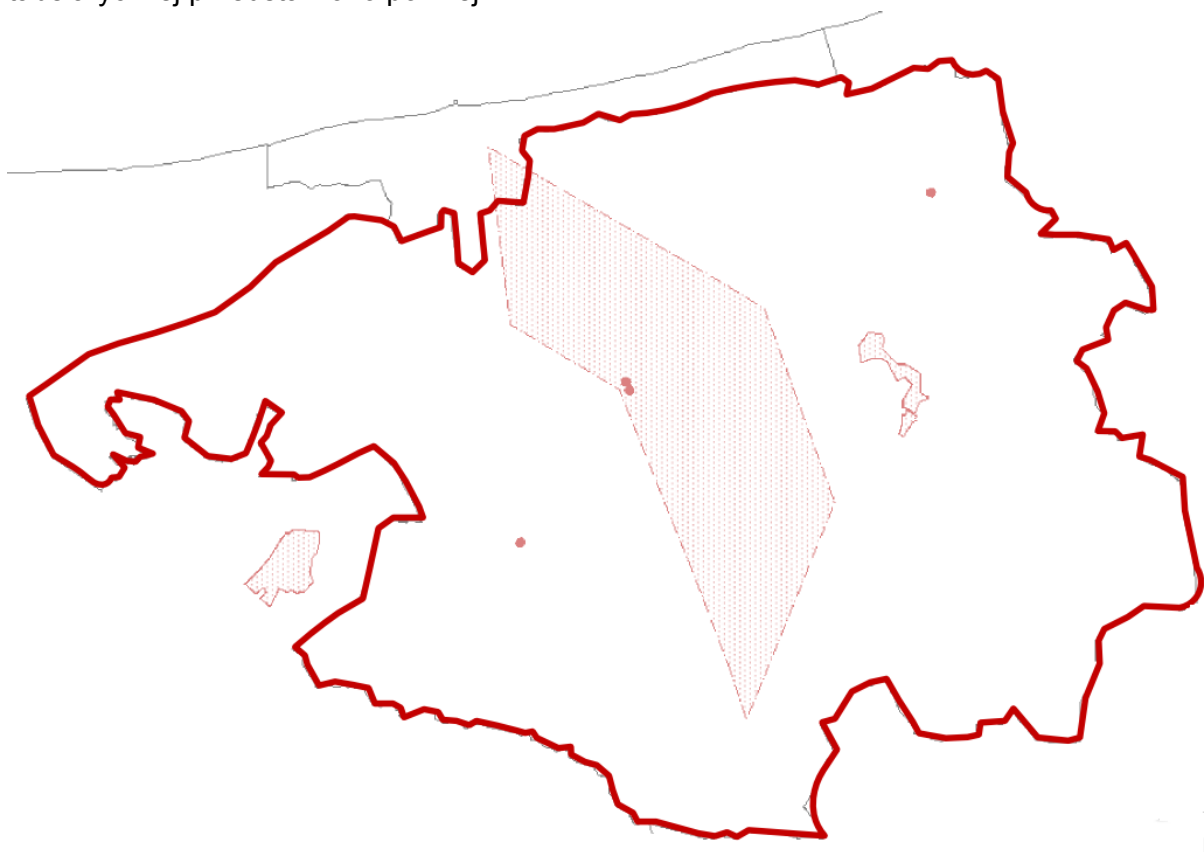
Podłoże krystaliczne zalega tu znacznie płycej w porównaniu do pozostałej części obszaru platformy prekambryjskiej – około 2,5 km, a na skałach krystalicznych spoczywają osady paleozoiczne, permio – mezozoiczne i kenozoiczne.

Zasadnicze rysy krajobrazu Gminy Wicko i całego Pomorza ukształtowało najmłodsze ze zlodowaceń, zwane bałtyckim.

4.2.1. Surowce mineralne

Na terenie Gminy Wicko występują zasoby surowców naturalnych, przede wszystkim kruszyw naturalnych, kredy i torfów. Dużą powierzchnię zajmuje wstępnie rozpoznane złożo

solu kamiennej. Lokalizację złóż surowców przedstawiono na rycinie oraz ich wykaz w formie tabelarycznej przedstawiono poniżej.

Ryc. 7. Lokalizacja złóż surowców mineralnych na terenie Gminy Wicko
Źródło: opracowanie własne na podstawie podkładu kartograficznego z serwisu www.kzgw.gov.pl

Tabela 12. Wykaz złóż kopalin na terenie Gminy Wicko

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Rodzaj eksploatacji	Powierzchnia [ha]	Średnie parametry złoża [m]	Stratygrafia
1	Łeba	sole kamienne	złoże rozpoznane wstępnie	b.d.	3 260,00	grubość nakładu – b.d.	perm - cechsztyń
						miąższość złoża – 42,90	
						głębokość spagu – 877,00	
2	Łebieniec	kruszywa naturalne (piasek ze żwirem)	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy	2,10	grubość nakładu – od 0,50 do 2,90	czwartorzęd
						miąższość złoża – b.d.	
						głębokość spagu – 13,00	
3	Łebieniec II	kruszywa naturalne (piasek)	złoże zagospodarowane	odkrywkowy, ściankowy	4,32	grubość nakładu – od 0,40 do 0,50	czwartorzęd
						miąższość złoża – od 9,90 do 13,40	
						głębokość spagu – od 13,00 do 13,60	
4	Podróże	kruszywa naturalne (piasek)	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy, ściankowy	1,49	b.d.	czwartorzęd
7	Roszczyce	kredy	eksploatacja złoża zaniechana	odkrywkowy	100,00	grubość nakładu – 0,10 do 1,30	czwartorzęd - holocen
						miąższość złoża – od 1,00 do 9,80	
						głębokość spagu – od 1,00 do 9,80	
8	Roszczyce II	kredy, torfy	złoże eksploatowane okresowo	odkrywkowy, stokowo - wglębny	4,27	grubość nakładu – 0,10	czwartorzęd - holocen
						miąższość złoża – 4,60	
						głębokość spagu – 6,80	
9	Ulinia	kruszywa naturalne (piasek)	złoże zagospodarowane	odkrywkowy, wglębny	5,30	grubość nakładu – 0,30	czwartorzęd - plejstocen
						miąższość złoża – 13,40	
						głębokość spagu – 13,70	

Źródło: www.pgi.gov.pl

4.3. GLEBY²

4.3.1. Typy gleb

Obecne zróżnicowanie gleb Gminy Wicko jest wynikiem szeregu oddziaływań budowy geologicznej, urzeźbienia terenu, warunków wodnych i szaty roślinnej. Gleby występujące na terenie analizowanej jednostki wykazują dużą przydatność rolniczą.

W południowo – wschodniej części opisywanego obszaru występują głównie gleby brunatne kwaśne, rzadziej brunatne właściwe i wylugowane, wytworzone z glin lekkich, często spiaszczonych, bardzo kwaśne. Obszar ten zajmują grunty orne.

Dolina rzeki Łeby wypełniona jest glebami murszowo – torfowymi i torfowymi. Występują tu przeważnie użytki zielone, a gruntów ornych jest niewiele i są słabej jakości.

Tabela 13. Klasy bonitacyjne gruntów na terenie Gminy Wicko

Klasa bonitacji	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIZ	Razem
Grunty orne	-	-	518,4	1 559,7	1 301,4	819,8	896,5	630,3	19,4	5745,5
Sady	-	-	1,6	1,4	1,8	3,6	2,0	1,0	-	11,3
Łąki	-	0,8	879,3		1 424,0		711,4	115,0	-	3 130,4
Pastwiska	-	6,8	590,0		415,0		287,3	94,1	6,6	1 399,6

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku

4.3.2. Fizyczna i chemiczna degradacja gleb

Gleby narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych.

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Gminy Wicko można zaliczyć:

- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszar składowiska odpadów,
- obszary zajmowane pod zabudowę.

Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są odporne na zagrożenia chemiczne.

Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. Do zwiększenia degradacji przyczyniają się także rzeźba terenu oraz warunki atmosferyczne.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych,

² Na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wicko, 2010

takich jak fosfor, potas i magnez do gleby, a tym samym dalej do wód powierzchniowych i podziemnych powodując eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.

W przypadku rolnictwa erozja i degradacja gleb najczęściej powiązana jest z niewłaściwym nawożeniem mineralnym i organicznym, nieprawidłową uprawą, likwidacją zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych. Teren Gminy zagrożony jest erozją gruntów i są to przede wszystkim zagrożenia wynikające z erozji wietrznej.

Dla gleb Gminy Wicko problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Z terenów utwardzonych często odprowadzane są do ziemi wody opadowe i roztopowe. Mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych powinny być jednak separatory i inne filtry oraz osadniki.

Najważniejszymi zabiegami, które mogą ograniczyć degradację fizyczną gleb są przede wszystkim:

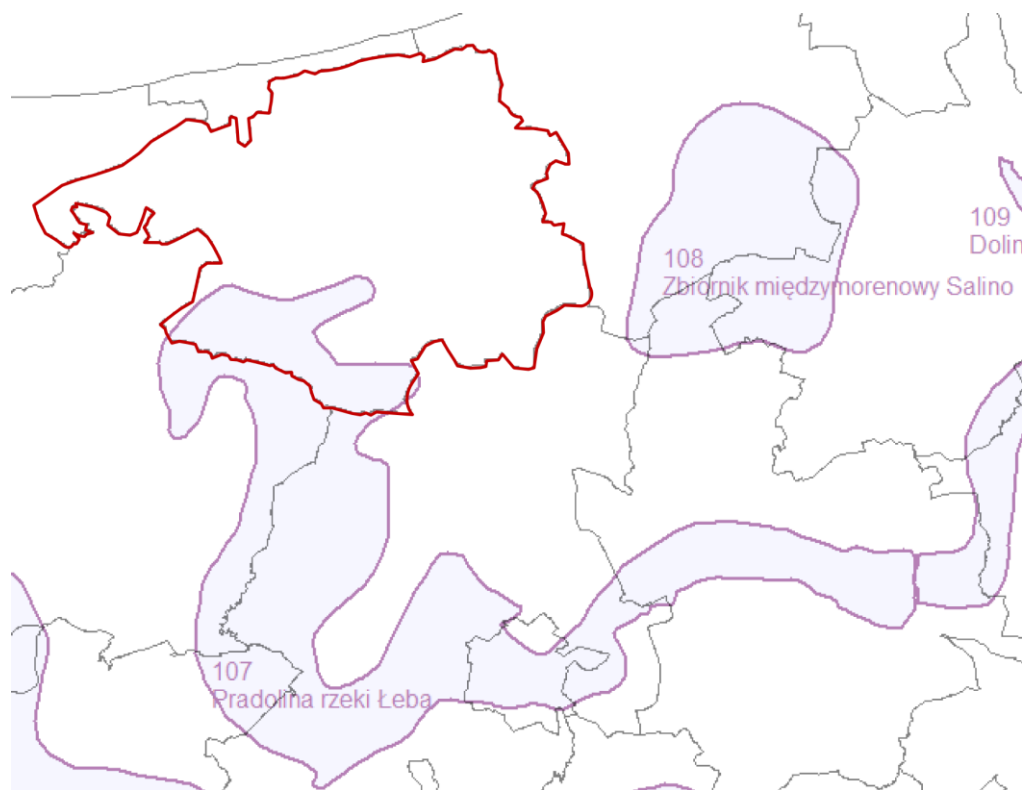
- ograniczenie przeznaczania gleb na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych, odpowiednia melioracja (zarówno odwodnienia, jak i nawodnienia),
- przywracanie i poprawianie wartości użytkowej gruntom.

Do najważniejszych elementów, które należy analizować, aby zapewnić właściwą chemiczną jakość gleb zaliczyć trzeba:

- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie środków ochrony roślin,
- właściwe jakościowo i ilościowo zużycie nawozów mineralnych,
- właściwe lokalizowanie pól uprawnych w stosunku do wód powierzchniowych,
- właściwą gospodarkę wodno - ściekową oraz system usuwania zwierzęcych odchodów.

4.4. WODY PODZIEMNE

Obszar Gminy Wicko położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 107 Pradolina rzeki Łeba. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą tu 125 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć jest zróżnicowana i kształtuje się na poziomie 5 – 50 m. Położenie względem GZWP przedstawia kolejna rycina.

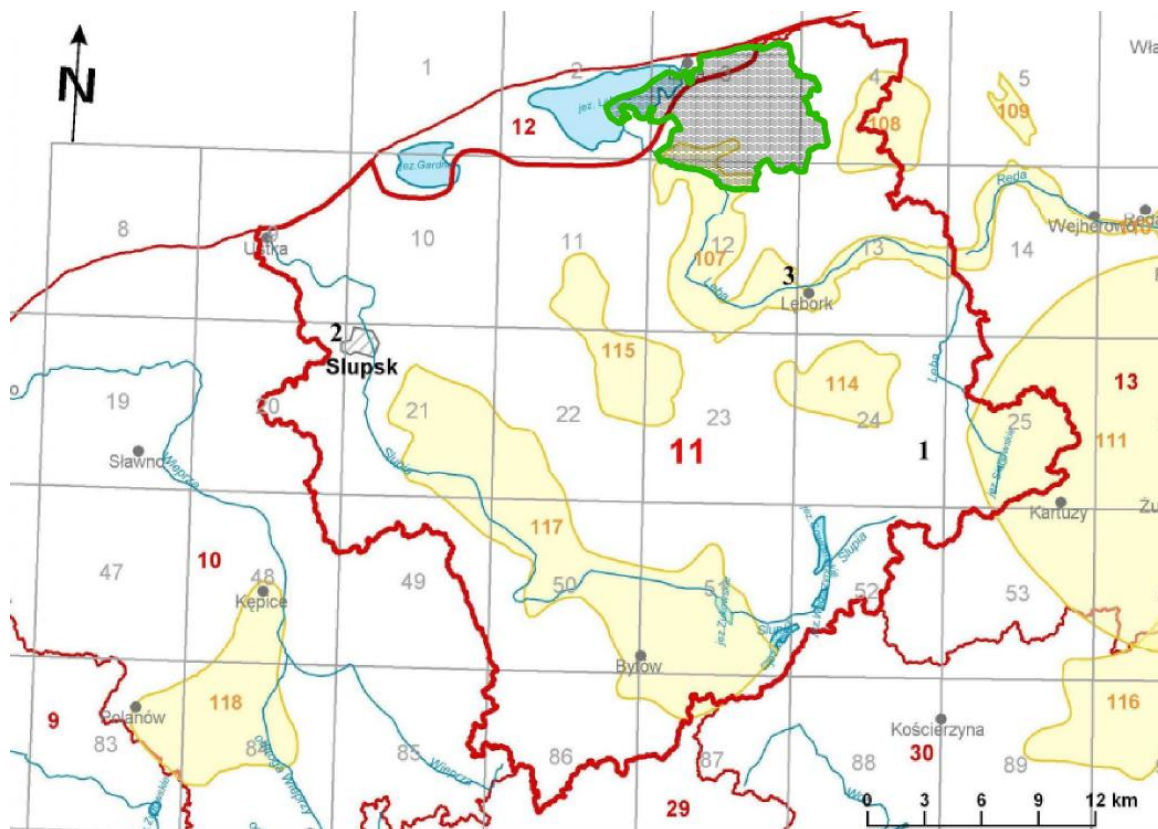
Ryc. 8. Położenie Gminy Wicko na tle GZWP

Źródło: opracowanie własne na podstawie podkładu z serwisu epsh.pgi.gov.pl

Gmina Wicko położona jest na obszarze jednolitych części wód podziemnych nr 11 i nr 12.

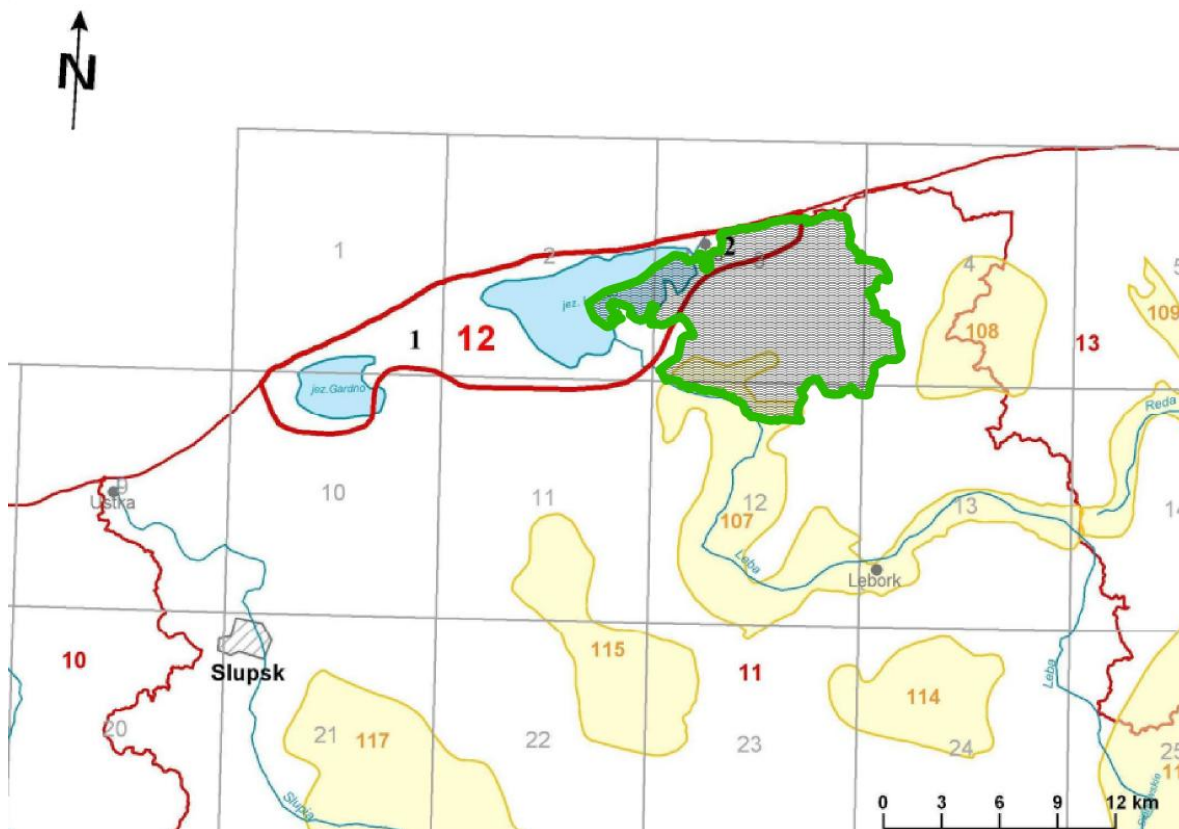
JCWPd nr 11 znajduje się na obszarze dorzecza rzek Słupi, Łupawy i Łeby, w Rejonie Wodnym Dolnej Wisły. Powierzchnia jednostki wynosi około 4 094 km². Aktywna strefa wymiany wód sięga tu utworów górnej kredy. Głębokość, do której stwierdzono występowanie wód słodkich wynosi około 300 m, z wyjątkiem rejonu Słupska, gdzie wody słodkie występują na głębokości 120 – 150 m. Na obszarze jednostki wyróżnia się cztery poziomy wodonośne, tworzące spójny system wód podziemnych. Są to: czwartorzędowy poziom gruntowy wysoczyzny, czwartorzędowy poziom międzymorenowy dolny, poziom czwartorzędowy międzymorenowy dolin kopalnych oraz poziom kredowy.

JCWPd nr 12 położona jest w Rejonie Wodnym Dolnej Wisły i obejmuje swym zasięgiem północno – zachodnią część obszaru zlewni Łeby i północno – wschodnią część obszaru zlewni Łupawy oraz przylegającą do nich część bezpośredniej zlewni Morza Bałtyckiego. Jej powierzchnia wynosi 277,7 km². Występowanie wód podziemnych związane jest z utworami czwartorzędu, miocenu, oligocenu oraz kredy. W obrębie JCWPd nr 12 wydzielono trzy zagregowane poziomy wodonośne tworzące spójny system wód podziemnych charakteryzujący się złą jakością wód oraz zasoleniem w rejonie miejscowości Rowy i Łeba na skutek ingresji wód morskich oraz wznoszącego ruchu wody podziemnej zmineralizowanych wód z podłoża.

Ryc. 9. Położenie Gminy Wicko na tle JCWPd nr 11

Źródło: opracowanie własne na podstawie podkładu z serwisu www.psh.gov.pl

Ryc. 10. Położenie Gminy Wicko na tle JCWPd nr 12

Źródło: opracowanie własne na podstawie podkładu z serwisu www.psh.gov.pl

4.4.1. Jakość wód podziemnych

Oceny jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych dokonuje się w oparciu o Rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 23.07.2008 r., w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896).

Monitoring wód podziemnych uwzględnia także obszary zagrożone zanieczyszczeniami związanymi z eksploatacją składowisk odpadów. Zakres badań wód podziemnych realizowany jest wg Rozporządzenia Min. Środowiska z dn. 09.12.2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858 oraz rozporządzenie zmieniające Dz. U. Nr 238, poz. 1588). Rozporządzenia te straciły moc z dniem wejścia w życie wydanego rozporządzenia, zgodnie z art. 250 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21). W chwili obecnej obowiązującym rozporządzeniem jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. 2013 poz. 523).

Wody podziemne, jako główne źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla ludności, muszą być pod szczególną ochroną. Ze względu na stosunkowo powolne zmiany w ich jakości, i co za tym idzie, rozciągnięcie w czasie odpowiedzi na zagrożenia antropopresyjne, monitoring jakości musi być prowadzony na wszystkich wyznaczonych jednolitych częściach wód podziemnych.

Monitoring wód podziemnych jest systemem kontrolnym oceny dynamiki antropogenicznych przemian wód podziemnych. Polega na prowadzeniu w wybranych, charakterystycznych punktach powtarzalnych badań jakości oraz interpretacji wyników w aspekcie ochrony środowiska wodnego. Jego celem jest wspomaganie działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia ujemnego wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne.

Jakość wód podziemnych w granicach Jednolitych części wód podziemnych nr 11 i nr 12, w obrębie których położona jest Gmina Wicko oceniona została jako dobra. Stan chemiczny i ilościowy badanych wód obu jednostek oceniany w ramach monitoringu Państwowego Instytutu Geologicznego jest dobry.

Należy przy tym stwierdzić, że terenie Gminy Wicko stan wód podziemnych badano w punkcie monitoringowym Maszewko, gdzie wody zaliczono do III (umiarkowanej) klasy jakości wód.

Sieć lokalna – monitoring składowiska odpadów

Na terenie Gminy Wicko zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Lucin.

Jakość wód podziemnych z piezometrów określono na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Min. Środowiska z dn. 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008, Nr 143, poz. 896). W powyższym rozporządzeniu wyróżnia się pięć klas jakości wód: I (wody bardzo dobrej jakości), II (wody dobrej jakości), III (wody zadowalającej jakości), IV (wody niezadowalającej jakości) oraz V (wody złej jakości). Według Rozporządzenia klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, natomiast IV oraz V oznaczają słaby stan chemiczny. Powyższe rozporządzenie zostało opracowane na potrzeby ustawy Prawo wodne, podczas

gdy monitoring składowisk jest prowadzony na podstawie Rozporządzenia z dn. 09.12.2002 r. (Dz. U. 2002, Nr 220, poz. 1858), będącego aktem wykonawczym do ustawy o odpadach. Rozporządzenia te straciły moc z dniem wejścia w życie wydanego rozporządzenia, zgodnie z art. 250 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21). W chwili obecnej obowiązującym rozporządzeniem jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. 2013 poz. 523).

Badania jakości wód podziemnych w rejonie rekultywowanego składowiska odpadów w Lucinie prowadzone były w 2012 r. na zlecenie Gminy Miejskiej Łeba. Monitoring wód podziemnych obejmował pobór próbek wody i wykonanie ich analiz fizyko – chemicznych. Próbki pobrano z otworów obserwacyjnych (piezometrów P-1 a i P-3 a) zlokalizowanych w rejonie składowiska. Badania fizyko – chemiczne próbek wody obejmowały oznaczenie następujących wskaźników: odczyn pH, przewodność, ogólny węgiel organiczny (OWO), metale ciężkie – miedź, cynk, ołów, kadm, chrom, rtęć, sumę wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Wyniki wykonanych badań wykazały, że w piezometrze P-1 a wskaźnik przewodności oraz zawartość OWO i WWA występują w stężeniach odpowiadających klasie V tj. zła jakość. W piezometrze P-3 a tylko zawartość OWO odpowiadała klasie V (zła jakość). Zawartości pozostałych badanych składników nie przekraczają wartości granicznych dla klasy II (jakość dobra).

4.4.1.1. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych

Eksploatatorzy ujęć wód podziemnych zobowiązani są do wykonywania regularnych badań jakości wody na podstawie przepisów ustawy z dnia 07.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2006, Nr 123, poz. 858 ze zm.) oraz postanowień pozwoleń wodnoprawnych.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określana jest dla:

- wody surowej (woda ujmowana z ujęcia i wprowadzana do stacji uzdatniania wody - SUW),
- wody uzdatnionej podawanej do sieci ze SUW,
- wody w punktach czerpania przez konsumentów (woda na sieci wodociągowej, woda pobierana z hydrantów, budynków użyteczności publicznej, sklepów, itp.).

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi powinna i spełnia wymagania Rozporządzenia Min. Zdrowia z dnia 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007, Nr 61 poz. 417 ze zm.). Oceny przydatności wody określa się dla parametrów fizykochemicznych oraz wskaźników mikrobiologicznych. Wymagania, jakim powinna odpowiadać woda określono w załącznikach do ww. rozporządzenia. Zakres badanych wskaźników jest uzależniony od formy monitoringu (monitoring kontrolny obejmuje badania: barwy, mętności, pH, przewodności właściwej, zapachu, smaku, amoniaku, azotanów, chloru wolnego, manganu, żelaza, chlorków, siarczanów, twardości ogólnej, a monitoring przeglądowy: arsen, ETHM - trihalometany, chrom, kadm, ołów, cynk, rtęć, nikiel, miedź, srebro, magnez, wapń, ponadto badane są wskaźniki bakteriologiczne: bakterie grupy Coli 37°C/24 h, E. Coli lub grupy Coli typ kałowy - bakteria gr. Coli termotolerancyjne, ogólna liczba bakterii w 37°C, ogólna liczba bakterii w 22°C po 72 h, enterokoki - paciorkowce kałowe).

Na terenie Gminy Wicko za jakość wody i technologię oczyszczania wód odpowiadają eksploatatorzy wodociągów, czyli Gminne Usługi Komunalne w Wicku, Przedsiębiorstwo Wodociągowe Łeba – Wicko Sp. z o.o. z siedzibą w Nowęcinie, Nadleśnictwo Lębork oraz Habenda Maciej Borowski, którzy są zobowiązani do prowadzenia regularnej, wewnętrznej kontroli jakości wód. Zgodnie ze wspomnianą ustawą nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia sprawuje również PPIS w Lęborku, który prowadzi monitoring jakości wód przeznaczonych na cele bytowe mieszkańców.

W 2013 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lęborku na terenie Gminy Wicko objął nadzorem sanitarnym łącznie 17 wodociągów, w tym:

- 16 wodociągów o wydajności do 100 m³/d, gdzie pobrano 70 próbek do badań. W 32 próbkach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych parametrów jakości wody i wdrożono odpowiednie postępowanie administracyjne;
- 1 wodociąg o wydajności 1 000 – 10 000 m³/d (wodociąg Łeba), gdzie pobrano 15 próbek wody do badań bakteriologicznych oraz 18 próbek do badań fizykochemicznych. W badaniach bakteriologicznych w 2 próbach stwierdzono przekroczenia dla bakterii grupy coli w 100 ml badanej wody oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22° po 72 h w 1 ml badanej wody. W badaniach fizykochemicznych w 4 próbach stwierdzono nieakceptowalny zapach.

Według stanu na 31.12.2013 r. woda w wodociągach z terenu Gminy Wicko badanych przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Lęborku była przydatna bądź warunkowo przydatna do spożycia przez ludzi. W przypadkach zaobserwowania przekroczeń dopuszczalnych norm wprowadzane jest odpowiednie postępowanie administracyjne mające na celu uzyskanie poprawy jakości wody.

4.4.2. Źródła przeobrażeń wód podziemnych

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące wpływające na ich jakość i zasobność. Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na terenie Gminy można wyliczyć:

- komunalne: „dzikie wysypiska”, nieczynne składowisko odpadów, zrzut ścieków, ujęcia wód podziemnych,
- transportowe: stacja paliw, szlaki komunikacyjne, obszary magazynowo – składowe,
- rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, gnojownie przy gospodarstwach rolnych, składowanie obornika bez płyt obornikowych,
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem,
- naturalne.

4.4.2.1. Miejsca poboru wód podziemnych jako źródła przeobrażeń

W celu ograniczenia wpływu na zasób i jakość wód podziemnych ujmowanych na cele komunalne i zaopatrzenia ludności w wodę pitną, wprowadza się strefy ochrony wokół ujęć wód podziemnych.

Strefy ochronne wokół poszczególnych ujęć wody podziemnej ustanawia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej lub w przypadku wyznaczenia tylko terenu ochrony bezpośredniej – organ wydający pozwolenie wodnoprawne (Starosta), wskazując zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują. Konieczność ustanowienia terenów ochronnych wynika z analizy warunków hydrogeologicznych rejonów ujęcia. Zadaniem tych terenów jest pełne zabezpieczenie terenu ujęcia oraz obszaru oddziaływania na ujęcie przed przypadkowym lub umyślnym zanieczyszczeniem, co może doprowadzić do pogorszenia jakości zasobów wodnych.

Ujęcia wód podziemnych na terenie Gminy posiadają wyznaczony tylko teren ochrony bezpośredniej. Na terenie ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków, a na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

4.5. WODY POWIERZCHNIOWE

4.5.1. Cieki i zbiorniki wodne

Obszar Gminy Wicko należy do zlewni rzeki Łeby – odwadniany jest przez Łebę i jej dopływy: Charbrowską Strugę, Białogardzką Strugę oraz Chelst. Obszary położone w torfowiskach Niziny Gardnieńsko – Łebskiej oraz Pradoliny Redy – Łeby odwadniane są przez kanały i rowy melioracyjne. Wykaz cieków zlokalizowanych na terenie Gminy Wicko przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 14. Rzeki i cieki na terenie Gminy Wicko

L.p.	Nazwa rzeki	Długość na terenie Gminy (km)	Dorzecze
1	Chelst	3,25	Łeba
2	Bergędzińska Struga	3,55	Chelst
3	Struga Białogardzka	5,75	Łeba
4	Struga Charbrowska	17,10	Łeba

Źródło: ZMiUW w Gdańsku

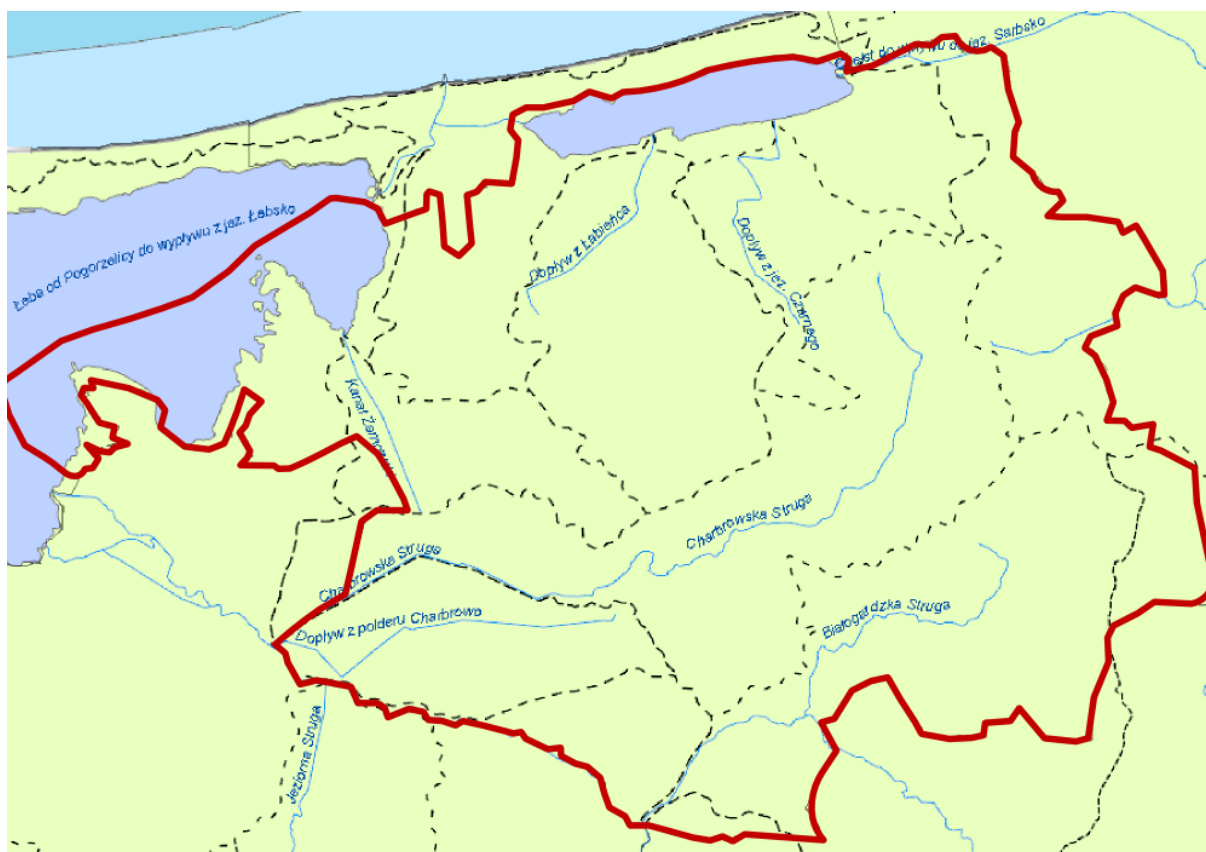
Wody stojące reprezentowane są przez jezioro Sarbsko i jezioro Czarne, a także fragment jeziora Łebsko.

Jeziro Czarne ma powierzchnię 9,2 ha i jest jeziorem polodowcowym. Leży pośród kompleksów leśnych położonych na południowy - wschód od miejscowości Szczzenurze.

Źródło: opracowanie własne na podstawie z serwisu www.kzgw.gov.pl

41

Ryc. 12. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Wicko

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z serwisu www.kzgw.gov.pl

4.5.2. Systemy melioracyjne i urządzenia wodne

Na terenie Gminy Wicko, według danych przekazanych przez Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku, powierzchnia gruntów zmeliorowanych wynosi 5 951 ha, z czego grunty orne zajmują 2 196 ha, natomiast użytki zielone 3 755 ha. Rowy melioracyjne ciągną się na długości 557,2 km.

Na terenie Gminy Wicko istnieją 3 urządzenia wodne. Ich stan jest dobry, niezagrożający bezpieczeństwu. Celem działania urządzeń wodnych jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrony użytków rolnych przed powodzią.

Tabela 15. Urządzenia wodne na terenie Gminy Wicko

L.p.	Nazwa cieku / kanału	Miejscowość	Obiekt
1	Kanał Nowęciński / uchodzi do rzeki Chełst w km 1+667	Nowęcin	stacja pomp Nowęcin
2	Kanał Dziki/ uchodzi do rzeki Struga Charbrowska w km 0+196	Krakulice	stacja pomp Krakulice
3	rzeka Chełst	Ulinia	jaz

Źródło: ZMiUW w Gdańsku

Oprócz obiektów wymienionych powyżej do urządzeń wodnych zaliczyć należy także istniejące na terenie Gminy rowy melioracyjne. Wykaz przeprowadzonych melioracji gruntów

ornych i użytków zielonych oraz długość rowów melioracyjnych przedstawiono w formie tabelarycznej.

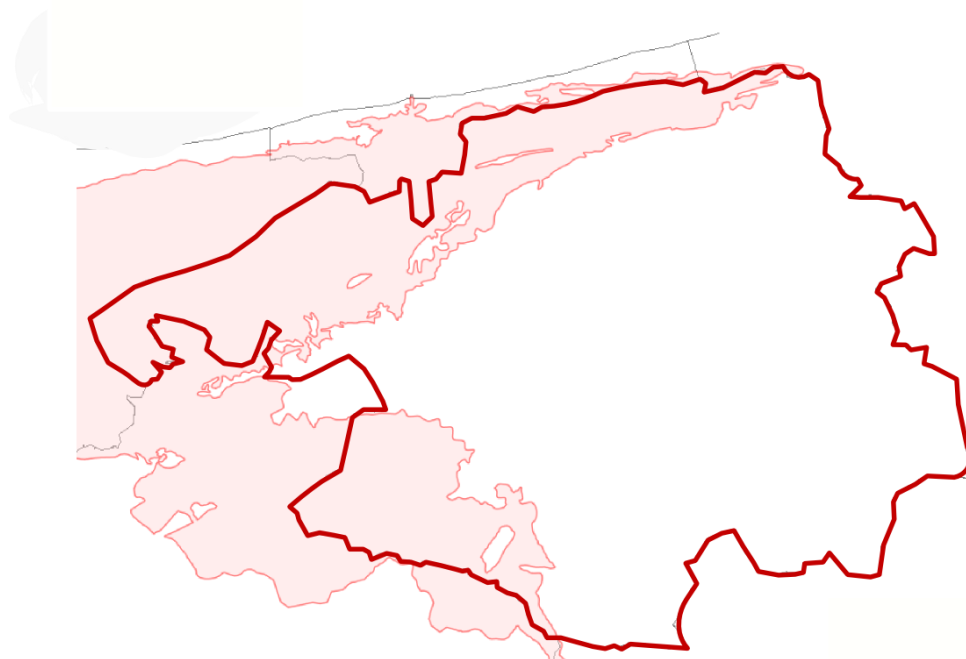
Tabela 16. Melioracje na terenie Gminy Wicko

L.p.	Lokalizacja	Powierzchnia gruntów zmeliorowanych (ha)		Długość rowów melioracyjnych (km)
		Grunty orne	Użytki zielone	
1	Bergędzino	202	69	7,064
2	Białogarda	31	29	5,403
3	Charbrowo	159	756	97,137
4	Gęś	0	167	32,641
5	Kopaniewo	125	67	7,121
6	Łebieniec	6	150	21,665
7	Maszewko	22	40	6,810
8	Nowęcin	148	134	27,001
9	Roszczyce	270	179	23,207
10	Sarbsk	310	191	36,570
11	Szczenurze	14	188	32,359
12	Ulinia	17	255	27,972
13	Wicko	258	992	158,314
14	Wojciechowo	274	74	4,724
15	Wrzeście	330	117	15,698
16	Żarnowska	30	347	53,513
Razem Gmina Wicko		2 196	3 755	557,199

Źródło: ZMiUW w Gdańsku

4.5.3. Zagrożenie powodzią

Według mapy obszarów zagrożonych podtopieniami stworzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny znaczna część obszaru Gminy Wicko zagrożona jest podtopieniami od wód gruntowych. Oznacza to, że mogą wystąpić lokalne podtopienia w przypadku nagłego podniesienia się poziomu wody w ciekach przebiegających przez teren Gminy w wyniku wystąpienia nieprzewidzianych zjawisk meteorologicznych, takich jak: intensywne opady atmosferyczne, zlodowacenie powierzchni koryta rzeki, gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej. Sytuację zagrożeń podtopieniami obrazuje kolejna rycina.

Ryc. 13. Położenie Gminy Wicko na tle obszarów zagrożonych podtopieniami od wód gruntowych

Źródło: opracowanie własne na podkładzie z serwisu www.kzgw.gov.pl

W celu ograniczenia zagrożenia powodziowego na terenie analizowanej jednostki administracyjnej na bieżąco prowadzone są działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej. Występują tu wały przeciwpowodziowe, w stanie dobrym, niezagrażającym bezpieczeństwu. Wg danych ZMiUW w Gdańsku, powierzchnia gruntów chronionych poprzez wały przeciwpowodziowe wynosi 1 529 ha.

Tabela 17. Ewidencja wałów przeciwpowodziowych na terenie Gminy Wicko

L.p.	Nazwa rzeki / jeziora	Nazwa i lokalizacja wału	Kilometr rzeki	Długość wału (km)
1	jezioro Łebsko	wał przyjeziorny przy jeziorze Łebsko	-	2,46
2	rzeka Łeba	wał rzeki Łeby	20+100 - 25+600	5,50
3	Struga	lewy wał Strugi Charbrowskiej	0+000 - 2+000	2,00
4	Charbrowska	prawy wał Strugi Charbrowskiej	0+000 - 2+000	2,00

Źródło: ZMiUW w Gdańsku

4.5.4. Monitoring wód powierzchniowych i zagrożenia wód

Obecnie zakres i częstotliwość wykonywanych badań wód powierzchniowych opiera się na następujących rozporządzeniach:

- rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 09.11.2011 r., w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jakości jednolitych wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545),

- rozporządzenie Min. Zdrowia z dn. 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. 2011 Nr 86, poz. 478).

Na terenie Gminy zlokalizowano dwa punkty pomiarowe w sieci monitoringu wód powierzchniowych płynących.

Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu operacyjnego WIOŚ monitorowanych na obszarze województwa pomorskiego w 2012 r. wykazała w punkcie pomiarowym Chełst – Ulinia: I klasę elementów biologicznych, II klasę elementów hydromorfologicznych, II klasę elementów fizykochemicznych, stan / potencjał ekologiczny II klasy oraz dobry stan chemiczny badanych wód.

Weryfikacja stanu powierzchniowych wód płynących – stan wód i monitoring obszarów chronionych badanych na obszarze województwa pomorskiego w latach 2010 – 2011 wykazała dla punktu monitoringowego Charbrowska Struga II klasę elementów hydromorfologicznych oraz II klasę elementów fizykochemicznych.

W 2012 r. WIOŚ w Gdańsku badał również stan jezior. Dla jeziora Łebsko stan Jednolitej części wód określono jako zły. Wg klasyfikacji ekologicznej stan wód jest umiarkowany. Klasa elementów fizykochemicznych określona została jako poniżej stanu dobrego, natomiast III klasa elementów biologicznych wskazuje na umiarkowany stan jakości wód w tym parametrze.

W przypadku wód powierzchniowych na terenie Gminy głównym problemem jest eutrofizacja, która jest efektem spływających zanieczyszczeń obszarowych związanych z rolniczym wykorzystaniem zlewni tych jezior oraz słabą naturalną odpornością na czynniki degradacyjne. W rolnictwie do źródeł zanieczyszczeń obszarowych wód należy zaliczyć środki chemiczne (nawozy sztuczne, środki ochrony roślin) oraz rolnicze wykorzystanie ścieków. Rozmiar zagrożeń dla środowiska wodnego spowodowany spływami powierzchniowymi z pól zależy od fizjografii zlewni oraz sposobu ich zagospodarowania. Większość powierzchni Gminy to głównie pola uprawne poddawane intensywnym zabiegom agrotechnicznym. Przy braku barier biogeochemicznych w postaci zieleni redukującej zanieczyszczenia, tereny rolne mogą stanowić zagrożenie dla środowiska wodnego.

Ponadto bezpośrednio do wód powierzchniowych, lub pośrednio poprzez odprowadzanie do gruntu, odprowadzane są wody opadowe i roztopowe. Wody opadowe i roztopowe mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych są separatory i inne filtry oraz osadniki.

Na terenie Gminy na obszarach nie objętych kanalizacją, ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone na oczyszczalnię komunalną. Stan techniczny szamb nie jest znany. Można zakładać, że część z nich może stanowić zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego.

4.6. KLIMAT

Warunki klimatyczne analizowanej jednostki są typowe dla obszaru części nadmorskiej Pojezierza Pomorskiego. Wynikają zarówno z cyrkulacji atmosferycznej, jak i oddziaływania wymiany energetycznej na styku ląd – powietrze.

Klimat omawianego obszaru charakteryzuje się łagodniejszymi zimami i chłodniejszymi latami w porównaniu do obszarów położonych dalej w głębi lądu. Oddziaływanie Morza Bałtyckiego i licznych ośrodków barycznych szczególnie aktywnych w zimie niżów barycznych są powodem występowania jednej z najniższych w Polsce wartości ciśnienia. Zaznacza się przewaga wiatrów zachodnich i południowo – zachodnich.

Wraz z oddalaniem się od wybrzeża klimat staje się bardziej wyraźny. W Pradolinie Redy – Łeby warunki klimatyczne charakteryzują większe dobowe amplitudy temperatur, inwersje termiczne, częstsze przymrozki, dłuższe zaleganie pokrywy śnieżnej, większa wilgotność. Charakterystyczna jest też stagnacja zimnego powietrza wskutek inwersji typu adwekcyjnego i radiacyjnego.

4.6.1. Zagrożenia klimatu

Gmina Wicko może znaleźć się z strefie, w której mogą wystąpić negatywne skutki wynikające ze zmian klimatu. Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020³, do najważniejszych negatywnych skutków zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne).

Zagrożeń klimatycznych nie można rozpatrywać w skali lokalnej, a raczej na poziomie stref, czy regionów. Mimo to można stwierdzić, że w najbliższych latach na obszarze Gminy Wicko, jak i całego kraju można spodziewać się wzrostu okresów upalnych, spadek liczby dni z okresami mroźnymi. W konsekwencji w centralnej Polsce, a tym samym na terenie Gminy można spodziewać się wzrostu częstotliwości opadów ulewnych.

Na terenie Gminy Wicko w przeciągu analizowanych 12 lat nie odnotowano występowania trąb powietrznych, jednak jak wynika z kolejnej ryciny Gmina Wicko znajduje się w niewielkiej odległości od miejsc, gdzie zanotowano pojawienie się trąb powietrznych, dlatego wystąpienia tego typu zjawisk w przyszłości wykluczyć nie można. W pasie wybrzeża przebiega korytarz występowania trąb powietrznych, od Świnoujścia, po Jastarnię.

³ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, http://www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

Ryc. 14. Występowanie trąb powietrznych w Polsce w okresie 1998 – 2010

Źródło: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

W przypadku obszaru Gminy, w skali lokalnej można jedynie mówić o zmianach topoklimatu. Obszary zabudowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są powstawaniem tzw. stagnacji powietrza nad obszarami zwartej zabudowy, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego. W związku z tym Gmina powinna podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii (rozdział 3.2).

Największym zagrożeniem meteorologicznym jest możliwość występowania gwałtownych zjawisk atmosferycznych takich jak burze, wichury, duże opady śniegu i nawałne deszcze. Mogą one wystąpić na obszarze całej Gminy. Skutki to lokalne utrudnienia w przejeździe dróg, uszkodzenia napowietrznych linii energetycznych i telefonicznych, zalanie upraw i podtopienia budynków gospodarskich, uszkodzenia budynków, ofiary śmiertelne ludności. Ryzyko wystąpienia gwałtownych zjawisk atmosferycznych określa się jako prawdopodobne.

4.6.2. Powietrze atmosferyczne

4.6.2.1. Stan czystości powietrza atmosferycznego

Według rocznej oceny jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2012, w strefie pomorskiej, do której zaliczana jest Gmina Wicko nie stwierdzono przekroczeń NO_2 ,

SO₂, CO, C₆H₆, Pb, kadmu, niklu. Tym samym jest to strefa A, czyli strefa gdzie stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednich poziomów dopuszczalnych.

Niedotrzymane zostały natomiast poziomy dla pyłu PM₁₀, poziomy docelowe benzo(a)pirenu oraz poziomy dla ozonu w przypadku celów długoterminowych.

Klasyfikacja stref ze względu na ochronę roślin wykazała, że nie są dotrzymane poziomy pod kątem ochrony zdrowia dla pyłu zawieszonego PM₁₀, poziom docelowy benzo(a)pirenu oraz poziom docelowy i długoterminowy dla ozonu.

4.6.2.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Na terenie Gminy Wicko najistotniejsze zanieczyszczenia pochodzą z emisji energetycznych z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii, z zakładów produkcyjnych i obiektów komunalnych. Uciążliwość jednakże charakteryzuje się wahaniem sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych, ponieważ większość mieszkań w Gminie ogrzewana jest nadal paliwami stałymi, głównie węglem kamiennym i drewnem.

Do źródeł zanieczyszczeń powietrza zaliczyć należy również obiekty użyteczności publicznej i podmioty gospodarcze. Na terenie Gminy Wicko działają zakłady wprowadzające gazy lub pyły do powietrza, których wykaz przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 18. Zakłady korzystające ze środowiska – emitujące substancje do powietrza na terenie Gminy Wicko(2012 rok)

Nazwa obiektu	Adres obiektu	Nazwa paliwa	Zużycie paliwa (Mg)
Przedszkole Gminne	Wicko, 84-352 Wicko	drewno	11,90
		węgiel kamienny	3,54
Szkoła Podstawowa w Szczecurze	Szczecurze 32, 84-360 Łeba	drewno	16,52
		węgiel kamienny	23,92
Szkoła Podstawowa w Maszewku	Maszewko, 84-352 Wicko	drewno	23,02
		olej lekki, S < 0.5%	9,92
SEEGER DACH Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	Łebieniec 64, 84-360 Łeba	drewno	3 042,00
Poczta Polska S.A.	84-352 Wicko	węgiel kamienny	5,25
Telekomunikacja Polska S.A.	84-352 Wicko	olej lekki, S < 0.5%	4,99
Hollas Sp. z o.o.	Wicko, 84-352 Wicko	olej lekki, S < 0.5%	3,08
Gminne Usługi Komunalne Zakład Budżetowy	Wicko, 84-352 Wicko	olej lekki, S < 0.5%	71,40
Przedszkole Gminne	Charbrowo, 84-352 Wicko	drewno	84,00
		węgiel kamienny	6,05
MISZK - Piekarnia, Usługi dla Rolnictwa Józef Danuta Misk	Wicko 55, 84-352 Wicko	olej lekki, S < 0.5%	14,63
		węgiel kamienny	29,00
Wyrób Wędlin i Wyróbów Wedliniarskich Rzeźnictwo Sp. j. Antoni, Jacek, Jarosław Stelmac	Zdrzewno, 84-352 Wicko	olej lekki, S < 0.5%	0,84
Zakłady Metalowe CHARBROWO Sp. z o.o.	Charbrowo 47, 84-352 Wicko	olej lekki, S < 0.5%	3,96
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Wicku	Wicko 24A /11, 84-352 Wicko	węgiel kamienny	136,03
Łeba Tourist Sp. z o.o.	Żarnowska, Jeziorna 21a, 84-360 Łeba	gaz płynny, propan-butan	2,28
Zespół Szkół w Wicku	Wicko 37,	olej lekki, S < 0.5%	44,78

Nazwa obiektu	Adres obiektu	Nazwa paliwa	Zużycie paliwa (Mg)
	84-352 Wicko		

Źródło: Urząd Marszałkowski Pomorskiego – na podstawie wnoszonych opłat za korzystanie ze środowiska (2012)

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Gminie ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg, zwłaszcza na terenie zwartej zabudowy miejscowości.

Uciążliwe mogą być także emisje odorów z gospodarstw rolnych, a także z podmiotów, które posiadają pozwolenia wodnoprawne na zrzut oczyszczonych ścieków do odbiornika.

W ujęciu lokalnym, ważne jest również oddziaływanie na środowisko przyrodnicze nieczynnego składowiska odpadów komunalnych w Lucinie.

4.6.3. Klimat akustyczny

Postępująca urbanizacja i rozwój komunikacji drogowej powodują, że z każdym dniem zwiększają się uciążliwości wynikające ze stałego narastania hałasu. Mają one wpływ na stan psychiczny i zdrowie człowieka.

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, motocykle, ciągniki, pociągi), zakłady produkcyjne, place budowy oraz miejsca publiczne takie jak: sklepy, deptaki, skwery oraz inne miejsca zbiorowego nagromadzenia ludności.

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (L_{Aeq}), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Na terenach zabudowy zagrodowej dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 65 dB (w porze nocnej 56 dB), a od pozostałych obiektów w porze dziennej 61 dB, a w porze nocnej 56 dB.

Klimat akustyczny na tym terenie, w istotnym stopniu, kształtują źródła komunikacyjne. Ze względu na brak istnienia na terenie Gminy Wicko dróg o dużym natężeniu ruchu problem ten występuje tylko czasowo i związany jest wyłącznie z ruchem lokalnym i regionalnym. Układ drogowy tworzą trasy wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Dla dróg wojewódzkich w roku 2010 prowadzone były badania monitoringowe natężenia ruchu, których wyniki przedstawiono poniżej. Dla dróg powiatowych i gminnych nie prowadzi się aktualnie badań monitoringowych.

Na terenie analizowanej jednostki nie funkcjonują zakłady przemysłowe. Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Tabela 19. Analiza natężenia ruchu na drogach wojewódzkich na odcinkach przebiegających przez teren Gminy Wicko

nr drogi	nazwa odcinka	rodzaj pojazdów							ciągniki rolnicze
		pojazdy silnikowe ogółem	motocykle	samoch. osob. mikrobusy	lekke sam. ciężarowe (dostawcze)	samoch. ciężarowe bez. przycz.	samoch. ciężarowe z przycz.	autobusy	
213	Główczyce - Wicko	2 222	27	1 678	216	102	93	73	33
	Wicko - Żelazna	1 402	6	1 188	107	40	35	22	4
214	Łeba - Wicko	6 383	57	5 778	300	89	51	89	19
	Wicko – Lębork (granica miasta)	7 526	83	6 765	346	83	68	166	15

Źródło: pomiar ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku, serwis ZDW

4.6.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

Do promieniowania niejonizującego możemy zaliczyć promieniowanie radiowe, mikrofalowe, podczerwone, a także światło widzialne. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje:

- w paśmie 50 Hz od urządzeń i sieci energetycznych; źródłem największych oddziaływań mogących powodować przekroczenia poziomów dopuszczalnych są napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, 220 kV i 400 kV oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne,
- w paśmie od 300 MHz do 40 000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Największy udział w emisji mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii (antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi). Istniejące sieci telefonii komórkowej wykorzystują następujące zakresy częstotliwości: ok. 900 MHz (sieć GSM 900), około 1 800 MHz (sieć GSM 1800) oraz ok. 2 100 MHz (sieć UMTS).
- w paśmie 50 Hz od urządzeń elektrycznych pracujących w zakładach pracy i gospodarstwach domowych. Większość urządzeń jest zasilana z sieci energetycznej. W tej kategorii występuje lawinowy wzrost liczby źródeł, a ewidencja ich nie jest możliwa.

Brak jest wiarygodnych informacji na temat oddziaływania na zdrowie i środowisko przy ekspozycjach długoletnich na promieniowanie elektromagnetyczne.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m. in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii. Trzeba też wziąć pod uwagę, że napowietrzne linie elektroenergetyczne, zarówno wysokiego, jak i średniego napięcia, mogą oddziaływać niekorzystnie na ptaki, które rozbijają się o linie, a także wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Przez teren Gminy linie te przebiegają bezkolizyjnie, nie stwarzając zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku.

Obiektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu mogą być także stacje bazowe telefonii komórkowych, anteny nadawcze. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten.

Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnie stawianych wieżach, prawdopodobnie nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Mogą jednak stanowić zagrożenie dla ptaków oraz wpływać niekorzystnie na krajobraz. Na terenie Gminy zlokalizowana jest jedna antena nadawcza telefonii komórkowej w miejscowości Wicko. Według analizy rozkładu pól elektromagnetycznych, obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o gęstości mocy $0,1 \text{ W/m}^2$ (szkodliwego dla zdrowia ludzi), występować będzie na znacznych wysokościach: powyżej 20 m n.p.t. i maksymalnym zasięgu do 71 m od anten (łącznie dla wszystkich stacji bazowych), a więc w miejscach niedostępnych dla przebywania tam ludzi.

Według danych WIOŚ za rok 2012 przekroczeń w zakresie promieniowania elektromagnetycznego nie zanotowano w żadnym punkcie pomiarowym na terenie całego województwa pomorskiego.

Aby ograniczyć uciążliwości promieniowania elektromagnetycznego koniecznym jest podejmowanie niezbędnych działań polegających na analizie wpływu na środowisko nowych obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne (na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwoleń na budowę). Inwestorzy są zobowiązani do wykonywania pomiarów kontrolnych promieniowania przenikającego do środowiska w otoczeniu stacji. Pomiaru kontrolne rzeczywistego rozkładu gęstości mocy promieniowania powinny być przeprowadzane bezpośrednio po pierwszym uruchomieniu instalacji i każdorazowo w razie istotnej zmiany warunków pracy urządzeń mogących mieć wpływ na zmianę poziomów elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego wytwarzanego przez te urządzenia. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku reguluje rozporządzenie Min. Środowiska z dn. 30.10.2003 r. (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

4.6.5. Poważne awarie przemysłowe (oraz zagrożenia inne)

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zapobieganie poważnym awariom w odniesieniu do przemysłu wykorzystującego niebezpieczne substancje chemiczne ma ogromne znaczenie ekonomiczne i decyduje o jego wizerunku i akceptacji w społeczeństwie. W ustawie Prawo ochrony środowiska, określone zostały podstawowe zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, podmioty, których dotyczą wprowadzone przepisy, oraz ich obowiązki i zadania, a także główne procedury i dokumenty.

W przypadku wystąpienia awarii Gmina oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej, działania bezpośrednie z pewnością na prowadzących działalność, która może spowodować awarię, w ustawie określonych jako „prowadzący zakład o zwiększonym lub dużym ryzyku”. Na terenie Gminy nie funkcjonują jednak zakłady określone jako zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku.

Innym typem zagrożeń na terenie Gminy są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc to pod uwagę, za potencjalne źródło awarii można zatem uznać również ciągi komunikacyjne jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami

ropopochodnymi dla gleb i wód. Na obszarze Gminy Wicko funkcjonują również lokalne punkty sprzedaży butli gazowych stanowiące potencjalne źródło zagrożenia.

Skutkami zagrożenia pożarowego ze strony awarii na tego typu obiektach to zagrożenie życia i zdrowia, straty w gospodarce. W przypadku wystąpienia pożarów i wybuchów zbiorników niezbędna będzie ewakuacja zamieszkałej w pobliżu ludności oraz nastąpią utrudnienia w ruchu kołowym. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się jako prawdopodobne.

4.7. FAUNA I FLORA

Administracyjnie lasy Gminy Wicko należą do Nadleśnictwa Lębork. Zasięg Nadleśnictwa Lębork obejmuje około 53 000 ha, a lesistość wynosi tu przeciętnie około 35 %. Na terenie Gminy Wicko zwarte połacie lasu występują na linii Krakulice – Bargędzino.

Uzupełnieniem kompleksów leśnych są mające środowiskowe znaczenie zadrzewienia w dolinach cieków, które reprezentowane są przez naturalne i półnaturalne zbiorowiska wodne, bagienne oraz łąkowe. Licznie występują również aleje drzew przydrożnych oraz zadrzewienia i zakrzaczenia w formie szpalerów wzdłuż cieków wodnych i rowów melioracyjnych.

4.7.1. Zieleń urządzona

Przez pojęcie zieleni urządzonej należy rozumieć zieleń planowaną, której układ, fizjonomia oraz różnorodność są efektem przemysłanych działań człowieka. Formy zieleni urządzonej można traktować jako ekosystemy sztuczne, których przetrwanie często uzależnione jest od ingerencji człowieka. Do form zieleni urządzonej zalicza się: parki, parki podworskie, czy też zespoły parkowo - pałacowe, cmentarze, skwery, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, ogródki działkowe, zieleń obiektów sportowych, ale także zielone dachy, itp.

Do najlepiej zachowanych elementów zieleni urządzonej należą założenia parkowe i zadrzewienia cmentarne. Są to przede wszystkim parki dworskie w Ulini i Poraju.

Na terenie Gminy Wicko znajdują się 3 cmentarze o łącznej powierzchni 2,5 ha.

4.7.2. Fauna

Różnorodność biologiczna szaty roślinnej na terenie Gminy Wicko wpływa na różnicowanie świata zwierzęcego.

W lasach Gminy Wicko można spotkać takie gatunki zwierząt łownych jak: jelenie szlachetne, sarny, dziki, daniela, zające, lisy, borsuki, jenoty, kuny, kuropatwy.

Obszar analizowanej jednostki jest też miejscem bytowania licznych gatunków ptaków. Przy południowym brzegu jeziora Łebsko utworzony został ścisły rezerwat łęgów ptasich „Żarnowskie Łęgi”. Obejmuje on miejsca lęgowe i żerowania różnych gatunków kaczek, mew i ptaków drapieżnych.

4.7.3. Przyroda chroniona i jej zasoby

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r. poz. 627 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Gminy Wicko występują zarówno formy wielkoobszarowe, takie jak park narodowy, obszar NATURA 2000, rezerваты przyrody, jak i formy indywidualnej ochrony, takie jak pomniki przyrody czy użytki ekologiczne.

4.7.3.1. Słowiński Park Narodowy

Na terenie Gminy Wicko najważniejszą pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest Słowiński Park Narodowy (SPN).

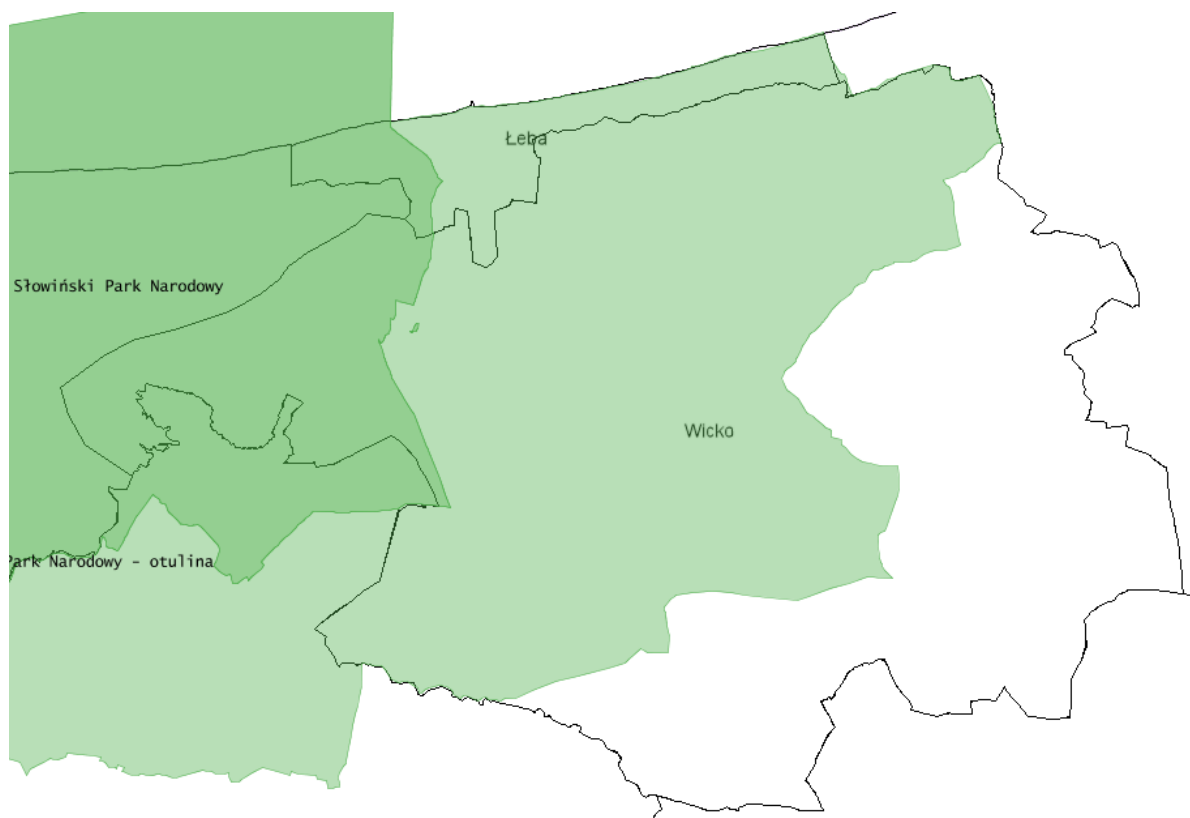
Dokumentem powołującym analizowany obszar chroniony jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1966 r. w sprawie utworzenia Słowińskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1996 r., Nr 42, poz. 254).

Zgodnie z dokumentem powołującym obszar SPN wynosił 18 069 ha. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 43 poz. 390) zainicjowało funkcjonowanie SPN na obszarze 32 744 ha, w tym 21 572 ha położonych w województwie pomorskim w części lądowej oraz 11 171 ha wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego, a więc w postaci powierzchniowo zbliżonej do pierwotnych założeń projektowych. Dokument ten określił również granice otuliny Parku, której powierzchnia wynosi 30 220 ha. Obszar położony jest na terenie dwóch powiatów: słupskiego i lęborskiego.

Charakterystycznymi elementami Parku są przymorskie jeziora, bagna, łąki, torfowiska, nadmorskie bory i lasy, a przede wszystkim wydmy pas mierzei z ruchomymi wydmy. Na terenie Parku występują zbiorowiska wydmy, torfowiskowe, łąkowe i leśne. Odnaleźć tu można naturalne ciągi sukcesyjne, od roślin pionierskich pojawiających się na plażach do typowych nadmorskich borów bażynowych. Występuje np. wydmuchrzyca piaszkowa, a innymi gatunkami pionierskimi są rukwiel nadmorska i honkenia piaszkowa. Spośród lasów Parku 80 % stanowią bory.

Ogółem na terenie analizowanego obszaru występuje około 920 gatunków roślin naczyniowych, 165 gatunków mszaków, 500 gatunków glonów, 424 gatunków grzybów, z których 46 jest objętych ochroną ścisłą, a 15 częściową. Wśród charakterystycznych dla Parku wyróżnić można takie gatunki jak: widłak torfowy, mikołajek nadmorski, zimozioł północny, rosiczka okrągłolistna, turzyca piaszkowa, długosz królewski, poryblin jeziorny czy malina moroszka.

W 1977 r. SPN został włączony przez UNESCO do sieci Światowych Rezerwatów Biosfery, a w 1995 r. wpisany na listę terenów chronionych Konwencją Ramsarską dotyczącą obszarów wodno - błotnych o międzynarodowym znaczeniu przyrodniczym.

Ryc. 15. Lokalizacja Słowińskiego Parku Narodowego wraz z otuliną na terenie Gminy Wicko

Źródło: emgsp.pgi.gov.pl

4.7.3.2. Natura 2000⁴

Na terenie Gminy Wicko dużą powierzchnię zajmuje sieć NATURA 2000. Są to następujące obszary, których lokalizację przedstawiono na kolejnych rycinach:

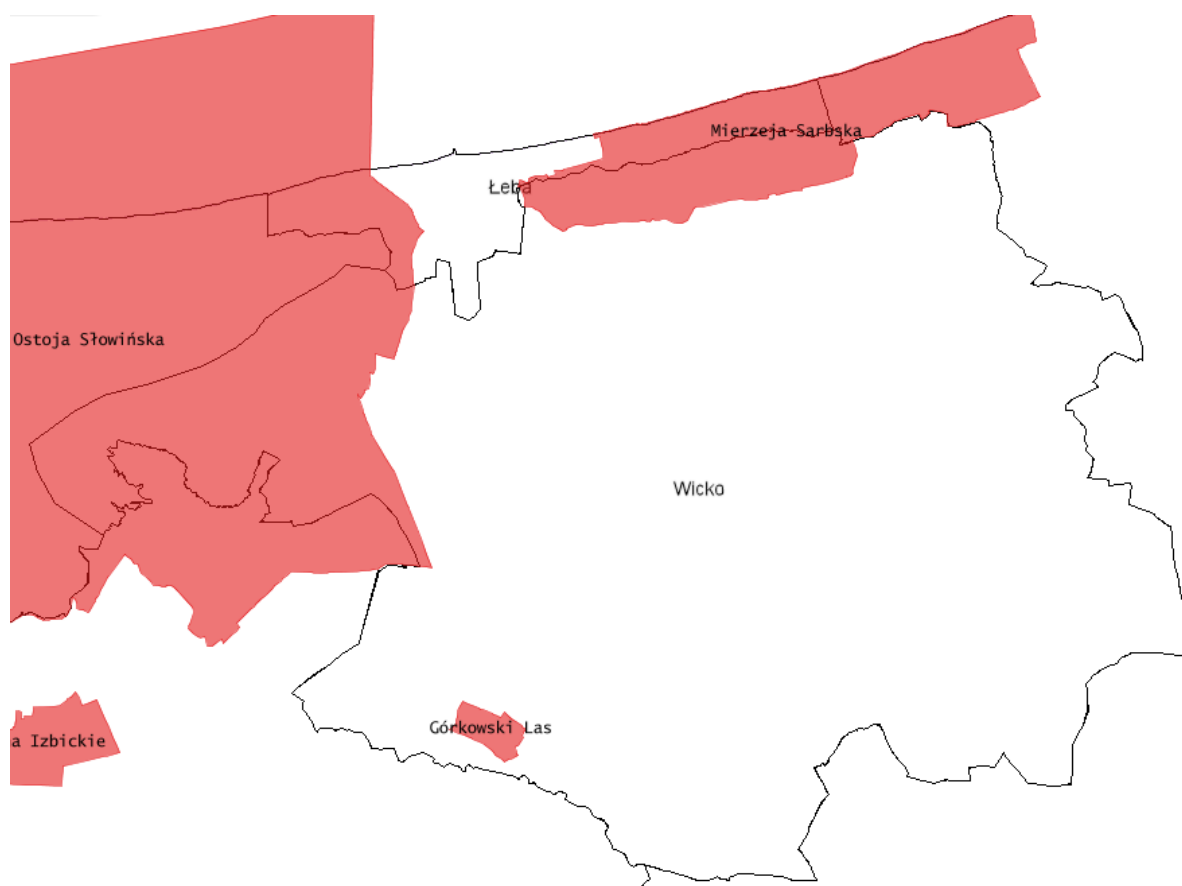
1. Specjalne Obszary Ochrony siedlisk:

- Mierzeja Sarbska PLH 220018,
- Górkowski Las PLH 220045,
- Ostoja Słowińska PLH 220023,

2. Obszary Specjalnej Ochrony ptaków:

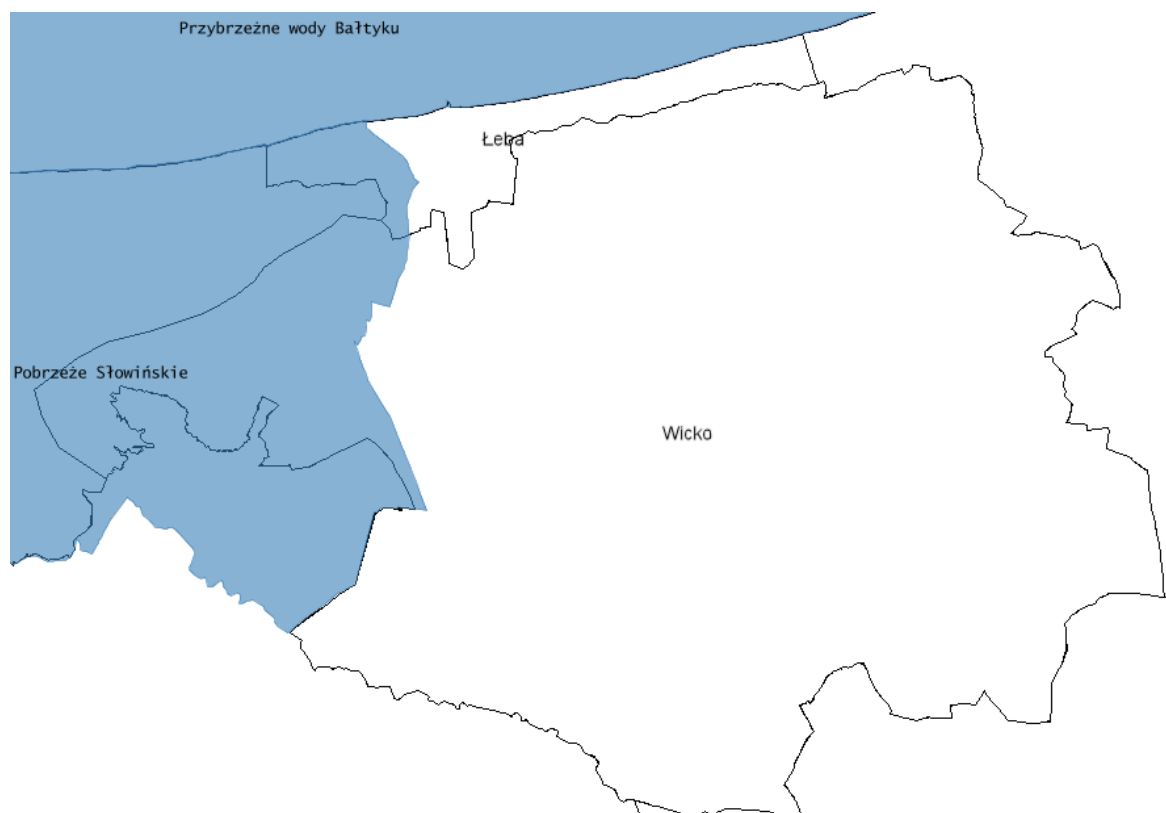
- Pobrzeże Słowińskie PLB 220003.

⁴ Na podstawie standardowego formularza danych dla obszarów specjalnej ochrony (oso) dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (ozw) dla specjalnych obszarów ochrony (soo)

Ryc. 16. Lokalizacja Specjalnych Obszarów Ochrony siedlisk na terenie Gminy Wieko

Źródło: emgsp.pgi.gov.pl

Ryc. 17. Lokalizacja Obszarów Specjalnej Ochrony ptaków na terenie Gminy Wieko

Źródło: emgsp.pgi.gov.pl

Mierzeja Sarbska PLH 220018

Obszar o całkowitej powierzchni 1 882,9 ha obejmuje wąską mierzeję między Bałtykiem a krytodepresyjnym Jeziorem Sarbsko, a ponadto samo jezioro, które jest jednym z 11 występujących w Polsce słonawowodnych jezior przybrzeżnych. Ostoja stanowi unikatowy kompleks wydm wałowych i parabolicznych (w części ruchomych) z roślinnością stanowiącą kompleks zbiorowisk wydm białych, wydm szarych i wrzosowisk bażynowych, oraz zróżnicowanych wilgotnościowo borów bażynowych. Zagłębienia międzywydmowe są wypełnione płytkim torfem. Wykształcają się na nich unikatowe zbiorowiska roślinne wilgotnych zagłębień, m. in. zarośla woskownicy, przygielkowiska, mokre wrzosowiska wierzbowo - wrzosiowe, mające w Polsce zanikające, nieliczne stanowiska. Oprócz dominujących borów bażynowych, występują tu bory bagienne, olsy i brzeziny bagienne. Znaczna część obszaru (ok. 30 % powierzchni) jest chroniona jako rezerwat przyrody „Mierzeja Sarbska”.

Dla analizowanego obszaru nie opracowano dotychczas planu ochrony, jednak jest on w trakcie opracowania.

Górkowski Las PLH 220045

Obszar o całkowitej powierzchni 99,3 ha, obejmuje swym zasięgiem silnie zniekształcony kompleks boru i brzeziny bagiennej, porastający dawne torfowisko typu bałtyckiego w dolinie Łeby wydzielony jako rezerwat przyrody.

Dla analizowanego obszaru opracowano Plan Zadań Ochronnych (2011 r.).

Ostoja Słowińska PLH 220023

Obszar o całkowitej powierzchni 32 955,3 ha chroni krajobraz i różnorodność form morfologicznych obserwowanych na Mierzei Gardneńsko - Łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m., wędrujące w tempie 3 - 10 m rocznie), dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7 140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2 468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego Parku Narodowego (wraz z włączonymi do Parku w 2004 r. wodami morskimi), kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem.

W zagłębieniach międzywydmowych, zwanych polami deflacyjnymi, obserwowana jest pierwotna sukcesja roślinna, przebiegająca od inicjalnych zbiorowisk psammofilnych po bor bażynowy.

Jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej. Obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar; znajduje się w obrębie Słowińskiego Rezerwatu Biosfery.

Występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, orzeł przedni, rybołów, puchacz, biegus zmienny, sieweczka obrożna, a w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje błotniak łąkowy, kormoran czarny.

W okresie wędrówek występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrownego następujących gatunków ptaków: bielaczek, żuraw, gęś zbożowa i nurogęś; w stosunkowo dużych zagęszczeniach występują gęś białoczelna i świstun.

Dla analizowanego obszaru nie opracowano dotychczas planu ochrony.

Pobrzeże Słowińskie PLB 220003

Obszar o całkowitej powierzchni 21 819,43 ha chroni krajobraz i różnorodność form morfologicznych obserwowanych na Mierzei Gardneńsko - Łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m., wędrujące w tempie 3 - 10 m rocznie), dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7 140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2 468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego Parku Narodowego, kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem.

W zagłębieniach międzywydmowych, zwanych polami deflacyjnymi, obserwowana jest pierwotna sukcesja roślinna, przebiegająca od inicjalnych zbiorowisk psammofilnych po bór bażynowy.

Jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej. Obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar; znajduje się w obrębie Słowińskiego Rezerwatu Biosfery.

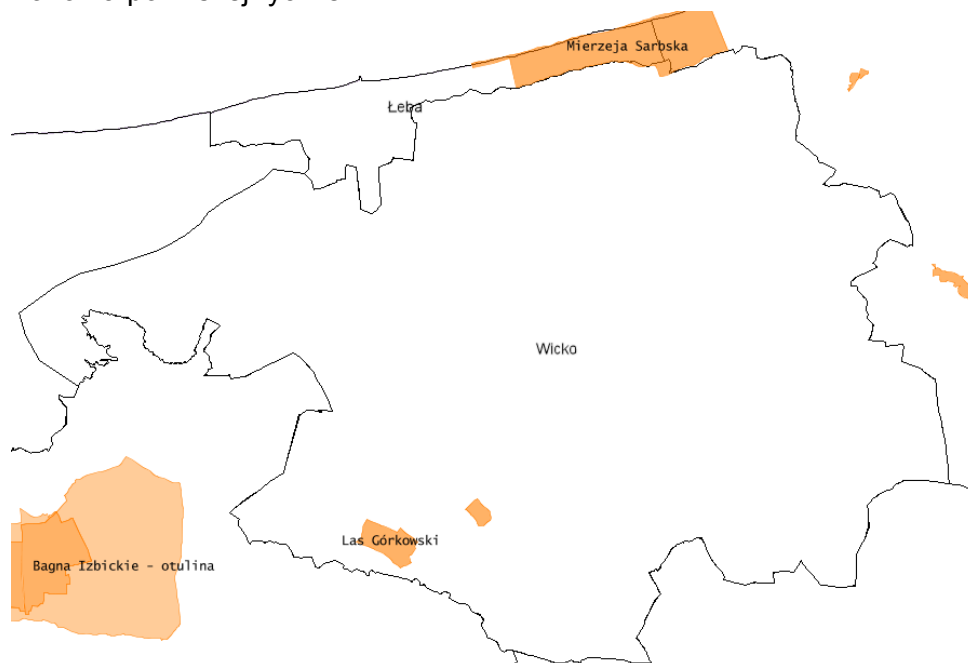
Występuje co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 15 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, orzeł przedni, rybołów, puchacz, biegus zmienny, sieweczka obrożna.

W okresie wędrówek występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrownego następujących gatunków ptaków: bielaczek, żuraw, gęś zbożowa i nurogęś; a w stosunkowo dużych zagęszczeniach występują gęś białoczelna i świstun.

Dokumentem regulującym status prawny obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

4.7.3.3. Rezerваты przyrody

Na terenie Gminy Wicko znajdują się trzy rezerваты przyrody, których lokalizację przedstawiono na poniższej rycinie.

Ryc. 18. Lokalizacja rezerwatów przyrody na terenie Gminy Wicko

Źródło: emgsp.pgi.gov.pl

Mierzeja Sarbska

Rezerwat krajobrazowy Mierzeja Sarbska utworzony został w 1976 r., na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10 listopada 1976 r. (MP Nr 42 z 1976 r., poz. 206). Powierzchnia rezerwatu wynosi 546,95 ha.

Poza Słowińskim Parkiem Narodowym jest to jedyny teren na polskim wybrzeżu z ruchomymi wydmiami parabolicznymi. Występują tu bardzo cenne, rzadkie zagłębienia międzywydmowe wypełnione torfem. Dobrze zachowały się bory bażynowe i olsy.

Nowe Wicko

Rezerwat Nowe Wicko, utworzony został w 1984 r. na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 maja 1984 r. (MP Nr 15 z 1984 r., poz. 108). Swoim zasięgiem obejmuje obszar 24,49 ha.

W obrębie rezerwatu występują silnie zarośnięte jezioro eutroficzne, zbiorowiska szuwarowe, zarośla łozowe, łęg i brzezina bagienna.

Las Górkowski

Rezerwat Las Górkowski utworzony został w 1984 r. na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 maja 1984 r. (MP Nr 15 z 1984 r., poz. 108). Powierzchnia chroniona wynosi 99,36 ha.

Ochronie rezerwatu podlega głównie bór bagienny i zespół leśnych torfowisk. Znajdują się tu również stanowiska licznych gatunków roślin podlegających ochronie (np. bagno zwyczajne, konwalia majowa, paprotka zwyczajna, porzeczka czarna, kruszyna pospolita, śmiałek pogięty, borówka czarna i kalina koralowa).

4.7.3.4. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody na terenie Gminy Wicko są pojedyncze drzewa oraz skupiska drzew o szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej. Ogólna ilość pomników przyrody na terenie Gminy Wicko, według wykazu Urzędu Gminy wynosi 69.

Tabela 20. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Wicko

L.p.	Obiekt objęty ochroną (gatunek)	Obwód (m)	Lokalizacja
1	dąb szypułkowy	6,50	Charbowo, przy kościele
2	dąb szypułkowy	5,00	Ulinia
3	dąb szypułkowy	4,32	Ulinia
4	dąb szypułkowy	5,19	Wrześcienko, dziedziniec byłego PGR
5	dąb szypułkowy	3,13	Wrześcienko, dziedziniec byłego PGR
6	dąb szypułkowy	4,70	Kopaniewo, przy bramie byłego PGR
7	sosna zwyczajna	3,40	Charbrowski Bór
8	dąb bezszypułkowy	b.d.	Charbrowski Bór
9	dąb bezszypułkowy	b.d.	Charbrowski Bór
10	sosna zwyczajna	b.d.	Charbrowski Bór
11	dąb szypułkowy	b.d.	Charbrowski Bór
12	dąb szypułkowy	6,40	Leśnictwo Ulinia
13	buk zwyczajny	b.d.	Leśnictwo Ulinia
14	cis pospolity	1,82	Wicko, koło szkoły podstawowej
15	dąb szypułkowy	4,19	Kopaniewo, park przy byłym PGR
16	dąb szypułkowy	6,30	Szczenurze, park wiejski

L.p.	Obiekt objęty ochroną (gatunek)	Obwód (m)	Lokalizacja
17	dąb szypułkowy	5,20	Strzeszewo, dziedziniec byłego PGR
18	cis pospolity	0,50	Szczenurze, park wiejski
19	kasztan jadalny	2,20	Szczenurze, park wiejski
20	jesion wyniosły	2,95	Szczenurze, park wiejski
21	jesion wyniosły	3,00	Roszczyce, ok. 150 m na południe od kościoła
22	dąb szypułkowy	4,60	Roszczyce, ok. 120 m na północ od kościoła, przy stawku
23	jesion wyniosły	2,90	Roszczyce, przy kościele
24	wiąz górski	1,30	Roszczyce, przy kościele
25	dąb szypułkowy	3,65	Roszczyce, przy kościele
26	dąb szypułkowy	4,30	Roszczyce, przy kościele
27	dąb szypułkowy	4,50	Roszczyce, przy kościele
28	buk zwyczajny	3,80	Roszczyce, przy kościele
29	buk zwyczajny	6,45	Leśnictwo Strzeszewo
30	buk zwyczajny	6,40	Leśnictwo Strzeszewo
31	buk zwyczajny	4,20	Leśnictwo Strzeszewo
32	buk zwyczajny	4,40	Leśnictwo Strzeszewo
33	dąb szypułkowy	5,20	Leśnictwo Strzeszewo
34	buk zwyczajny	3,30	Leśnictwo Strzeszewo
35	buk zwyczajny (2 szt.)	b.d.	Leśnictwo Strzeszewo
36	jesion wyniosły	4,20	Strzeszewo, przy pałacu
37	dąb szypułkowy	4,30	Kopaniewo, park podworski przy stawie
38	klon jawor	3,10	Kopaniewo, park podworski przy stawie
39	dąb szypułkowy	3,85	Kopaniewo, park podworski przy stawie
40	dąb szypułkowy (2 szt.)	b.d.	Kopaniewo, park podworski przy stawie
41	buk zwyczajny	3,50	Ulinia, Leśnictwo Sasino
42	dąb szypułkowy	4,10	Leśnictwo Sasino
43	dąb szypułkowy	6,10	Leśnictwo Sasino
44	buk zwyczajny	3,05	Maszewko, Leśnictwo Wrzeście, park wiejski
45	daglezwia zielona	2,95	Maszewko, Leśnictwo Wrzeście, park wiejski
46	kasztan jadalny	3,40	Maszewko, Leśnictwo Wrzeście, park wiejski
47	buk zwyczajny	4,40	Leśnictwo Wrzeście
48	buk zwyczajny	3,70	Leśnictwo Wrzeście
49	buk zwyczajny	4,20	Leśnictwo Wrzeście
50	buk zwyczajny	3,80	Leśnictwo Wrzeście
51	lipa drobnolistna	4,10	Leśnictwo Wrzeście
52	dąb szypułkowy	3,95	Leśnictwo Wrzeście
53	buk zwyczajny	b.d.	Leśnictwo Wrzeście
54	dąb szypułkowy (7 szt.)	b.d.	Maszewko, Leśnictwo Wrzeście, park wiejski
55	dąb szypułkowy	6,20	Wrześcienko, park podworski
56	jesion wyniosły	5,35	Wrześcienko, park podworski
57	platan klonolistny	3,30	Wrześcienko, park podworski
58	buk zwyczajny	3,30	Wrześcienko, park podworski
59	buk zwyczajny (3 szt.)	3,20	Wrześcienko, park podworski
60	dąb szypułkowy (3 szt.)	6,10	Wrześcienko, przy zabudowaniach byłego PGR
61	dąb szypułkowy (2 szt.)	4,00	Wrześcienko, przy zabudowaniach byłego PGR
62	grab zwyczajny	2,90	Wicko, przy boisku szkolnym
63	jesion wyniosły	3,70	Wicko, przy boisku szkolnym
64	dąb szypułkowy	4,00	Charbrowski Bór, Leśnictwo Bór, osada leśna

L.p.	Obiekt objęty ochroną (gatunek)	Obwód (m)	Lokalizacja
65	sosna zwyczajna	2,80	Charbrowski Bór, Leśnictwo Bór, osada leśna
66	modrzew europejski (2 szt.)	2,80	Charbrowski Bór, Leśnictwo Bór, osada leśna
67	dąb szypułkowy (2 szt.)	3,50	Charbrowski Bór, Leśnictwo Bór, osada leśna
68	dąb szypułkowy	5,10	Leśnictwo Bór
69	buk czerwony	4,90	Teren Przedszkola Gminnego w Wicku

Źródło: dane Urzędu Gminy

4.7.3.5. Użytki ekologiczne

Na obszarze analizowanej jednostki znajduje się użytek ekologiczny Karkulice obejmujący kompleks torfowisk i mokradeł na granicy gmin Wicko i Głównicy, o łącznej powierzchni 314,63 ha.

4.7.4. Zagrożenia zasobów przyrodniczych

Na terenie Gminy należałoby przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo i uniknięcia zniszczenia siedlisk i stanowisk chronionych gatunków na skutek prowadzenia różnorodnej działalności. Dobrze przeprowadzona inwentaryzacja byłaby podstawą dla właściwego rozwoju Gminy, uwzględniającego walory i zasoby przyrodnicze Gminy, przy jednoczesnym ograniczeniu ich zagrożeń.

Układ siedlisk, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów sprawia, że ich zagrożenie ze strony czynników biotycznych jest stosunkowo niewielkie. Czynniki mającymi wpływ na zdrowotność lasu są opady, szczególnie w okresie wegetacyjnym – jako czynnik stymulujący wzrost i rozwój drzewostanów oraz szkodliwe działanie grzybów, owadów i ssaków. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów.

Zagrożenie pożarowe lasów uzależnione jest przede wszystkim od pory roku. Szczególnie duże występuje w okresie wczesnowiosennym przy małej wilgotności ściółki oraz w czasie dłuższych okresów posuchy. Poza tym zagrożenie dla obszarów leśnych stwarza bezpośrednie sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych drogowych oraz penetracja terenów przez ludność. Zagrożenie rozprzestrzeniania się pożarów może spowodować straty w gospodarce leśno - uprawowej i zwierzyny leśnej oraz zagrożenie dla gospodarstw rolnych i ludności zamieszkałej w pobliżu. Ryzyko wystąpienia pożaru na terenach leśnych określa się jako wysoce prawdopodobne.

W przypadku obszarów NATURA 2000, każdy z nich może być chroniony w inny sposób – na wielu z nich gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach NATURA 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą

wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000.

Podstawowym zagrożeniem dla kompleksu siedlisk wydmowych są współcześnie procesy sukcesyjne, przy równoczesnym zaniku procesów wydymotwórczych, inicjujących powstawanie nowych siedlisk. Jest to rezultat dawniejszych działań utrwalających wydmy, podejmowanych zwłaszcza w północnej części Mierzei. W ramach utrwalania wydym nasadzono zwarte zarośla kosodrzewiny lub drzewostany sosnowe. W rezultacie, procesy geomorfologiczno - ekologiczne, które ukształtowały ten obiekt, zostały zahamowane i zablokowane w wyniku skutecznego zalesienia i zakrzewienia wydym. Doszło do znacznego zahamowania procesów wydymotwórczych, a wilgotne zagłębienia międzywydymowe (skupiające najcenniejsze osobliwości florystyczne rezerwatu) podlegają procesom sukcesji. Same procesy sukcesji na wydymach i w zagłębieniach międzywydymowych nie powinny być traktowane jako zagrożenie, ale jako wartość przyrodnicza. Dla zachowania przyrody rezerwatu potrzeba jednak, aby siedliska podlegające takiej sukcesji mogły wciąż od nowa powstawać.

Obszar poddany jest bardzo silnej presji rekreacyjnej i turystycznej. Las od strony Łeby jest penetrowany przez wczasowiczów. Od strony Stilo przez obszar prowadzi droga dojściowa do plaży. Na granicy obszaru znajduje się latarnia morska Stilo, stanowiąca zabytek kultury i atrakcję turystyczno - krajoznawczą. Od strony Stilo wyznakowano trzy pętle - szlaki do Nordic Walking.

Silna jest też presja rekreacji na jezioro Sarbsko, masowo wykorzystywane latem do windsurfingu, ze względu na wyjątkowe ku temu warunki. Już obecna presja jest wysoka, a planowana jest budowa kilku nowych przystani żeglarsko - windsurfingowych.

Zagrożeniem dla jeziora Sarbsko może być odprowadzanie do niego, lub do cieku Chelst, ścieków z ładunkiem biogenów. Zagrożenie to stałoby się szczególnie poważne w przypadku realizacji planów urbanizacji w okolicach Sarbska, a także w zlewni Chelstu na terenie gminy Choczewo.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie swartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba pátów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast swartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych procesów. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

Ponadto jak już wspomniano na terenie Gminy Wicko istnieją sprzyjające warunki do rozwoju instalacji pracujących w oparciu o energię wiatrową i produkujących energię korzystając siły wiatru. Powstawanie tego typu instalacji może stanowić zagrożenie dla istniejącej fauny i flory, w związku z czym zwraca się uwagę na fakt, iż przy planowaniu lokalizacji elektrowni wiatrowych należy zwrócić uwagę na obszary szczególnie cenne przyrodniczo, które powinny zostać wyłączone z możliwej lokalizacji turbin wiatrowych. Jako

miejsce lokalizacji elektrowni wiatrowych należałoby także wykluczyć strefy ochrony konserwatorskiej oraz ochrony ekspozycji krajobrazu.

Także wszelkie prace modernizacyjne związane z budynkami np. termomodernizacje, mogą stanowić zagrożenie dla fauny. Prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym”.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwe przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

V. ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE

5.1. WPROWADZENIE

We wcześniejszych rozdziałach przeprowadzono analizę stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno - gospodarczych na terenie Gminy Wicko. Szczegółowo omówiono poszczególne elementy środowiska, towarzyszące im zagrożenia związane m.in. z działalnością człowieka, w tym z funkcjonowaniem różnych obiektów i instalacji. Konsekwencją dokonanej analizy i zidentyfikowanych zagrożeń jest zaproponowanie działań zmierzających do naprawy niekorzystnego stanu środowiska i stworzenie w Gminie warunków do zrównoważonego rozwoju.

W celu realizacji przyjętego założenia konieczne jest zastosowanie głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Wymaga to wyznaczenia:

- celów ekologicznych po osiągnięciu których, ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska,
- kierunków działań służących do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych (kierunki priorytetowe w ramach celów strategicznych),
- zadań ekologicznych, czyli konkretnych przedsięwzięć prowadzących do realizacji wyznaczonych kierunków działań w ramach danego celu ekologicznego. Poprzez realizację zadań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Cele, zadania, limity i okresy ich uzyskania wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów, takich jak:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK

2010,

- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2013 – 2016,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013 - 2016 z perspektywą do roku 2020,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wicko dotąd obowiązujący.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wicko oparty zostanie więc o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów planistycznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla Gminy Wicko w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Gminę lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Urząd Gminy będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział, jedynie w konkretnym zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowych do realizacji, których Polska jest zobowiązana. Założenia dokumentów, umów i konwencji międzynarodowych przekładają się na konstruowanie zapisów prawodawstwa polskiego. W 1992 roku opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Jest to wszechstronny plan działania na wiek XXI dla Narodów Zjednoczonych, rządów i grup społecznych w każdym obszarze, w którym człowiek ma wpływ na środowisko. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*. Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp w zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Polityka Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska opiera się na przekonaniu, że ambitne normy środowiskowe pobudzają wprowadzenie innowacji w działalność gospodarczą oraz że polityka gospodarcza, polityka społeczna i polityka środowiskowa muszą być ściśle ze sobą powiązane. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do

zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego. Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on trzy główne cele:

- *ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,*
- *zwiększenie trwałego, efektywniej korzystającej z zasobów, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,*
- *skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.*

W związku z tym, że planowane działania w ochronie środowiska w Polsce, powinny wpisywać się w priorytety w skali Unii Europejskiej przyjęto dokument **Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016** odnoszący się do prawodawstwa Unii Europejskiej i spełniający cele ochrony środowiska zarówno na poziomie UE jak i kraju. Podstawą tego dokumentu są działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, przez co, w myśl ustawy Prawo ochrony środowiska, rozumie się taki rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Według Polityki Ekologicznej Państwa konieczne jest egzekwowanie wymogów ochrony przyrody oraz rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska. Nawiązując do Polityki Ekologicznej Państwa, Program Ochrony Środowiska powinien realizować zawarte w niej następujące priorytety ekologiczne:

I. Działania systemowe:

1. **Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych** - kryteria rozwoju zrównoważonego powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych.
2. **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska** - tworzenie rozwiązań prawno - ekonomicznych sprzyjających rozwojowi gospodarstwu, kontrola przestrzegania prawa przez podmioty działające na rynku.
3. **Zarządzanie środowiskowe** - jak najszerze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.
4. **Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska** - podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
5. **Rozwój badań i postęp techniczny** - zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.
6. **Odpowiedzialność za szkody w środowisku** - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.

7. **Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym** - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

II. **Ochrona zasobów naturalnych:**

1. **Ochrona przyrody** - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego, rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, aby chronić od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie retencji wodnej, skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
4. **Ochrona powierzchni ziemi** - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogeniczne, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

III. **Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego** - celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

1. **Jakość powietrza** - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych: Dyrektywy LCP i CAFE.
2. **Ochrona wód** - utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
3. **Oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych** - dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i pola elektromagnetyczne i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
4. **Substancje chemiczne w środowisku** - stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

W nawiązaniu do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Gmina powinna dążyć do osiągnięcia wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 Nr 137, poz. 984, ze zm.), a także osiągnięcia wydajności oczyszczalni ścieków odpowiadającej ładunkowi zanieczyszczeń biodegradowalnych generowanemu przez aglomerację. POŚ w swoich zapisach zarówno dotyczących analizy

stanu aktualnego sieci kanalizacyjnej oraz planów inwestycyjnych w zakresie rozbudowy systemu kanalizacyjnego nawiązuje do KPOŚK i wskazuje, że jest on stopniowo realizowany. Program wskazuje niezbędne przedsięwzięcia w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w aglomeracjach do końca 2015 r. POŚ nawiązuje do tych zapisów.

POŚ dla Gminy Wicko powinien nawiązywać także do dokumentów opracowywanych chociażby przez Ministerstwo Środowiska dotyczących projektu „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:
  - dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
  - dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
  - ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
  - adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
  - zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.
2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:
  - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
  - organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybnej do zmian klimatu.
3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:
  - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
  - zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.
4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:
  - monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
  - miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.
5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
  - promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
  - budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
  - zwiększenie świadomości dotyczącej zjawisk ekstremalnych i metod ograniczania ich wpływu,
  - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Jako naczelną zasadę ochrony środowiska województwa pomorskiego, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjmuje się sformułowaną w Konstytucji RP zasadę

zrównoważonego rozwoju. Lista celów i priorytetów województwa jest podzielona na następujące elementy: cztery cele perspektywiczne oraz dwanaście celów średniookresowych:

I. Cel perspektywiczny – Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

1. Pierwszy cel średniookresowy (2013 - 2020) - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych,
2. Drugi cel średniookresowy (2013 - 2020) - Osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości środowiska, wpływających na warunki zdrowotne,
3. Trzeci cel średniookresowy (2013 - 2020) - Zapewnienie wysokiego stopnia odzysku odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska poprzez budowę nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarki odpadami,
4. Czwarty cel średniookresowy (2013 - 2019) - Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych.

II. Cel perspektywiczny - Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz aktywacja rynku na rzecz środowiska

1. Piąty cel średniookresowy (2013 - 2020) - Kształtowanie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska,
2. Szósty cel średniookresowy (2012-2019) - Aktywacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu.

III. Cel perspektywiczny: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody

1. Siódmy cel średniookresowy (2013-2020) - Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej, powstrzymanie procesów degradacji oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych,
2. Ósmy cel średniookresowy (2013-2020) - Dostosowanie ekosystemów leśnych do zmian klimatycznych i warunków siedliskowych; przywracanie i zachowanie walorów ekologicznych obszarom rolniczym.

IV. Cel perspektywiczny: Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i surowców kopalnych

1. Dziewiąty cel średniookresowy (2013-2020) - Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę,
2. Dziesiąty cel średniookresowy (2013-2020) - Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, eliminacja nielegalnego wydobycia oraz minimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji,
3. Jedenasty cel średniookresowy (2013-2020) - Wspieranie wytwarzania i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
4. Dwunasty cel średniookresowy (2013-2020) - Rozbudowa efektywnych systemów produkcji i dystrybucji energii, optymalizacja jej zużycia oraz ograniczenie niekorzystnych oddziaływań energetyki na środowisko.

Zgodnie z zasadą sporządzania strategicznych dokumentacji, Program powinien również nawiązywać do zapisów powiatowego programu ochrony środowiska. Program w swoich zapisach zawiera wiele wytycznych, które bezpośrednio powinno się wykorzystać w harmonogramie dla Gminy Wicko. Priorytetami ochrony środowiska Powiatu Lęborskiego są:

1. Ochrona przyrody:

- prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej,
  - minimalizacja presji mieszkańców na tereny cenne przyrodniczo,
  - ochrona dolin rzecznych,
  - wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.
2. Ochrona wód:
- modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej,
  - dociążenie istniejących oczyszczalni ścieków,
  - likwidacja nielegalnych form odprowadzania ścieków,
  - racjonalne wykorzystanie lokalnych zasobów surowcowych,
  - modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia ludności w wodę,
  - zapewnienie najwyższej jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
  - ochrona wód podziemnych w obszarach gzwp oraz wód powierzchniowych,
  - ochrona zasobów wód podziemnych poprzez likwidację lub legalizację nielegalnych punktów (studni) poboru wody,
  - ochrona wód przez zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany ze źródeł rolniczych,
  - modernizacja wałów przeciwpowodziowych oraz budowa zbiorników małej retencji.
3. Ochrona powietrza atmosferycznego:
- zmniejszenie emisji niskiej poprzez zmianę systemów grzewczych,
  - rozbudowa sieci gazowej,
  - stosowanie energooszczędnych oraz niskoemisyjnych technologii i termomodernizacja budynków, zmniejszenie zagrożenia ze strony systemu komunikacyjnego.
4. Ochrona powierzchni ziemi:
- zapewnienie dotrzymania standardów jakości gleb na terenie powiatu,
  - ochrona terenów rolniczych o dużych spadkach terenu przed degradacją,
  - zmniejszenie zakwaszenia gleb,
  - wzbogacenie gleb środkami glebotwórczymi (kompost),
  - kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - likwidacja nielegalnego wydobycia surowców.
5. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem jonizującym:
- monitorowanie poziomu hałasu komunikacyjnego wzdłuż dróg oraz hałasu emitowanego przez zlokalizowane na terenie powiatu zakłady,
  - dbałość o zachowanie odpowiedniej odległości od ciągów komunikacyjnych w stosunku do projektowanej zabudowy,
  - tworzenie pasów zwartej zieleni ochronnej.
6. Ochrona przed odpadami:
- kontrolowanie podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - rekultywacja składowisk niespełniających wymogów prawnych,
  - monitorowanie prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest.
7. Edukacja ekologiczna:
- edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży,
  - zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
  - propagowanie zdrowego stylu życia.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wicko powinien i uwzględnia również uwzględniać zapisy dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki ochrony środowiska jest ciągłość podejmowanych działań. Harmonogram realizacji opera się o założenia dotychczas obowiązującego POŚ, tak więc następuje ciągłość planowania działań w zakresie ochrony środowiska, co zapewne ułatwi także sporządzanie raportów z realizacji POŚ w kolejnych latach, gdyż Gmina będzie posiadać podobne punkty odniesienia.

5.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WICKO

Harmonogram realizacyjny Programu Ochrony Środowiska zakłada realizację działań Gminy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz planowanymi przez jednostkę inwestycjami.

Obowiązki samorządu gminnego wynikają bezpośrednio z następujących ustaw:

- ustawy o samorządzie gminnym,
- ustawy Prawo ochrony środowiska,
- ustawy Prawo wodne,
- ustawy o odpadach,
- ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- ustawy o ochronie przyrody.

Przy sporządzaniu celów strategicznych w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska dla Gminy Wicko opierano się na zapisach wspomnianych ustaw, jednak w większości do harmonogramu wprowadzano zaplanowane przez Gminę inwestycje i przedsięwzięcia. Zapisane w harmonogramie realizacyjnym działania wynikające bezpośrednio z ustaw, to zadania, na które w szczególności organy Gminy powinny zwrócić uwagę, ze względu na problemy w danym zakresie bądź niedociągnięcia administracyjne lub finansowe.

Głównymi celami strategicznymi dla Gminy Wicko, w nawiązaniu do prowadzonej obecnie polityki zrównoważonego rozwoju (obowiązującego dotąd Programu Ochrony Środowiska) są następujące kierunki:

1. ***Cel ekologiczny: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców.***
2. ***Cel ekologiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody.***
3. ***Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.***
4. ***Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią.***
5. ***Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów.***
6. ***Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska.***
7. ***Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym.***

8. **Cel ekologiczny:** *racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.*
9. **Cel ekologiczny:** *upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej.*
10. **Cel ekologiczny:** *minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.*
11. **Cel ekologiczny:** *rozwój prawidłowego systemu gospodarki odpadami.*

Najważniejszymi kwestiami dla Gminy Wicko w ramach prowadzonych działań są inwestycje w zakresie gospodarki wodno – ściekowej zgodnie z planami aglomeracji, rekultywacji składowiska odpadów, drogownictwa oraz innych sieci infrastruktury, w tym rozwój energii odnawialnej oraz niezagrażający środowisku rozwój turystyki. Wszelkie inne działania, już pozainwestycyjne, związane są z prowadzeniem rejestrów, ewidencji, kontrolami oraz prowadzeniem postępowań administracyjnych i edukacją ekologiczną.

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach kierunki działań (wymienione w tabeli harmonogramu), jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Wicko, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych zadań ekologicznych na przestrzeni kilkunastu lat. Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na tym terenie, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (w dziedzinie ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Urząd Gminy oraz instytucje i podmioty zajmujące się ochroną środowiska w całym regionie.

Cele strategiczne i kierunki działań określono jako obowiązujące w czasie krótkoterminowego i długoterminowego harmonogramu Programu Ochrony Środowiska.

Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności. Ich zestawienie stanowi krótkookresowy harmonogram (4 – letni, w latach 2014 - 2017) i są to przede wszystkim konkretne inwestycje infrastrukturalne.

Część pozostałych zadań ekologicznych będzie realizowana w okresie długoterminowym (8 – letnim, do roku 2021), w ramach długookresowego harmonogramu znajdują się zadania wymagające kontynuacji, np. edukacja ekologiczna, szkolenia, kontrole, monitoring itd.).

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, zadania podzielono na zadania własne Urzędu Gminy (zadania Gminy) i zadania koordynowane (wspólne z innymi jednostkami oraz innymi podmiotami zajmującymi się działaniami proekologicznymi oraz infrastrukturą zapewniającą ochronę środowiska). W harmonogramie nie zamieszczano zadań, jakie prowadzone są na terenie Gminy, tylko i wyłącznie przez inne niż Gmina organy ochrony środowiska i instytucje, takie jak np. Powiat, WIOŚ, RZGW, Lasy Państwowe, RDOŚ.

Zadania własne Gminy to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji Gminy. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego,

wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie Gminy, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim, bądź centralnym.

Należy zaznaczyć, że szeroko pojęta ochrona środowiska oraz działania mające prowadzić do zrównoważonego rozwoju nie są tylko zadaniami realizowanymi na poziomie lokalnym, przez samorząd gminny. Działania Gminy Wicko są ukierunkowane poprzez działania prowadzone na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz regionalnym przez takie jednostki i instytucje, jak: Ministerstwo Środowiska, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Marszałka, Wojewodę i Sejmik Województwa Pomorskiego, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych (Nadleśnictwa, Leśnictwa), Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodki Edukacji Ekologicznej, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Państwową Straż Pożarną, Inspekcję Ruchu Drogowego, zarządców dróg wszystkich kategorii, organy nadzoru budowlanego, inspekcję sanitarną, zarządzający składowiskami i instalacjami, Starostwo Powiatowe, podmioty gospodarcze, czy też właścicieli gruntów.

Proces zarządzania środowiskiem w postaci planowania konkretnych inwestycji spoczywa niewątpliwie głównie na władzach samorządowych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem Gminy Wicko przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze Gminy pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Gminy pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze społecznym wyróżnia się dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

VI. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele i zadania	Koszty realizacji w poszczególnych latach [zł]					Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
	2014	2015	2016	2017	2018-2021		
	Źródła finansowania						
Cel ekologiczny: <i>modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców</i>							
Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, weryfikacja granic aglomeracji.	brak danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina
	Środki własne Gminy						
Rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wicko (ze szczególnym zwróceniem uwagi na warunki gruntowo - wodne).	brak danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy, PROW, WFOŚiGW,						
Ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, podjęcie działań w zakresie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne gminy						
Cel ekologiczny: <i>zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody</i>							
Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody), planów ochrony oraz ich wdrażanie, a także prowadzenie postępowań mających na celu zniesienie pomników przyrody.	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	organizacje społeczne, stowarzyszenia
	środki własne jednostek realizujących						
Tworzenie i realizacja kompleksowych i długoterminowych planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb, obszarów zagrożonych erozją gleb (uwzględnianie zalesień w MPZP).	brak danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina, ODR, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwo
	środki własne jednostek realizujących						
Kontrola wydawania pozwoleń na wycinkę drzew (wizja lokalna).	koszty administracyjne					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Realizacja Programu opieki nad zwierzętami, w tym wydatki związane z bezdomnymi zwierzętami.	brak szczegółowych danych kosztowych					zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy						
Utrzymanie zieleni urządzonej	Środki własne Gminy					zadanie ciągłe	Gmina

Cel ekologiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych			
Utrzymanie czystości w Gminie.	brak szczegółowych danych kosztowych	zadanie ciągle	Gmina
	środki własne Gminy		
Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zabudowaniem.	koszty administracyjne	zadanie ciągle	Gmina
	środki własne Gminy		
Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP.	koszty administracyjne	zadanie ciągle	Gmina
	środki własne Gminy		
Rekultywacja składowiska odpadów	koszty administracyjne	zadanie ciągle	Gmina
	środki Zarządcy składowiska		
Cel ekologiczny: zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią			
Dofinansowanie zadań związanych z budową i konserwacją urządzeń melioracyjnych i drenarskich.	brak szczegółowych danych kosztowych	zadanie ciągle	Gmina, Powiat, ZMiUW, właściciele gruntów
	środki własne Gminy, jednostek realizujących		
Ochrona terenów zalewowych przed wprowadzeniem zabudowy, uwzględnianie terenów zalewowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (uwzględniając zapisy Opracowań ekofizjograficznych, uregulowań RZGW).	koszty administracyjne	zadanie ciągle	Gmina, ZMIUW
	środki własne Gminy		
Realizacja planu ochrony przed powodzią w przypadku jej wystąpienia. Współpraca z podmiotami odpowiedzialnymi za stan infrastruktury przeciwpowodziowej.	brak szczegółowych danych kosztowych	w razie potrzeb	Gmina, ZMiUW, RZGW, UW, Powiat
	środki własne jednostek realizujących		
Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów			
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, energii wiatrowej).	koszty administracyjne	zadanie ciągle	Gmina, inwestorzy
	Gmina, przedsiębiorcy, organizacje		
Przeprowadzenie remontów dróg wojewódzkich i powiatowych znajdujących się na terenie Gminy	brak szczegółowych danych kosztowych	zadanie ciągle	Zarządca drogi
	środki własne ZDP i ZDW		
Przebudowa nawierzchni dróg gminnych	brak szczegółowych danych kosztowych	zadanie ciągle	Zarządca drogi
	środki własne Gminy		
Dotowanie działań związanych z usuwaniem azbestu.	brak danych kosztowych	corocznie / do 2032	Gmina, WFOŚiGW
	Środki pozyskane z WFOŚiGW		

Cel ekologiczny: <i>zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska</i>			
Modernizacja i budowa dróg (optymalizacja przebiegu tras komunikacyjnych oraz optymalizacja płynności ruchu, tworzenie zabezpieczeń akustycznych).	zgodnie z założeniami poszczególnych zarządców dróg		
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	koszty administracyjne	zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy		
Cel ekologiczny: <i>ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi</i>			
Monitoring emitorów pól elektromagnetycznych w nawiązaniu do obszarów zabudowy mieszkaniowej.	koszty administracyjne	zadanie ciągłe	Gmina, inwestorzy, WIOŚ
	środki własne jednostek realizujących		
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	koszty administracyjne	zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy		
Cel ekologiczny: <i>racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych</i>			
Zmniejszenie strat energii, poprawy parametrów energetycznych budynków, podnoszenie sprawności wytwarzania energii.	brak danych kosztowych ze względu na szeroki zakres zadań w ramach działalności różnych operatorów sieci infrastruktury	zadanie ciągłe	przedsiębiorstwa, operatorzy sieci
	środki własne jednostki realizującej, dotacje, kredyty		
Cel ekologiczny: <i>upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej</i>			
Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Gminy, rolników, mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, nawożenia, unieszkodliwiania azbestu itp.).	brak szczegółowych danych kosztowych	zadanie ciągłe	Gmina, Nadleśnictwa, ODR, organizacje
	środki własne Gminy, ODR, środki WFOŚiGW		
Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, pikniki o tematyce ekologicznej.	brak szczegółowych danych kosztowych	zadanie ciągłe	Gmina, Powiat, Nadleśnictwa, szkoły
	środki własne Gminy, Powiatu, środki zewnętrzne, WFOŚiGW		
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska (co 4 lata) oraz opracowywanie raportów z realizacji POŚ (co 2 lata).	środki własne Gminy	co 4 lata	Gmina
Informowanie mieszkańców o prowadzonych postępowaniach, wydawanych decyzjach, prowadzonych inwestycjach, opracowywanych planach i programach oraz jakości środowiska na terenie Gminy (BIP, tablica ogłoszeń, lokalna prasa itd.).	koszty administracyjne	zadanie ciągłe	Gmina
	środki własne Gminy		

Cel ekologiczny: <i>minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego</i>			
Współpraca z powiatem w ramach realizacji planów zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem powodzi (w razie potrzeb).	koszty zależne od podjętych działań	w razie potrzeb	Gmina, Powiat, KPPSP
	środki własne jednostki realizującej		
Uwzględnianie zagadnień zagrożenia poważnymi awariami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzjach.	koszty administracyjne środki własne Gminy	zadanie ciągłe	Gmina
Cel ekologiczny: <i>rozwój prawidłowego systemu gospodarki odpadami</i>			
Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi będą wynikać z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Określone przez ustawę obowiązki Gminy będą stopniowo i zgodnie z obowiązującymi terminami realizowane przez Gminę Wicko.			

VII. KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

7.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Edukacja ekologiczna znalazła stosowną rangę zarówno w Konstytucji RP, jak i sektorowych uregulowaniach prawnych, przede wszystkim w ustawach: Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody i w ustawie o systemie oświaty. Istotne znaczenie dla edukacji ekologicznej wynika również z podpisanych przez Polskę dokumentów międzynarodowych przede wszystkim Agendy 21.

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

7.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „**myśleć globalnie, działać lokalnie**”. Ważnym elementem jest łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Potrzeba wdrożenia ekorozwoju, m. in. poprzez edukację ekologiczną, pojmowanego jako całokształt harmonijnych działań człowieka, korzystającego z zasobów środowiska przyrodniczego w sposób racjonalny, odpowiedzialny oraz gwarantujący ich zachowanie dla przyszłych pokoleń jest obecnie sprawą pilną, godną stawiania jej ponad wszelkimi podziałami. Dlatego też edukacyjne działania proekologiczne powinny integrować całe społeczeństwo.

Obejmuje ona uwzględnianie, we wszystkich działaniach, tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Zagadnienia szeroko pojętej ekologii, powinny docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych. W związku z tym ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu tak, aby w jak najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną.

Niewiele osób rozumie, jaki wpływ na stan i jakość środowiska mają zachowania poszczególnych osób, rodzin i grup społecznych, jak również ich przyzwyczajenia, styl życia, sposoby wypoczynku lub odżywiania. Dlatego też edukacja ekologiczna, wspomagająca zrozumienie zależności między człowiekiem, jego wytworami i przyrodą, obejmować musi wszystkich ludzi bez wyjątku, w pierwszej kolejności najmłodszych, którzy mogą skutecznie przekazywać osobom starszym wzorce zachowań proekologicznych. Jedynie wspólny wysiłek wszystkich ludzi razem i każdego z osobna, podejmowany codziennie, w każdym miejscu: w domu, w pracy, podczas wypoczynku, jest w stanie zahamować degradację środowiska, wpłynąć na poprawę jakości naszego życia i zdrowia oraz zapewnić perspektywę godziwego życia przyszłym pokoleniom.

Przewidziany do realizacji program edukacji ekologicznej powinien zawierać następujące zagadnienia:

- potrzebę edukacji ekologicznej,
- uwzględnianie we wszystkich działaniach tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska,
- znalezienie i zróżnicowanie form i treści przekazu, aby w najprostszym i najskuteczniejszym sposobie przekazywać informację ekologiczną,
- podział mieszkańców na grupy, do których trafiać będą odpowiednio przygotowane formy edukacyjne (np. pracowników samorządowych, dziennikarzy i nauczycieli, dzieci i młodzież, dorosłych mieszkańców oraz przedsiębiorców).

Należy równocześnie wyznaczyć cele i efekty, jakie ma przynieść prowadzona akcja edukacyjno - informacyjna. Właściwie opracowany program edukacji ekologicznej powinien również uwzględniać nakłady finansowe oraz możliwości finansowania zadań edukacyjnych przewidzianych harmonogramem programu. Istotna jest również spójność tego programu z założeniami programów edukacyjnych wyższych szczebli (powiatowym i wojewódzkim).

Podczas różnych konkursów i akcji ekologicznych warto jest pogłębiać znajomość problemów środowiskowych związanych także z odpadami komunalnymi, pokazać korzyści płynące ze zbiórki makulatury oraz innych surowców wtórnych, kształcić umiejętności ograniczenia ilości odpadów wytwarzanych w domu oraz aktywnego udziału w działaniach na rzecz środowiska. Działacze zajmujący się tematyką ochrony środowiska powinni również zwrócić uwagę na problem spalania odpadów w gospodarstwach domowych. Uświadamiając szkodliwość, jaka wynika z wprowadzania do atmosfery substancji pochodzących ze spalania w nieprzystosowanych do tego urządzeniach, mogą doprowadzić do mierzalnej poprawy faktycznego stanu środowiska przyrodniczego w skali regionu.

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Ważne jest także aby Gmina działała wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwala na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

7.3. DZIAŁANIA W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ NA TERENIE GMINY WICKO

Gmina Wicko aktywnie działa w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców, przede wszystkim prowadząc wymierne akcje ekologiczne. Działania w zakresie edukacji ekologicznej na terenie Gminy prowadzone są głównie przez szkoły jako centra edukacji w terenie. W szkołach prowadzi się zajęcia oraz organizuje konkursy mające na celu informowanie dzieci i młodzieży o aktualnych problemach związanych z ochroną środowiska.

Głównym celem zajęć jest rozwijanie zdolności i zainteresowań przyrodniczych. Na zajęciach uczniowie poszerzają wiadomości przyrodnicze oraz stosują wiedzę w praktyce, poprzez konkretne działanie. Ponadto uczestniczą w licznych wycieczkach o tematyce ekologiczno - przyrodniczej, głównie do Słowińskiego Parku Narodowego, do Nadleśnictwa Lębork, Przedsiębiorstwa Składowania Odpadów w Czarnówku oraz do Oczyszczalni Ścieków w Lęborku. Ponadto 27 lutego 2014 roku, w Wicku odbył się Międzyszkolny Konkurs Wiedzy Przyrodniczej „Ochrona przyrody w Słowińskim Parku Narodowym i w Nadleśnictwie Lębork”.

W Gminie działania edukacyjne prowadzone są przede wszystkim za pomocą ulotek, informacji, ogłoszeń i szkoleń.

Wśród działań ekologicznych organizowanych przy współudziale Gminy Wicko na stałe wpisały się:

- akcja sprzątania świata,
- gminny konkurs ekologiczno – przyrodniczy (I edycja - mój las, II edycja - ekosystemy pól i łąk, III - edycja wody słodkowodne polski, IV edycja - nic co ludzkie nie jest mi obce),
- różne formy dofinansowania z budżetu Gminy przedsięwzięć ekologicznych (dofinansowanie dla uczniów zbiórki makulatury czy nagrody dla harcerzy, którzy w ramach wolontariatu posprzątali dzikie wysypisko odpadów),
- propagowanie selektywnej zbiórki odpadów oraz bezpłatne udostępnienie mieszkańcom pojemników do zbiórki zmieszanych odpadów komunalnych.

Zaznaczyć należy, że w ostatnim czasie ważnym elementem edukacji ekologicznej prowadzonej na terenie Gminy była akcja informacyjna nt. nowego systemu gospodarki odpadami.

VIII. SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI

KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PROGRAMY PROMUJĄCE ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY, INTEGRACJĘ I WSPÓŁPRACĘ MIĘDZYNARODOWĄ

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej pojawiły się nowe możliwości i szanse na lepszy rozwój gospodarczy zgodny z ideą ekorozwoju. Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. W obecnych warunkach gospodarczych kraju, są to często jedyne źródła finansowania i realizacji inwestycji. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Aktualne Programy, dotyczące działań w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, dzięki którym możliwe jest uzyskanie środków na konkretne projekty rozwojowe, obowiązywały do końca 2013 roku. W chwili obecnej (stan na maj 2014 r.) trwają prace nad nowymi zasadami gospodarowania unijnymi dotacjami, w związku z zatwierdzeniem przez Parlament Europejski nowego budżetu unijnego. Według nowych założeń Polska otrzyma 72,9 mld euro na realizację polityki spójności, m. in. na następujące dziedziny:

- innowacje,
- przedsiębiorczość,
- autostrady i drogi ekspresowe,
- badania i rozwój,
- zieloną energię,
- transport przyjazny środowisku,
- społeczeństwo informacyjne,

- włączenie społeczne, edukację, rynek pracy.
Od roku 2014 wdrażane są nowe programy zarządzane odpowiednio przez:
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego:
  - programy w dziedzinie środowiska, transportu, energetyki,
  - program dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze strefą przedsiębiorstw,
  - rozwój kapitału ludzkiego,
  - program dotyczący rozwoju cyfrowego,
  - program dla Polski Wschodniej,
  - programy dotyczące współpracy terytorialnej (EWT),
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
  - program dotyczący rozwoju obszarów wiejskich,
  - program dotyczący rozwoju obszarów morskich i rybackich,
- Zarządy Województw:
  - 16 programów regionalnych.

Na chwilę obecną (maj 2014 r.) odbywają się ostatnie prezentacje założeń programów oraz konsultacje społeczne.

Najwięcej inwestycji z zakresu ochrony środowiska będzie dotowanych zapewne z największego ze wszystkich programów operacyjnych – PO Infrastruktura i Środowisko (PO IS).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (2014 - 2020)⁵

Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Źródłem finansowania projektów są środki Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Cel główny programu zostanie oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach:

1. czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz integracji i poprawy funkcjonowania europejskiego rynku energii;
2. adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania klęskom żywiołowym i reagowania na nie;
3. konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku, zapewniając jednocześnie efektywne korzystanie z zasobów i usuwając przeszkody w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych, co zwiększa konkurencyjność polskiej gospodarki i gospodarki całej UE.

Do głównych priorytetów POLiŚ zalicza się:

- I. Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej.
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

---

⁵ na podstawie www.pois.gov.pl

- III. Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej
- IV. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej
- V. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego
- VI. Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego
- VII. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.

Realizacja założeń i celów wymienionych w Programie Ochrony Środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych. Zdając sobie z tego sprawę należy dążyć do zwiększania wpływów do budżetu Gminy. Innym źródłem finansowania zadań w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno - ściekowej i szeroko rozumianej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Wicko powinny być także Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy FOŚiGW, Wojewódzki FOŚiGW). Od 1 stycznia 2010 r. został zlikwidowany gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Środki funduszy gminnych przejęli wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast. Przychody obecnych funduszy z tytułu opłat i kar stanowią nadal dochody budżetu Gminy.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oferuje możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych ogłaszanych często jako konkursy. Jest on także podmiotem, który koordynuje dofinansowanie z innych instrumentów finansowych. NFOŚiGW co roku ogłasza listę programów priorytetowych na rok kolejny. Poniżej przedstawiona została lista priorytetowych programów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na 2014 rok, jednak należy stwierdzić, że są one zbliżone do siebie tematyką w przekroju wielu lat

1. **Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi**
  - Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach,
  - Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych.
2. **Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi**
  - Racjonalna gospodarka odpadami,
  - Ochrona powierzchni ziemi,
  - Geologia i geozagrożenia,
  - Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin.
3. **Ochrona atmosfery**
  - Poprawa jakości powietrza,
  - Poprawa efektywności energetycznej,
  - Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
  - System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme).
4. **Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów**
  - Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo.
5. **Międzydziedzinowe**
  - Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ekologicznej państwa,
  - Zadania wskazane przez ustawodawcę,
  - Wspieranie działalności monitoringu środowiska,
  - Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków,
  - Edukacja ekologiczna,
  - Współfinansowanie Life+.

- SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW,
- Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki,
- Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych.

Natomiast **Pomorski Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku**, na rok 2014 ustalił następującą listę zadań priorytetowych:

I. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi:

- wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- ograniczanie dopływu zanieczyszczeń do wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego,
- ograniczanie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych w zlewniach rzek: Wieprzy, Słupi, Łupawy, Łeby, Redy, Brdy, Wdy, Wierzycy, Raduni i Liwy,
- ochrona i poprawa stanu czystości jezior,
- realizacja założeń Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych poprzez wyposażenie aglomeracji w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnie ścieków,
- zapewnienie dostępu do czystej wody poprzez między innymi ochronę wód w zlewniach rzek oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych stanowiących źródło wody dla potrzeb komunalnych,
- zabezpieczenie przed powodzią i podtopieniem oraz suszą i deficytem wody,
- usuwanie skutków powodzi.
- Projekty zgodne z założeniami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
  - budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacyjnych, w następujących aglomeracjach:
    1. Sobowidz, Domachowo, Wicko, Suchy Dąb, Jabłowo, Kaliska Stegna, Prabuty i Zblewo - modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków,
    2. Łebień, Sobowidz, Domachowo, Szemud, Jabłowo, Luzino, Stężycza, Suchy Dąb, Dziemiany, Karsin, Prabuty, Sierakowice, Wicko, Lębork, Choczewo, Subkowy, Zblewo, Gdańsk i Gdynia - budowa i rozbudowa systemów kanalizacyjnych.
- Pozostałe projekty realizowane w ramach środków statutowych oraz z udziałem środków NFOŚiGW
  - budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji sanitarnej służąca ograniczeniu presji na obszary parków narodowych, parków krajobrazowych, Natury 2000 oraz na odbiorniki ścieków oczyszczonych takich jak: jeziora, rzeki Przymorza bądź rzeki będące źródłem zaopatrzenia w wodę do celów komunalnych,
  - przedsięwzięcia polegające na ograniczeniu procesu degradacji jezior, w szczególności tych stanowiących wrażliwe ekosystemy (np. jezior lobeliowych) oraz opracowanie planów ochrony tych jezior i ich rekultywacji,
  - zadania kompleksowo rozwiązujące problem gospodarki wodno-ściekowej na terenach rozproszonych (w tym przede wszystkim rozwój systemów oczyszczalni przydomowych),
  - przedsięwzięcia zapewniające dostęp do czystej wody poprzez ochronę wód w zlewniach rzek oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych stanowiących źródło wody dla potrzeb komunalnych oraz budowę i modernizację stacji uzdatniania wody,

- zabezpieczenie przed powodzią i podtopieniem oraz suszą i deficytem wody (w tym budowa obiektów małej retencji),
- usuwanie skutków powodzi,
- przeprowadzenie audytów eksploatacji inwestycji dofinansowanych przez Fundusz (oczyszczalnie ścieków, przepompownie, i SUW),
- budowa, odbudowa, przebudowa i remont urządzeń gospodarki wodnej zlokalizowanych na śródlądowych wodach powierzchniowych pod warunkiem zgodności z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- porządkowanie gospodarki wodami opadowymi na terenie miast wraz z budową urządzeń oczyszczających i retencjonujących wody.

II. Ochrona klimatu i atmosfery oraz ochrona przed hałasem

- ograniczanie emisji gazów i pyłów (w tym niskiej emisji w szczególności na terenach miejskich i uzdrowiskowych),
- oszczędność zużycia energii elektrycznej i ciepłej, w tym racjonalizacja wykorzystania energii poprzez zwiększanie efektywności energetycznej i stosowanie kogeneracji,
- zwiększanie udziału energii pochodzącej z mikroźródeł rozproszonych i przesyłanych w mikrosieciach,
- zwiększanie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- ograniczanie uciążliwości hałasu,
- wdrażanie „czystych technologii” w przemyśle i gospodarce komunalnej województwa, w szczególności wykorzystujących odnawialne lub alternatywne źródła energii oraz prowadzące do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.
- Projekty realizowane w ramach środków statutowych oraz z udziałem środków NFOŚiGW:
  - zadania prowadzące do zmniejszenia zużycia energii i ograniczenia emisji gazów oraz pyłów (w tym w szczególności ograniczenia niskiej emisji na terenach miejskich uzdrowiskowych),
  - zadania wynikające z programów ochrony powietrza w wyznaczonych strefach,
  - budowa instalacji odnawialnych źródeł energii oraz budowę lub modernizację źródeł wysokosprawnej kogeneracji,
  - zadania prowadzące do zwiększania udziału energii pochodzącej z mikroźródeł rozproszonych i przesyłanej w mikrosieciach,
  - kompleksowa modernizacja źródeł i systemów zaopatrzenia w ciepło,
  - budowa instalacji wykorzystujących biogaz pozyskiwany z instalacji odgazowywania składowisk, komór fermentacyjnych oczyszczalni ścieków i biogazowni rolniczych,
  - wdrażanie programu pilotażowego budowy mikrobiogazowni rolniczych,
  - ekologiczne formy transportu,
  - zadania mające na celu ograniczenie uciążliwości hałasu,
  - ograniczenie zużycia energii i wprowadzenie zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej.

III. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- przygotowanie odpadów do ponownego użycia,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym recyklingu, ze szczególnym uwzględnieniem odzysku energii z odpadów,
- bezpieczne unieszkodliwianie odpadów,

- ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów, w tym niebezpiecznych,
- rekultywacja składowisk odpadów i terenów zdegradowanych.
- Projekty realizowane w ramach środków statutowych oraz z udziałem środków NFOŚiGW, a w szczególności:
- zadania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w tym budowa/modernizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami,
- zmiany technologiczne zapobiegające powstawaniu odpadów oraz zapewniające ich wykorzystanie w procesach produkcji,
- działania prowadzące do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz mające na celu przygotowanie produktów do ponownego użycia,
- wdrażanie i rozbudowa systemów selektywnego zbierania odpadów, w tym niebezpiecznych,
- zwiększanie udziału odzysku, w tym recyklingu, ze szczególnym uwzględnieniem odzysku energii z odpadów,
- wdrażanie technologii mających na celu zagospodarowanie odpadów ulegających biodegradacji, w tym zagospodarowanie osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków,
- unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest,
- zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów,
- likwidacja „dzikich wysypisk”, w szczególności na obszarach leśnych.

IV. Ochrona różnorodności biologicznej, informacja i edukacja ekologiczna

- Projekty realizowane w ramach środków statutowych oraz z udziałem środków NFOŚiGW, a w szczególności:
- ochrona nadbrzeżnych siedlisk Bałtyku, a w szczególności Zatoki Puckiej i Gdańskiej,
- opracowanie planów ochrony rezerwatów przyrody,
- wdrażanie zapisów planów ochrony rezerwatów przyrody, planów ochrony i planów zadań ochronnych parków krajobrazowych oraz obszarów NATURA 2000,
- prowadzenie monitoringu przyrodniczego na terenach chronionych,
- reintrodukcja gatunków zagrożonych wyginięciem,
- budowa i modernizacja przepławek, gniazd i skrzynek dla ptaków i nietoperzy,
- zwiększenie powierzchni terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych poprzez urządzenie i zakładanie parków,
- pielęgnacja i ochrona starych drzew i alei,
- ochrona i zwiększenie bioróżnorodności lasów,
- ochrona jezior i obszarów wodno – błotnych,
- budowa i remont infrastruktury ukierunkowującej ruch turystyczny i zapobiegającej antropopresji,
- publikacje oraz audycje o tematyce ekologicznej,
- szkolenia, warsztaty edukacyjne, studia podyplomowe, kursy, seminaria i konferencje dotyczące ochrony środowiska i gospodarki wodnej
- programy oraz kampanie edukacyjne i informacyjne skierowane do mieszkańców województwa pomorskiego,
- działalność edukacyjna prowadzona przez parki krajobrazowe oraz regionalne ośrodki edukacji ekologicznej,
- praktyczna edukacja ekologiczna absolwentów.

V. Monitoring środowiska, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidacja ich skutków oraz wspieranie innowacji

- wspieranie rozwoju i utrzymanie systemu monitoringu środowiska,
- przeciwdziałanie klęskom żywiołowym,
- zapobieganie poważnym awariom i likwidacja ich skutków,
- wspieranie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
- Projekty realizowane w ramach środków statutowych oraz z udziałem środków NFOŚiGW, a w szczególności:
  - rozwój i utrzymanie systemu monitoringu powietrza,
  - wspieranie monitoringu przyrodniczego oraz monitoringu wód podziemnych, powierzchniowych badań morfologicznych składu odpadów,
  - działania mające na celu podnoszenie potencjału służb ratowniczych,
  - działania mające na celu przeciwdziałanie klęskom żywiołowym, zapobieganie poważnym awariom i likwidację ich skutków dla środowiska,
  - wspieranie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym nowych paliw i źródeł ciepła, pozyskiwania energii, rozwoju nowych technik i technologii.

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków Banku Ochrony Środowiska. Udziela on następujących kredytów proekologicznych:

- Kredyt Dom EnergoOszczędny,
- Słoneczny EkoKredyt,
- Kredyt z Dobrą Energią,
- Kredyty z dopłatami NFOŚiGW,
- Kredyty na urządzenia i wyroby służące ochronie środowiska,
- Kredyt EkoMontaż,
- Kredyty na zaopatrzenie wsi w wodę,
- Kredyt EnergoOszczędny,
- Kredyt EkoOszczędny,
- Ekologiczne kredyty hipoteczne,
- Kredyt z Klimatem,
- Kredyty we współpracy z WFOSiGW,
- Kredyt EKOOdnowa dla firm (ze środków Banku KfW),
- Kredyty z linii kredytowej NIB.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

IX. STRATEGIA I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

9.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym Programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad

zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do gminnego Programu Ochrony Środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania tym Programem będzie Gmina Wiczo, jednak całościowe zarządzanie środowiskiem w Gminie będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego są jeszcze szczeble powiatowy i wojewódzki, obejmujące działania podejmowane w skali powiatu i województwa, a także szczeble jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Na każdą z tych jednostek nałożone są różne (czasami zbieżne) obowiązki.

Na innych zasadach odbywa się zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymywanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stałą kontrolę zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń i instalacji ochrony środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania Programem Ochrony Środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach itp.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

9.1.1. Instrumenty prawne

Instrumentami prawnymi są wszystkie konkretne rozwiązania ukierunkowane na osiągnięcie celu ekologicznego, z których Gmina może korzystać i jednocześnie mają one odniesienie prawne – wynikają z obowiązujących przepisów – prawnych. Instrumenty prawne dają jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom działającym w ochronie środowiska możliwość nałożenia określonych obowiązków i postanowień na podmioty.

Do instrumentów prawnych zaliczamy:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje związane z gospodarką odpadami,
- koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatację surowców mineralnych,

- raporty oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć,
- strategiczne oceny oddziaływania inwestycji oraz opracowywanych planów i programów na środowisko.

Szczególnym instrumentem prawnym jest od niedawna monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

9.1.2. Instrumenty finansowe

Posiadanie odpowiednich środków finansowych na realizację Programu jest niezbędnym warunkiem wdrożenia polityk środowiskowej Gminy. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zaliczamy:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisję zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

Część instrumentów finansowych została także omówiona i wskazana w rozdziale VII.

9.1.3. Instrumenty społeczne

Uzgodnienia ze społeczeństwem poprzez udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i uchwalaniu dokumentacji są ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnianie racji społecznych. Można je podzielić na:

1. Narzędzia dla usprawnienia współpracy i budowania partnerstwa tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Można w nich wyróżnić dwie kategorie dotyczące:
  - działań samorządów (doksztalcanie profesjonalne i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych),
  - powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem (udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez system konsultacji i debat publicznych, wprowadzenie mechanizmów, tzw. budowania świadomości – kampanie edukacyjne).
2. Narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrożenia polityk środowiskowych:
  - środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
  - strategie i plany działań,

- systemy zarządzania środowiskiem,
  - ocena wpływu na środowisko (udział społeczeństwa w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko),
  - ocena strategii środowiskowych.
3. Narzędzia włączające mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju:
- opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska),
  - regulacje cenowe,
  - regulacje użytkowania, oceny inwestycji,
  - środowiskowe zalecenia dla budżetowania,
  - kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.
4. Narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków zrównoważonego rozwoju:
- wskaźniki równowagi środowiskowej,
  - ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
  - monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Kolejnym, bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Pod tym pojęciem należy rozumieć różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków. Podstawą jest tu rzetelne i ciągłe przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Pozarządowe organizacje ekologiczne mogą zajmować się zarówno działaniami planistycznymi (opracowywać operaty ochrony przyrody dla Nadleśnictw), prowadzić konstruktywne, fachowe programy ochrony różnych gatunków czy typów siedlisk, realizować prośrodowiskowe inwestycje (np. związane z alternatywnymi źródłami energii), itp. Tradycyjną rolą organizacji jest też prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska i monitoringu i włączanie się do strategicznych ocen oddziaływania inwestycji i projektów na środowisko.

Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wcześniejsze informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni. Podmioty zajmujące się rozwojem lokalnym oraz podmioty gospodarcze nie mogą dopuścić do zaistnienia sytuacji, kiedy to mieszkańcy dowiadują się o planowanych zamierzeniach z „innych” źródeł np. prasy. W takim przypadku wielokrotnie zajmą oni postawę negatywną w stosunku do planowanej inwestycji.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.

9.1.4. Instrumenty strukturalne

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska, i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego, infrastrukturalnego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem powinien być Plan Strategiczny Gminy Wicko. Dokument ten jest bazą dla opracowania programów sektorowych np. dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, przemysłu, ochrony zdrowia, turystyki, ochrony środowiska itp.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie Gminy wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców.

Każda Gmina decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniem lepszego modelu życia swoich mieszkańców. Program Ochrony Środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju gminy, który powinien nawiązywać do:

- Polityki Ekologicznej Polski,
- programów ekologicznych wyższego szczebla,
- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne.

Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu gminnego i mieszkańców Gminy (wspomniane wcześniej rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Właśnie w Gminie, wspólny interes jest szczególnie ważny i musi uwzględniać potrzeby wszystkich mieszkańców. Jest to model życia, w którym ludzie starają się żyć w zgodzie z przyrodą i mieć wpływ na otaczającą ich rzeczywistość społeczną i gospodarczą.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy Gminy i poprawę warunków zdrowotnych. Droga ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju Gminy, którego częścią jest przygotowywany Program Ochrony Środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

9.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

9.2.1. Zasady monitoringu

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na

podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska,
- monitoring programu,
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska

System kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie, których tworzona jest nowa polityka. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu. Pomiary poziomów emisji i immisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, są wykonywane w ramach działalności np. WIOŚ, PIG, a przyrost obszarów aktywnych przyrodniczo (lasów, łąk, terenów parkowych, form ochrony przyrody) znany jest instytucjom takim jak np. Urząd Gminy, RDLP, RDOŚ i innym.

Monitoring Programu

Najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Rada Gminy będzie oceniała, co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie. Okresowa ocena realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w harmonogramie POŚ i analiza wyników tej oceny będą stanowiły wkład dla listy przedsięwzięć, obejmujących kolejne okresy realizacji zadań. Cykl ten będzie się powtarzał, co każde dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Powodem mogą być np. brak czasu, środków finansowych, zasobów ludzkich lub też zmiana kolejności przewidzianych w Programie zadań priorytetowych.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie do końca 2017 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo ochrony środowiska, a dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Na poniższym schemacie przedstawiono harmonogram monitoringu realizacji Programu.

Tabela 21. Harmonogram monitoringu i sprawozdań z Programu

Monitoring	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Monitoring stanu środowiska							
Mierniki efektywności Programu							
Ocena realizacji listy przedsięwzięć	za lata 2012-2013		za lata 2014-2015		za lata 2016-2017		za lata 2018-2019
Raporty z realizacji Programu							
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska	niniejszy dokument			kolejna aktualizacja			

Monitoring odczuć społecznych

Monitoring odczuć społecznych jest sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do organów kontrolnych w stosunku do naruszania norm środowiskowych.

9.2.2. Monitorowanie założonych efektów ekologicznych

W ocenie postępu wdrażania Programu Ochrony Środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych. Powinno być ono realizowane przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

Poniżej zaproponowano najistotniejsze wskaźniki, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana:

1. Zasoby przyrodnicze:

- % powierzchni Gminy objętej prawną ochroną przyrody,
- powierzchnia obszaru NATURA 2000,
- powierzchnia rezerwatów przyrody,
- liczba pomników przyrody,
- powierzchnia parku narodowego,
- powierzchnia otuliny parku narodowego,
- % powierzchni Gminy objęty użytkami leśnymi,
- roczna powierzchnia nasadzeń / zalesień,
- ilość wykonanych działań pielęgnacyjnych parków.

2. Powierzchnia ziemi:

- powierzchnia terenów zrekultywowanych,
- procent zagospodarowanej części składowiska odpadów
- powierzchnia gruntów ornych,

- udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych,
- udział poszczególnych klas bonitacyjnych gleb (grunty orne),
- powierzchnia gleb ochronnych,
- powierzchnia gleb wymagająca wapnowania.

3. **Wody powierzchniowe i podziemne:**

- jakość cieków wodnych,
- przekraczane wskaźniki w wodach powierzchniowych,
- jakość wód podziemnych,
- przekraczane wskaźniki,
- liczba ujęć wody komunalnych,
- wydajność ujęć wody,
- długość sieci wodociągowej,
- liczba przyłączy wodociągowych,
- procent mieszkańców objętych siecią wodociagową,
- długość zlikwidowanej sieci z materiałów azbestowych,
- udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- długość sieci kanalizacji deszczowej,
- liczba przyłączy kanalizacyjnych,
- liczba szamb,
- liczba przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ilość odprowadzonych ścieków,
- ilość wytworzonych osadów ściekowych, w tym wykorzystanych,
- ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni,
- ilość ładunków zanieczyszczeń w ściekach odpływających z oczyszczalni,
- powierzchnia gruntów zmeliorowanych,
- ilość zmodernizowanych urządzeń wodnych,
- jakość wód podziemnych na składowisku odpadów.

4. **Powietrze atmosferyczne:**

- roczna emisja zanieczyszczeń z zakładów produkcyjnych / transportu,
- ilość zakładów przekraczających dopuszczalne poziomy emisji,
- jakość powietrza w strefie,
- przekraczane wskaźniki jakości powietrza,
- ilość przeprowadzonych termomodernizacji,
- ilość funkcjonujących kotłowni zbiorczych,
- ilość instalacji działających w oparciu o energię odnawialną,
- moc instalacji działających w oparciu o energię odnawialną, ilość budynków objętych energią odnawialną,
- ilość usuniętego azbestu.

5. **Hałas:**

- ilość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na trasach komunikacyjnych,
- wielkość zanotowanych przekroczeń,
- miejsca notowanych przekroczeń.

6. **Pola elektromagnetyczne:**

- ilość emitorów pól elektromagnetycznych: liniowych, punktowych,
- wielkość zanotowanej emisji.

7. Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych:

- ilość zużytej wody na 1 mieszkańca na rok, na 1 korzystającego na rok,
- zużycie energii, na 1 mieszkańca na rok,
- liczba instalacji działających w oparciu o energię odnawialną.

8. Edukacja ekologiczna:

- liczba projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska,
- ilość zebranych odpadów podczas akcji ekologicznych,
- ilość ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych.

9. Poważne awarie:

- ilość sytuacji awaryjnych,
- ilość wyemitowanych substancji niebezpiecznych,
- ilość zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga. Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandaryzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 19. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ

Źródło: opracowanie własne

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne:

Stan prawny na maj 2014 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

- ustawa z dn. 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.),
- ustawa z dn. 18.07.2001 r. Prawo Wodne (Dz. U. 2012 r., poz. 145 ze zm.),
- ustawa z dn. 06.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r. poz. 627 ze zm.),
- ustawa z dn. 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2013 r. poz. 1399 ze zm.),
- ustawa z dn. 07.06.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 29.03.2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007 r., Nr 61 poz. 417 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. 2011 r., Nr 86 poz. 478),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24.08.2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 r., poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 22.12.2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. 2004 r. Nr 283 poz. 2841),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 24.07.2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 r. Nr 137 poz. 984),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 23.07.2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008 r. Nr 143 poz. 896),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 r. Nr 120 poz. 826 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.10.2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2003 r. Nr 192 poz. 1883),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30.12.2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. 2003 r. Nr 5 poz. 58),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 27.10.2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 2008 r. Nr 198 poz. 1226),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12.10.2011 r w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2011 nr 237 poz. 1419).

Literatura i wybrane dokumenty programowe:

- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.,
- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych - AKPOŚK 2010,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wicko, dotąd obowiązujący,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- Plan Strategiczny Gminy Wicko,
- Budżet Gminy Wicko,
- raporty o stanie środowiska województwa pomorskiego, WIOŚ Gdańsk,
- standardowe formularze danych dot. obszarów NATURA 2000.

Dostępne strony internetowe:

www.sejm.gov.pl
www.stat.gov.pl
www.natura2000.gdos.gov.pl
www.wfosigw.gda.pl
www.spdpsh.pgi.gov.pl/PSHv7
www.kzgw.gov.pl

www.gios.gov.pl
www.gdansk.wios.gov.pl
www.nfosigw.gov.pl
www.geoportal.gov.pl
www.gddkia.gov.pl

Materiały w posiadaniu Urzędu Gminy Wicko:

- decyzje i pozwolenia,
- umowy,
- raporty i sprawozdania ilościowe,
- opracowania,
- statystyki,
- uchwały.

Materiały przekazane przez instytucje:

- Urząd Marszałkowski w Gdańsku,
- Starostwo Powiatowe w Lęborku,
- zarządców dróg,
- Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Lęborku.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach Gminy Wicko	12
Tabela 2. Analiza wieloletnia liczby ludności Gminy Wicko	13
Tabela 3. Ruch naturalny ludności w Gminie Wicko	14
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD (2012)	14
Tabela 5. Produkcja rolnicza na terenie Gminy Wicko	15
Tabela 6. Hodowla zwierząt na terenie Gminy Wicko.....	16
Tabela 7. Zestawienie ilości gospodarstw rolnych.....	16
Tabela 8. Dane dotyczące wodociągów na terenie Gminy Wicko.....	17
Tabela 9. Aktualnie obowiązujące pozwolenia wodnoprawne na pobór wód na terenie Gminy Wicko	17
Tabela 10. Wykaz podmiotów, które posiadają pozwolenie wodnoprawne na zrzut oczyszczonych ścieków do odbiornika na terenie Gminy Wicko.....	18
Tabela 11. Wykaz oczyszczalni ścieków obsługujących mieszkańców Gminy Wicko.....	19
Tabela 12. Wykaz złóż kopalin na terenie Gminy Wicko	32
Tabela 13. Klasy bonitacyjne gruntów na terenie Gminy Wicko	33
Tabela 14. Rzeki i ciekі na terenie Gminy Wicko.....	40
Tabela 15. Urządzenia wodne na terenie Gminy Wicko	42
Tabela 16. Melioracje na terenie Gminy Wicko	43
Tabela 17. Ewidencja wałów przeciwpowodziowych na terenie Gminy Wicko.....	44
Tabela 18. Zakłady korzystające ze środowiska – emitujące substancje do powietrza na terenie Gminy Wicko(2012 rok)	48
Tabela 19. Analiza natężenia ruchu na drogach wojewódzkich na odcinkach przebiegających przez teren Gminy Wicko.....	50
Tabela 20. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Wicko	59
Tabela 21. Harmonogram monitoringu i sprawozdań z Programu	91

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy Wicko na tle kraju	10
Ryc. 2. Położenie Gminy Wicko na tle gmin powiatu lęborskiego.....	10
Ryc. 3. Położenie Gminy Wicko na tle na tle podziału fizyczno - geograficznego Polski	11
Ryc. 4. Położenie Gminy Wicko na tle okręgów geotermalnych	24
Ryc. 5. Lokalizacja anten nadawczych telefonii komórkowej.....	25
Ryc. 6. Lokalizacja obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych na terenie Gminy Wicko.....	30
Ryc. 7. Lokalizacja złóż surowców mineralnych na terenie Gminy Wicko.....	31
Ryc. 8. Położenie Gminy Wicko na tle GZWP	35
Ryc. 9. Położenie Gminy Wicko na tle JCWPd nr 11.....	36
Ryc. 10. Położenie Gminy Wicko na tle JCWPd nr 12.....	36
Ryc. 11. Sieć hydrologiczna na terenie Gminy Wicko	41
Ryc. 12. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Wicko	42
Ryc. 13. Położenie Gminy Wicko na tle obszarów zagrożonych podtopieniami od wód gruntowych	44

Ryc. 14. Występowanie trąb powietrznych w Polsce w okresie 1998 – 2010	47
Ryc. 15. Lokalizacja Słowińskiego Parku Narodowego wraz z otuliną na terenie Gminy Wicko	55
Ryc. 16. Lokalizacja Specjalnych Obszarów Ochrony siedlisk na terenie Gminy Wicko	56
Ryc. 17. Lokalizacja Obszarów Specjalnej Ochrony ptaków na terenie Gminy Wicko	56
Ryc. 18. Lokalizacja rezerwatów przyrody na terenie Gminy Wicko	58
Ryc. 19. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ	93

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Wicko na przestrzeni lat 2005 - 2013	13